

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์

**A Study of Guidelines for Solving the Moral and Ethical Problems
of Students of Higher Educational Institutions in Surin Province**

โดย

ประสงค์ ทองประ และคณะ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๔๗

๐๕๓ / ๒๕๔๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ISBN 978-974-364-596-9

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์

**A Study of Guidelines for Solving the Moral and Ethical Problems
of Students of Higher Educational Institutions in Surin Province**

โดย

นายประสงค์ ทองประ
นายทวีศักดิ์ ทองทิพย์
นายบรรจง โสตาดี
นายชนู ศรีทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๕๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ISBN 978-974-364-596-9

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

A Study of Guidelines for Solving the Moral and Ethical Problems of Students of Higher Educational Institutions in Surin Province

by

Mr. Prasong Thongpra

Mr. Taweesak Tongtipya

Mr. Banchong Sodadee

Mr. Thanoo Srithong

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surin Campus

B.E. 2547

Research Project Supported by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ISBN 978-974-364-596-9

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย:	การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับ อุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์
ผู้วิจัย:	นายประสงค์ ทองประ นายทวีศักดิ์ ทองทิพย์ นายบรรจง โสคติ นายธนู ศรีทอง
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
ปีงบประมาณ:	2547
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของ
นักศึกษา สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา และแนวทางแก้ปัญหาการขาด
คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบสอบถามเก็บ
รวบรวมข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 433 คน ซึ่งเป็นครู-อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และ
ผู้ประกอบการ ที่สังกัดสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 แห่ง
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ประมวลผลโดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์ Microsoft Excel และใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา จากข้อมูลคุณธรรมจริยธรรม
จำนวน 20 ข้อ พบว่า นักศึกษาขาดคุณธรรมจริยธรรมทุกข้อ เรียงอันดับความสำคัญของสภาพ
ปัญหาจากมากไปหาน้อยโดยใช้ค่าร้อยละ ดังนี้ ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ร้อยละ 81.30 เทียบกลางคืนหรือ
สถานเริงรมย์ ร้อยละ 81.06 การเสพสิ่งเสพติดให้โทษ ร้อยละ 78.75 เทียบเตร็ดเตร่ ร้อยละ 77.14
ประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว ร้อยละ 77.14 ขาดความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ร้อยละ 77.00
ไม่เคารพ กฎระเบียบวินัยของสังคม ร้อยละ 75.52 ขาดเหตุผล ร้อยละ 75.00 ขาดความ
ขยันหมั่นเพียร ร้อยละ 74.83 ขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป ร้อยละ 73.90 ขาด
ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ ร้อยละ 73.44 ขาดความรับผิดชอบ ร้อยละ 73.28 ขาดความซื่อสัตย์สุจริต
ร้อยละ 72.98 ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง ร้อยละ 70.67 ขาดความอดทน ร้อยละ 70.67
ก่อกวนรำคาญรบกวนผู้อื่น ร้อยละ 70.44 ขาดความสามัคคี ร้อยละ 69.75 มั่วสุมคบเพื่อนชั่ว ร้อย
ละ 69.05 เล่นการพนัน ร้อยละ 67.67 ขาดความกตัญญูรู้คุณ ร้อยละ 67.20 และขาดคุณธรรม
จริยธรรมข้ออื่น ๆ อีก สรุปเรียงอันดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พูดยุติโทษว่าร้ายผู้อื่น

พูดโกหก มีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจรวนเร ภูเขา ประมาทในการดำเนินชีวิต ขาดความรักความเมตตาต่อกัน ไม่รู้จักประมาณตนเอง ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค ทำร้ายร่างกายผู้อื่น

2. สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรม พบว่าเกิดจากสาเหตุหลายประการ สรุปได้เป็น 2 สาเหตุ คือ สาเหตุภายในและสาเหตุภายนอก สาเหตุภายใน คือ สาเหตุจากตัวนักศึกษา ได้แก่ ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ขาดจิตสำนึกที่ดี มีความเห็นที่ผิด ชอบสนุกชอบสบาย เห็นแก่ได้ ขาดสติพิจารณาเหตุผล ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง มีจิตใจหยาบกระด้าง ชอบเที่ยว ไม่ยอมรับฟังคำแนะนำ ขาดความตระหนักในหน้าที่ อยากรู้อยากเห็น อยากรอดลอง นิยมความรุนแรง ขาดความรู้เรื่องกฎระเบียบวินัยของสังคม มีนิสัยมักง่าย เห็นแก่ตัว ชอบอวดความยิ่งใหญ่ ไม่เห็นโทษของการเที่ยวกลางคืน มีนิสัยเกียจคร้าน ไม่เห็นโทษของการเที่ยวเตร่เตร่ ขาดการวางแผนชีวิตที่ดี ไม่เห็นความสำคัญของการให้ ถือตนเป็นใหญ่ ไม่เห็นโทษของความเกียจคร้าน สภาพจิตใจอ่อนแอ ขาดความรู้เรื่องกรรม ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เคารพนับถือผู้ใหญ่ ไม่เห็นโทษของการพนัน ไม่เห็นคุณค่าของความขยัน สาเหตุภายนอก คือ สาเหตุจากภายนอกตัวนักศึกษา ได้แก่ ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง ขาดแบบอย่างที่ดี ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว กระทำตามเพื่อน การเปลี่ยนแปลงทางระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น เลียนแบบพฤติกรรมทางสื่อมวลชนและสังคมที่ไม่ดี มีสถานเริงรมย์เปิดบริการมาก สภาพแวดล้อมช่วยยั่วและชักนำ เพื่อให้สังคมและเพื่อนยอมรับ ผู้ถือกฎ ระเบียบวินัยทางสังคมปฏิบัติหย่อนยาน ผู้ใหญ่ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ขาดการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม ความด้อยในฐานะอาชีพและสังคม สถานศึกษาไม่เอื้อต่อการศึกษาล่าเรียน

3. แนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา พบว่า แนวทางแก้ปัญหาสรุปได้เป็น 2 แนวทาง คือ การแก้ปัญหาโดยตัวนักศึกษาเอง และการแก้ปัญหาโดยบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก การแก้ปัญหาโดยตัวนักศึกษาเอง ได้แก่ นักศึกษาจะต้องที่จิตสำนึกที่ดี สนใจใฝ่เรียนรู้และน้อมนำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต จะต้องไม่ประมาท พร้อมทั้งจะรับฟังเหตุผล ปรับตัวให้เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษา และปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ส่วนการแก้ปัญหาโดยบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ได้แก่ ครอบครัว ครู-อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา พระสงฆ์ และผู้ใหญ่ในสังคมจะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความรักความอบอุ่น ให้คำปรึกษาแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง ให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ โรงเรียนและสถานศึกษาจะต้องปรับปรุงหลักสูตรโดยบรรจุเนื้อหาวิชาด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น นิมนต์พระภิกษุมาช่วยสอนช่วยอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ด้านการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับเนื้อหาวิชาหลัก และจะต้องนำพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลรายวิชาด้วย โรงเรียนอาจจัดเรียนนอกสถานที่โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางการ

เรียนรู้ โรงเรียนและวัดควรร่วมกันจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง สื่อมวลชน
ต้องนำเสนอข้อมูลหรือเผยแพร่ข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับเยาวชน สุดท่ายรัฐ
จะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง โดย
กำหนดเป็นนโยบายหลักของชาติและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแก่หน่วยงานต่าง ๆ ให้มากขึ้น
เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

Research Title: A Study of Guidelines for Solving the Moral and Ethical Problems of Students of Higher Educational Institutions in Surin Province

Researchers: Mr. Prasong Thongpra Mr. Taweesak Tongtipya
Mr. Banchong Sodadee Mr. Thanoo Srithong

Department: Mahachulalongkorn rajavidyalaya University, Surin Campus

Fiscal year: 2547 / 2004

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkorn rajavidyalaya University

ABSTRACT

This research aimed at studying the problem, the causes and the guidelines for solving the moral and ethical lacking problems of undergraduate students in Surin Province. Data were collected by using questionnaires. The sample of the study consists of 433 people including teacher, educational personnel from 8 tertiary educational institutes and parents in Surin. The data were analyzed by using descriptive analysis statistic and calculated by using Microsoft Excel program and percentage. The results of the study are as follows :

1. In investigating the condition of morality lacking problems in undergraduate students used 20 moral principles as standard revealed that students neglected all principles. The problems concluded from the most serious issues to the least comprise being extravagant (81.30%), participating in the night life at entertaining palaces (81.06%), addicting to drugs (78.75%), wastefully wandering around (77.14 %), committing adultery(77.14%), lacking sense of generosity (77.00 %), not respecting social principles (75.52 %), being unreasonable (75.00 %), having no perseverance (74.83 %), being fearless of sin (73.90 %), being disrespectful to older people (73.44 %), being irresponsible (73.28 %), being disloyal (72.98 %), lacking of enthusiasm in learning and self-improving (70.67 %), being impatient (70.67 %), annoying others (70.44 %), being disunited (69.75 %) accompanying friends who misbehave or assemble in unlawful events (69.75 %), participate in gambling (67.67 %), lacking of sense of obligation (67.20%) and other principles. In conclusion, the moral principles ignored by students respectively consist of gossiping and telling lies, being credulous and emotionally uncertain,

being careless in surviving, lacking of love and generosity for others, not knowing self-estimation and proper consuming estimation and physically hurting others.

2. It was found that students' lacking of moral principles caused by many reasons which can be divided into two groups; the internal causes and the external causes. The internal causes refer to the problems initiated by students themselves which comprise the lack of moral principle, having no moral consciousness, misbehaving and sticking themselves too tightly in personal pleasure and physical convenience, being unreasonable, having no moral principles to conducting their own lives, having wrong values, being too rebellious and disobedient, lacking of sense of responsibility, being too much curious in things which leads to violence, not knowing social regulations and principles, being selfish and boastful, not realizing of negative results from wastefully wandering at night, being lazy, lacking of life planning, being uninterested in giving, not realizing of the affect of their own laziness, being weak and inconsiderate, lacking of knowledge about Karma, not respecting adults, not realizing of negative results caused by gambling, not seeing the advantages of diligence. The external causes refer to the outside factors that have a strong impact upon the students, These outside causes comprise students' lacking of right or proper training, having no good models, lacking of family warmth, wrongly imitating friends, economical, social and cultural changes and he force of economical crisis, the influence of mass media, unpleasant society, the environments full of seduction, the weakness of authorities who hole the social principles, the adults misbehavior, student's having no opportunity to engrave morality, the inferiority in the workplaces and society the last factor is unpleasant educational institutes.

3. The solutions for morality lacking of students can be divided into two ways; the solutions made by students and solutions made by related people or institutes. The solutions to the problems caused by students themselves can be done by raising students' moral consciousness and their interest in learning and applying moral principles to conduct their own lives. Moreover, students must be careful in living their own lives, ready to listen to reasonable matters, improving themselves and behaving properly as a student. In solving the moral problems of students by related people and institutes such as families, teachers, educational personnel, monks, and social authorities, these people must be a good model for students. Additionally, they should provide them love and warmth, good guidance and assistance in solving various problems. Schools and

other educational institutes must improve their curriculum which includes more moral contents. Moreover, they must invite monks to educate their students on moral issues. Teachers must have good knowledge of morality and integrate it to the content of the main subjects. They should also evaluate students' moral quality as well. Schools might have field trip programs and use monasteries as the center of learning. Schools and monasteries should continuously cooperate in holding morality training program. Mass media must report news or moral information proper to young people. Finally, the government must consider the issue of human resources improvement very important and seriously support moral consciousness by putting moral issues in the main national policy. Sufficient budget should be provided for many related institutes in order to support activities concerned with moral principles and human resources development.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอเวยนามท่านผู้มีอุปการคุณไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัช สุทธิกุลสมบัติ ผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการ ได้รับเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยจนสำเร็จ

2. คุณคมสันต์ หลอมประโคน และคณะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้รับเป็นการธุระในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามจนเสร็จสิ้นโครงการ

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสุรินทร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์ วิทยาลัยการอาชีพ ท่าคูม โรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา และโรงเรียนเบญจเทคโนโลยีสุรินทร์ ได้อนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยพระเทพปัญญาเมธี รองอธิการบดี ได้อนุญาตความสะดวกในด้านอุปกรณ์สำนักงาน และสถานที่ดำเนินโครงการวิจัย

5. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่าน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง งานวิจัย สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์

จึงขอขอบคุณ และขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นายประสงค์ ทองประ และคณะ

19 กันยายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่จะนำผลการวิจัยไปใช้	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม	6
2.2 ลักษณะของคุณธรรมจริยธรรม	14
2.3 แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	23
2.4 แนวคิดการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม	35
2.5 ทฤษฎีอริยสัจ 4 (The Four noble Truths)	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	38
3.2 ประชากรที่ศึกษา	38
3.3 กลุ่มตัวอย่าง	38
3.4 ตัวแปรที่ศึกษา	40
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติที่ใช้ในงานวิจัย	41

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	43
4.2 สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา	46
4.3 สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา	60
4.4 แนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
5.1 สรุปผลการวิจัย	95
5.2 อภิปรายผล	105
5.3 ข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	115
ผนวก ก แบบสอบถาม	116
ประวัติผู้วิจัย และคณะ	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น	39
3.2 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง	40
3.3 แสดงกรอบแนวทางการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	42
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทางเพศ	43
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	44
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทางการงาน	45
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดของสถาบันการศึกษา	46
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่	46
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย	47
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดขาดเหตุผล	48
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	48
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความรับผิดชอบ	49
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่	50
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม	50
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความซื่อสัตย์สุจริต	51
4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความกตัญญูรู้คุณ	52
4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความละเอียดต่อความซำไม่เกรงกลัวต่อบาป	52

ตารางที่	หน้า
4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความสามัคคี	53
4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดความอดทน	54
4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อที่เอวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์	54
4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อเล่นการพนัน	55
4.19 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อเสพสิ่งเสพติดให้โทษ	56
4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อเที่ยวเตร่เตร่	56
4.21 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อคบเพื่อนชั่ว	57
4.22 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชั่ว	58
4.23 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อข้อความราคารอบกวนผู้อื่น	58
4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ข้อขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง	59
4.25 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่	61
4.26 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการใช้จ่ายสุรุษสุร่าย	62
4.27 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดเหตุผล	63
4.28 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	64
4.29 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความรับผิดชอบ	65
4.30 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความขยันหมั่นเพียร เกี่ยว ครั้นการทำงาน	66

ตารางที่	หน้า
4.31 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของ สังคม	67
4.32 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความซื่อสัตย์สุจริต	68
4.33 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความกตัญญูรู้คุณ	69
4.34 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความละเอียดต่อความซื่อ ไม่เกรงกลัวต่อบาป	70
4.35 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความสามัคคี	71
4.36 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความอดทน	72
4.37 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเที่ยวกลางคืนและหรือสถาน เรีงรมย์	73
4.38 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเล่นการพนัน	74
4.39 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเสพสิ่งเสพติดให้โทษ	75
4.40 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเที่ยวเตร่เตร	76
4.41 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว	77
4.42 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการประพฤติดีคิดทางกามในทำนอง ชั่วสาว	78
4.43 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น	79
4.44 แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนา ตนเอง	80

สารบัญแนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

2.1 แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม

37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพิจารณาถึงสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยประสบกับปัญหาสังคมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคมเมือง หรือสังคมชนบท รัฐบาล ผู้บริหารประเทศตลอดถึงผู้ที่เกี่ยวข้องต่างพยายามในการแก้ไขปัญหานั้นๆ แต่ปัญหานั้นๆ ก็ยังไม่สิ้นไปจากสังคมไทย โดยเฉพาะปัญหาการขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาการฉ้อโกง ปัญหาการทุจริต ปัญหาการคอร์รัปชัน ปัญหาการขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ซึ่งทำให้อัตนวิบาตกรรม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ และปัญหาการลุ่มหลงอบายมุข เป็นต้น องค์การต่าง ๆ ทางสังคมได้มองปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นและมีความเห็นที่ตรงกันประการหนึ่ง คือ คนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรม

ภาพที่สะท้อนให้เห็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างชัดเจน คือ จากรายงานในสื่อมวลชน ดังที่สุดารัตน์ เกตุราพันธ์ แกลงในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน¹ ว่า ประเทศไทยมีคนอายุ 10-24 ปีประมาณ 16 ล้านคน มีวัยรุ่นประมาณ 90,000 คนตกเป็นเหยื่อของโรคทางสังคมต่าง ๆ มีรายงานว่า วัยรุ่นเป็นเอดส์ปีละประมาณ 3,000 ราย หรือประมาณ 12 % ของจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี หรือมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร โดยในวัยรุ่นชายเคยผ่านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ถึง 46 % และวัยรุ่นหญิงเคยผ่านการมีเพศสัมพันธ์แล้ว 21 % ส่วนใหญ่มักจะเป็นการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนด้วยกันและไม่ใช่อุปถัมภ์ของพ่อแม่ จนนำมาสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนแต่งงาน และการทำแท้งเถื่อนซึ่งกลายเป็นเรื่องที่เป็นปัญหามากในขณะนี้ วัยรุ่นติดยาเสพติดปีหนึ่งประมาณ 80,600 ราย โดยติดเหล้า-เบียร์มากที่สุดถึง 52 % รองลงมาคือ เครื่องดื่มชูกำลัง 27 % และเรื่องอุบัติเหตุที่วัยรุ่นเสียชีวิตปีละ 11,000 ราย โดยเป็นชายมากกว่าหญิงถึง 3 เท่า

¹ สุดารัตน์ เกตุราพันธ์, หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, (5 กันยายน 2544), หน้า 21.

และอรอนงค์ อินทรจิต¹ ผู้อำนวยการศูนย์สอทออนไลน์ ซึ่งให้เห็นประเด็นปัญหาวัยรุ่นในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ได้กล่าวว่า “จากข้อมูลของศูนย์พบว่า 80 % ของผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษาปัญหาวัยรุ่น เป็นกลุ่มวัยรุ่นหญิง อายุ 18-20 ปี ที่มีเพศสัมพันธ์แบบไม่สมยอม หรือถูกข่มขืน ปัจจุบันผู้ชายเห็นเรื่องการข่มขืนผู้หญิงเป็นเรื่องปกติไปแล้ว ยิ่งผู้ชายที่เมินเมาดื่มเหล้าแล้วขาดสติยับยั้งชั่งใจ เด็กวัยรุ่นหญิงจึงมักจะตกเป็นเหยื่อเสมอ ๆ สะท้อนให้เห็นว่าสังคมกำลังแย... มีวัยรุ่นหญิงโทรศัพท์เข้ามาร้องไห้บอกว่าโดนข่มขืนเฉลี่ยวันละ 2 ราย ซึ่งไม่น้อยเลย และยังมีคนที่ไม่กล้าโทรศัพท์มาแจ้งอีกจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นทั้งนั้น ปัญหาเหล่านี้เกิดมาจากเด็กสมัยนี้มีค่านิยมที่ผิดไปจากเดิม รักแต่สนุก เทียวเตร่ ดื่มเหล้า สูดท้ายก็มีเพศสัมพันธ์ สถานบันเทิงมีส่วนทำให้ผู้หญิงใจแตก และมีเพศสัมพันธ์แบบไม่สมยอม โดยเหล้ามีส่วนเป็นตัวกระตุ้น พอมีปัญหาประจำเดือนไม่มาไม่รู้จะหาทางออกอย่างไร ก็โทรศัพท์มาปรึกษา ผู้ชายไม่รับผิดชอบ...” ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมา เป็นปัญหาที่สำคัญ เป็นปัญหาระดับชาติเพราะมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม

ความมุ่งหมายและหลักการ หมวด 1 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ตรีไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” จากข้อความพระราชบัญญัติการศึกษาในมาตรานี้ ซึ่งให้เห็นถึงความมุ่งเน้นที่จะปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับคนในสังคม คือ การศึกษานั้นจะต้องสร้างคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามประการ คือ เป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุข หมวด 4 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษา ไว้ในมาตรา 23 ว่า “การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา...” และในมาตรา 24 (4) ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ว่า “จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา” จากพระราชบัญญัติการศึกษาในมาตราดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะให้สถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญทางสังคมองค์กรหนึ่ง ได้มีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมตลอดมา

แม้องค์กรทางสังคมจะได้พยายามร่วมมือกันแก้ปัญหาของสังคมส่วนหนึ่งอยู่แล้วก็ตาม แต่ปัญหาเหล่านี้ก็ยังไม่ได้ลดน้อยลง โดยเฉพาะปัญหาการขาดคุณธรรมและจริยธรรมในกลุ่มวัยรุ่น

¹ อรอนงค์ อินทรจิต, หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, (3 กันยายน 244), หน้า 24.

และนักเรียนนักศึกษา ซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต จึงเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มของวัยรุ่นและนักศึกษานี้ ประเด็นหนึ่งน่าจะมาจากความบกพร่องขององค์กรทางสังคม เช่น สถาบันการศึกษาหรือสถาบันสงฆ์ ซึ่งมีหน้าที่ปลูกฝังให้การศึกษาอบรมในด้านนี้โดยตรง จากบทบาท หน้าที่ของสถาบันดังกล่าวที่ผ่านมาอาจยังไม่สามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้บรรลุผลเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการหรือวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ไม่ได้ก่อให้เกิดความสนใจและความพึงพอใจที่จะให้กลุ่มของวัยรุ่นและกลุ่มนักศึกษาหันมาสนใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรมได้ จึงต้องศึกษาวิจัยถึงแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มนักศึกษา เพื่อหาแนวทางปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนซึ่งจะเป็นเครื่องดำเนินชีวิต และเป็นวิถีทางหนึ่งในการช่วยบรรเทาสังคมไทย ให้รอดพ้นจากอุบัติเหตุอันเกิดจากการขาดคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสนับสนุนในการพิจารณาหาแนวทางส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มนักศึกษาและเยาวชนของชาติได้ถูกต้องเหมาะสมและมีสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

การขาดคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การประพฤติหลักสี่ศีลธรรม หรือการไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมที่ควรประพฤติ

นักศึกษา หมายถึง นักเรียน/นักศึกษาภาคปกติที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2547 สถาบันอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 สถาบัน คือ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
3. วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี สุรินทร์
4. วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์
6. วิทยาลัยการอาชีพ ท่าคูม

7. โรงเรียนเบญจเทคโนโลยี สุรินทร์
8. โรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ดังนี้

1. **ประชากร** ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2547 สถาบันอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ วิทยาลัยการอาชีพท่าตูม โรงเรียนเบญจเทคโนโลยีสุรินทร์ โรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา

2. **กลุ่มตัวอย่าง** เป็นตัวแทน ประชากร ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง

3. **ตัวแปรที่ศึกษา**

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 สถาบัน

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรม และแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์

4. **เนื้อหาที่ศึกษา**

4.1 ศึกษาสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

4.1.1 สภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์

4.2 ศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ มีขอบเขตศึกษา ดังนี้

4.2.1 ศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ที่เกิดจากตัวนักศึกษา

4.2.2 ศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม

4.3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ มีขอบเขตศึกษา ดังนี้

4.3.1 ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดจากตัวนักศึกษา
เอง

4.3.2 ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมด้วยกระบวนการจัดการ
ทางสังคม องค์กรภายนอก

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่จะนำผลการวิจัยไปใช้

1.5.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพการขาดคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. ได้ทราบถึงสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. ได้แนวทางการแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

1.5.2 หน่วยงานที่จะนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระทรวงการศึกษา นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและ
วางแผนงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการศึกษาของชาติ
2. สถาบันศาสนา นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและวางแผน
เพื่อเผยแผ่หลักพุทธธรรมในกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มอื่น ๆ
3. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทาง
การศึกษา ได้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถใน
การแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและสนับสนุนการวิจัย ซึ่งได้นำมาเป็นกรอบอ้างอิงดังนี้

1. ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
2. ลักษณะของคุณธรรมจริยธรรม
3. แนวทางพัฒนาและแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม
4. แนวคิดการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม
5. ทฤษฎีอริยสัจ 4 (The Four noble Truths)

2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

เกี่ยวกับความหมายของคุณธรรมจริยธรรมมีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525¹ ให้ความหมายคุณธรรม จริยธรรมไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎศีลธรรม

บุญมี แทนแก้ว² กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง “ศีลธรรม คุณธรรม” อันเป็นธรรมะที่ควรประพฤติ เช่น เบญจศีล เบญจธรรม หิริโอตตปปะ อิทธิบาท 4 กุศลธรรม 10 อริยมรรคมีองค์ 8 เป็นต้น

พระเทวินทร์ เทวินโท³ กล่าวที่มาและความหมายของจริยธรรมไว้ 2 นัย คือ

1. จริยธรรมเป็นทั้งธรรมชาติ กฎหรือหลักการ หรืออาการของธรรมชาติที่มีปรากฏอยู่ทั่วไป ซึ่งเป็นความหมายที่กว้างขวางและครอบคลุมสสารอาการของสสารทั้งหลายทั้งปวงและเป็นรูปธรรม

¹ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2538), หน้า 189, 216.

² บุญมี แทนแก้ว, (2530 : 188)

³ พระเทวินทร์ เทวินโท, พุทธจริยศาสตร์, (กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินติ้ง, 2544), หน้า 63.

2. จริยธรรมเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์ทั้งที่ดีและไม่ดี เช่น การตัดสินใจ การพิจารณาตัดสินใจ เป็นคุณค่าทางจริยธรรมที่มีพื้นฐานอยู่บนอาการของการกระทำและเจตคติที่สามารถสังเกตและสัมผัสได้ด้วยอินทรีย์ทั้งหก

บุญมี แทนแก้ว¹ กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง “ธรรมชาติหรือหลักธรรมที่บุคคลควรประพฤติ” จัดว่า “เป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดึงามถูกต้อง อันสิ่งทีประสงค์ของสังคม และจริยธรรมจะมีได้จำต้องอาศัยหลักคำสอนทางศาสนา อันได้แก่ สิล (Precept) อันหมายถึงหลักหรือกฎเกณฑ์การประพฤติหรือทำอะไรให้เป็นไปตามปกติ อย่าให้ผิดปกติ (ผิดศีล) เช่น พุคให้ถูกต้อง ให้เป็นธรรม กระทำให้ถูกต้อง ให้เป็นธรรม เมื่อพูดหรือกระทำถูกต้อง เป็นธรรม ย่อมมีสุข ความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อนอันเป็นผล การมีความสุข ความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อนดังกล่าวจึงเป็นผลของการมีศีลหรือเป็นผลแห่งการมีคุณธรรมในจิตใจ เมื่อมีคุณธรรมในจิตใจแล้ว ก็เป็นเหตุให้ประพฤติจริยธรรมได้ถูกต้อง ดังนั้น คุณธรรมและศีลจึงเป็นโครงสร้างของจริยธรรม”

ลำดวน ศรีมณี² กล่าวเกี่ยวกับพุทธจริยธรรมและจริยศาสตร์ไว้ว่า จริยธรรมและจริยศาสตร์ คือ หลักปฏิบัติตนเพื่อความเป็นคนดี เพื่อความสงบสุขของตนเองและสังคม เพื่อจุดมุ่งหมายสูงสุดแห่งชีวิต คือ การเข้าถึงคุณธรรม (บรรลุนิพพาน) ปรัชญาพุทธได้กำหนดหลักจริยธรรมและจริยศาสตร์ไว้ 3 ระดับ เพื่อผู้ตามจะได้รับผลตามสมควรแก่การปฏิบัติของตน คือ

1. จริยธรรมและจริยศาสตร์ขั้นต้น
2. จริยธรรมและจริยศาสตร์ขั้นกลาง
3. จริยธรรมและจริยศาสตร์ขั้นสูง
 1. จริยธรรมและจริยศาสตร์ขั้นต้น ได้แก่ เบญจศีลและเบญจธรรม

1.1 เบญจศีล หมายถึง ศีล 5 ประการ คือ

1.1.1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งมีลักษณะ 3 อย่างคือ ห้ามฆ่า ห้ามทำร้ายร่างกายและห้ามทรมานให้ลำบาก

1.1.2 เว้นจากการลักทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะ 3 อย่างคือ ห้ามโจรกรรมเลี้ยงชีพ ห้ามทำกิริยาเป็นโจร และห้ามลักขโมย

¹ บุญมี แทนแก้ว, ความจริงของชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2546), หน้า 1.

² ลำดวน ศรีมณี, จริยธรรมและจริยศาสตร์ตะวันออก, (กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ม.ป.ป.), หน้า 99-105.

1.1.3 เว้นจากการประพาศิคิดในกาม ซึ่งมีลักษณะ 2 อย่างคือ ห้ามประพาศิคิดทางประเวณี และห้ามประพาศิคิดธรรมดาหรือล่วงเกินในของที่เขารัก

1.1.4 เว้นจากการพูดเท็จ ซึ่งมีลักษณะ 3 อย่างคือ ห้ามกล่าวคำไม่จริง ห้ามกล่าวคำอนุโลมมูสา (ในทำนองที่ไม่จริง) และห้ามรับคำแล้ว ไม่ปฏิบัติตาม

1.1.5 เว้นจากการค้ำน้ำเมา ซึ่งมีลักษณะ 2 อย่างคือ ห้ามการค้ำน้ำเมา คือ สุราและเมรัยและห้ามเสพยาเสพติดให้โทษต่าง ๆ

เบญจศีลทั้ง 5 ข้อนี้ เป็นข้อที่พึงงดเว้นไม่ให้ปฏิบัติ เพราะจะประสบแต่ความเสื่อม ความพินาศอย่างเดียว ในขณะที่เดียวกัน พระพุทธเจ้าได้ทรงวางแนวทางปฏิบัติไว้เรียกว่า เบญจธรรม เป็นข้อปฏิบัติเพื่อเข้าสู่ความดีคู่กับเบญจศีล

1.2 เบญจธรรม คือ ธรรมที่ควรประพฤติ 5 ประการ

1.2.1 เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาให้ทุก ๆ คนมีสุข และกรุณา ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์

1.2.2 สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพที่ชอบด้วยธรรม

1.2.3 กามสังวร สำรวมในกาม

1.2.4 สัจจะ ความซื่อสัตย์

1.2.5 สติ ความมีสติรอบคอบ

2. จริยธรรมและจริยศาสตร์ชั้นกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบถ 10 ประการ อันเป็นทางแห่งความดีที่จะนำผู้ประพฤติปฏิบัติไปสู่ความสุขความเจริญ กุศลกรรมบถ 10 นี้ เรียกว่า “สุจริต” แบ่งออกเป็นกายกรรม 3 อย่าง วชิกรรม 4 อย่าง และมโนกรรม 3 อย่าง

2.1 กายสุจริต ได้แก่ การประพฤติชอบทางกาย มี 3 อย่าง คือ

2.1.1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ หรือการเบียดเบียนชีวิตกัน

2.1.2 เว้นจากการลักทรัพย์ หรือถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขามีได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย ให้เคารพในกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของคนอื่น

2.1.3 เว้นจากการประพาศิคิดในกาม

2.2 วชิสุจริต ได้แก่ การประพฤติดี ประพฤติชอบทางวาจา มี 4 อย่าง คือ

2.2.1 เว้นจากการพูดเท็จ

2.2.2 เว้นจากการพูดต่อเสียด

2.2.3 เว้นจากการพูดคำหยาบ

2.2.4 เว้นจากการพูดเพื่อจ้อ เหลวไหลไม่ได้เรื่อง

2.3 มโนสุจริต ได้แก่ การดำริชอบทางใจ มี 3 อย่าง คือ

2.3.1 เว้นจากการคิดโลกอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน

2.3.2 เว้นจากการคิดพยายามปกป้องร้ายผู้อื่น

2.3.3 เห็นชอบตามคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น

3. จริยธรรมและจริยศาสตร์ชั้นสูง ได้แก่ มรรคมีองค์ 8 คือ

3.1 สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ ได้แก่ความเห็นที่เกิดจากปัญญา คือ ความรู้
แจ้ง ในอริยสัจ 4 ประการ คือ

3.1.1 รู้จักทุกข์

3.1.2 รู้จักเหตุเกิดแห่งทุกข์

3.1.3 รู้จักความจริงเรื่องการดับสิ้นไปแห่งทุกข์

3.1.4 รู้จักทางปฏิบัติไปสู่ทางพ้นทุกข์ คือ มรรคสัง

3.2 สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ หมายถึง การดำริ 3 ประการ คือ

3.2.1 ดำริไตรตรองหาหนทางออกจากกามที่เป็นกิเลสกาม คือ ความเศร้า
หมองใจ ความรักใคร่ ก่อให้เกิดทุกข์และวัตถุกาม ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ์

3.2.2 ดำริในอันที่จะไม่พยายาม คือ ไม่คิดปองร้ายของแวงกับใคร ๆ

3.2.3 ดำริในการที่จะไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีเมตตากรุณาต่อสัตว์โดยทั่วไป

3.3 สัมมาวาจา คือ การเจรจาชอบ รู้จักเจรจาด้วยถ้อยคำอันไพเราะ คือ กล่าว
วาจาที่มีประโยชน์ถูกกาลสมัย ได้แก่ พูดในสิ่งที่ควรพูด 10 ประการ คือ

3.3.1 พูดถ้อยคำที่ทำให้มีความปรารถนาน้อย

3.3.2 พูดถ้อยคำที่ชักนำไปให้สัน โดยยินดีด้วยปัจจัยตามมีตามได้

3.3.3 พูดถ้อยคำที่ทำให้สงบกายสงบใจ

3.3.4 พูดถ้อยคำที่ชักนำไปให้ติดอยู่กับหมู่คณะจนลืมตนเพราะจะเป็นเหตุ
ให้สะสมกิเลสมากขึ้น

3.3.5 พูดถ้อยคำที่ทำให้ชักนำไปปรารถนาคความเพียร

3.3.6 พูดถ้อยคำที่ชักนำไปตั้งอยู่ในศีล

3.3.7 พูดถ้อยคำที่ชักนำไปให้ใจเป็นสมาธิ

3.3.8 พูดถ้อยคำที่ชักนำไปให้เกิดปัญญา

3.3.9 พูดถ้อยคำที่ชักนำไปพ้นกิเลส

3.3.10 พูดถ้อยคำที่ชักนำไปให้เกิดความรู้เห็นอย่างแจ่มชัด ในการที่ทำให้
พ้นจากกิเลส

สำหรับการเจรจาชอบ นั้น หมายถึง การประพฤติดชอบด้วยวาจา เรียก วชิสุจริต มี

4 ประการ คือ

1. สัจจวาจา คือ การพูดคำจริง
2. อปิสฺสนวาจา คือ การพูดคำไม่ส่อเสียด
3. สัตฺตฺตวาจา คือ การพูดจาอ่อนหวานไพเราะ
4. มั่นตะวาจา คือ การพูดด้วยความรู้ ไม่พูดเพื่อเจ้อ

3.4 สัมมากัมมันตะ การงานชอบ คือ เลือกประกอบกรณงานบริสุทธิ์ โดยละเว้นจากโทษทางกาย 3 ประการ คือ

- 3.4.1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ ทรมานสัตว์
- 3.4.2 เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้
- 3.4.3 เว้นจากการประพฤติดผิดในกาม คือ ชายต้องละเว้นจากหญิง 3

จำพวก ได้แก่

- 1) ภรรยาคนอื่นหรือหญิงที่อยู่ในความพิทักษ์รักษาของคนอื่น
 - 2) หญิงที่จารีตห้าม เช่น แม่ ย่า ยาย ลูกหลาน เหลน เป็นต้น
 - 3) หญิงที่อยู่ในบัญญัติแห่งศาสนา เช่น นางชี สามเณรี ภิกษุณี
- หญิงต้องละเว้นจากชาย 2 จำพวก คือ

- 1) ชายที่มีภรรยาแล้ว และชายที่จารีตห้าม เช่น ลูกชาย พ่อ ปู่ ตา
- 2) ชายที่อยู่ในบัญญัติแห่งศาสนา เช่น ภิกษุ สามเณร เป็นต้น

3.5 สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีวิตชอบ คือ เลี้ยงชีวิตโดยชอบธรรม หมายถึง การประกอบอาชีพในทางสุจริต โดยงดเว้นการประกอบอาชีพในทางที่ผิด (มิจฉาวณิชา) 5 อย่าง ดังนี้

3.5.1 ค้าขายเครื่องประหารเพื่อทำร้ายร่างกาย เช่น ปืน ระเบิด มีด อาวุธต่าง ๆ

- 3.5.2 ค้าขายมนุษย์
- 3.5.3 ค้าขายสัตว์สำหรับฆ่าเป็นอาหาร
- 3.5.4 ค้าขายน้ำเมา หรือสิ่งเสพติดทุกชนิด
- 3.5.5 ค้าขายยาพิษ

3.6 สัมมาวายามะ ความเพียรพยายามชอบ คือ มีความเพียรพยายามในสิ่งที่ถูกที่ควรหมายถึง ความเพียรพยายามในสิ่งที่ดีที่ชอบ มี 4 ประการ คือ

- 3.6.1 สังวรปธาน เพียรระวังไม่ให้บาป อุกุศลเกิดขึ้นในสันดานของตน
- 3.6.2 ปหานปธาน เพียรละบาปที่เกิดขึ้นในสันดานของตน

3.6.3 ภาวนาปธาน เพียรให้บุญหรือกุศลเกิดมีในตน

3.6.4 อนุรักษนาปธาน เพียรรักษานบุญกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่ให้เสื่อมไปจากสันดานตน

3.7 สัมมาสติ การตั้งสติรอบคอบ หรือมีสติรอบคอบ ระลึกได้ก่อนทำก่อนพูดหรือก่อนคิด และระลึกถึงแต่ในสิ่งที่เป็นบุญกุศล คุณงามความดี และข้อปฏิบัติที่จะให้เกิด สติสมาธิ ปัญญา

3.8 สัมมาสมาธิ การตั้งใจชอบ คือ ทำใจให้มีอารมณ์เป็นหนึ่ง ไม่วุ่นไหวไม่ฟุ้งซ่าน ทำจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ปราศจากอารมณ์ คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ทำใจให้สงบเป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์

กิริติ บุญเจือ¹ กล่าวว่า คุณธรรม (Virtue) หมายถึง ความเคยชินในการประพฤติดีอย่างใดอย่างหนึ่ง ตรงกันข้ามกับกิเลส (Vice) ซึ่งได้แก่ ความเคยชินในการประพฤติผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งคุณธรรมและกิเลสไม่มีขอบเขตที่แน่นอนสำหรับแบ่งประเภทย่อยลงไป จึงไม่น่าแปลกใจที่มีวิธีแบ่งได้หลายวิธี แม้จะแบ่งได้ดีสักปานใด ก็อดที่จะเหลื่อมล้ำกันไม่ได้อยู่นั่นเอง จึงไม่ต้องแปลกใจที่เห็นว่า ความประพฤติแต่ละครั้งสืบเนื่องมาจากคุณธรรมหลายอย่าง และเมื่อฝึกคุณธรรมใดคุณธรรมหนึ่ง คุณธรรมอื่นมักจะพลอยได้ไปด้วย และในทำนองเดียวกัน การปล่อยตัวให้กิเลสอย่างใดอย่างหนึ่งเกาะกุม จะพลอยมีกิเลสอื่นติดตามโดยอัตโนมัติ

จางง อติวัฒน์สิทธิ์² กล่าวเกี่ยวกับพุทธศาสนาในฐานะเป็นหลักศีลธรรมหรือจริยธรรมพื้นฐานและจริยธรรมสังคมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวทางที่พึงปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณงามความดี หรือเพื่อให้เกิดคุณธรรม กฎเกณฑ์หรือแนวทางที่พึงปฏิบัติได้รับการประเมินค่าว่าเป็นสิ่งที่ดี สามารถนำผู้ประพฤติปฏิบัติตนให้บรรลุผลที่หวังไว้ได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สร้างความทุกข์ความเดือดร้อนแก่คนดีหรือสุจริตชนทั้งหลายการปฏิบัติตามจริยธรรม ย่อมให้ผลดีแก่ผู้ปฏิบัติสังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้ปฏิบัติตามจริยธรรมย่อมได้ชื่อว่า เป็นคนดี หากบุคคลในสังคมทุกคนปฏิบัติตามหลักจริยธรรมสังคมสิ่งแวดล้อม จะไม่ถูกเบียดเบียนและถูกรบกวนจนเกิดสภาพเสียสุขภาพทางสังคมและระบบนิเวศวิทยา

จริยธรรมโดยทั่วไป มีรากฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา และจากกฎระเบียบข้อปฏิบัติที่บุคคลในสังคมบัญญัติขึ้นมาและยอมรับร่วมกัน พระพุทธศาสนาสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นทั้งทฤษฎีหรือปรัชญา และปฏิบัติ พุทธจริยธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

¹ กิริติ บุญเจือ, *จริยธรรมกับชีวิต*, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินติ้ง เฮาส์, 2541), หน้า 79.

² จางง อติวัฒน์สิทธิ์, *สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์*, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545), หน้า 195-199.

1. พุทธจริยธรรมขั้นพื้นฐาน

พุทธจริยธรรมขั้นพื้นฐาน หมายถึง คุณธรรมและหลักการปฏิบัติที่ดีงาม ซึ่งมีลักษณะจำเพาะและเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในตัวเอง แม้ว่าบุคคลอื่นจะไม่เห็นก็ตาม เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความบริสุทธิ์แห่งจิตใจ การมีปัญญาที่ถูกต้องดีงาม และมโนธรรมต่าง ๆ จริยธรรมขั้นพื้นฐานเป็นฐานของจริยธรรมทางสังคม การปฏิบัติตามจริยธรรมทางสังคมจะไม่เกิดผลดีนักหากปราศจากจริยธรรมขั้นพื้นฐาน และจริยธรรมขั้นพื้นฐานเป็นจุดมุ่งหมายที่จะต้องบรรลุถึงด้วย ในการปฏิบัติตามจริยธรรมทางสังคมนั้น มีเป้าหมายอย่างหนึ่งคือการมีคุณธรรม เพราะฉะนั้น จริยธรรมขั้นพื้นฐานสามารถพิจารณาได้ว่า เป็นทั้งเป้าหมายและเป็นทั้งเหตุปัจจัยให้มีการปฏิบัติตามจริยธรรมทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลอีกด้วย

หลักธรรมที่เป็นจริยธรรมขั้นพื้นฐานของพระพุทธศาสนาประกอบด้วยหลักธรรมดังต่อไปนี้

1. สัมมาทิฐิ คือความเห็นหรือปัญญาที่ถูกต้องดีงาม กล่าวคือ เป็นความรู้ความเข้าใจว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรมีโทษ อะไรมีคุณประโยชน์ อะไรเป็นบุญ อะไรเป็นบาป อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ อะไรควรละเว้น เป็นต้น สิ่งที่ตรงกันข้ามกับสัมมาทิฐิก็คือ มิจฉาทิฐิ ซึ่งหมายถึงความรู้ความเข้าใจอย่างผิด ๆ เหมือนดังภยชาติไทยโบราณที่ว่า เห็นกงจักรเป็นดอกบัว

2. ความสะอาดแห่งจิตใจ คือจิตใจที่บริสุทธิ์ปราศจากสิ่งที่มาปรุงแต่งให้เกิดความเศร้าหมอง ซึ่งหมายถึงปราศจากความโกรธ อาฆาตพยาบาท อิจฉาริษยา ความละโมภ และความเห็นแก่ตัว ความมีจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นพื้นฐานสำคัญของการมองโลกในแง่ดี การให้อภัยไม่ถือโกรธซึ่งส่งผลให้เกิดความรักความสามัคคี และความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

3. เมตตา กรุณา คือ ความปรารถนาดี ไม่หวังสิ่งใดตอบแทน เป็นการเสียสละด้วยความรักอันบริสุทธิ์ เมื่อเห็นคนอื่นมีความทุกข์ และความเดือดร้อนจะทนอยู่ไม่ได้ ต้องรีบให้การช่วยเหลือเท่าที่กำลังความสามารถของตนจะช่วยเหลือได้ เมตตาจัดเป็นคุณธรรมหรือจริยธรรมขั้นพื้นฐานที่จะช่วยให้สังคมอยู่รอดได้ และจัดเป็นมโนธรรมอย่างหนึ่ง การมีเมตตาจะส่งผลออกมาเป็นไมตรีจิต และมีความยินดีในความสำเร็จของบุคคลอื่น โดยไม่มีความริษยา ผู้ที่มีเมตตากรุณาจะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้อื่นด้วยความจริงใจ และไม่หวังสิ่งใดตอบแทน แต่คุณธรรมข้อนี้จะต้องปฏิบัติร่วมกับสัมมาทิฐิและความบริสุทธิ์แห่งจิตใจด้วยจึงจะเป็นผลดีแก่ผู้ปฏิบัติอย่างแท้จริง มิฉะนั้น ผู้ที่มีเมตตากรุณาแต่ปราศจากปัญญาที่เห็นชอบ อาจกลายเป็นคนโง่และเป็นเหยื่อของคนโง่ได้

4. ความมีสัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ไม่คิดเอาแต่ได้ ไม่โลภอยากได้ในสิ่งที่ตนไม่มีสิทธิที่จะครอบครอง ความซื่อสัตย์จัดเป็นการประพฤตีสัจจริต ผู้ที่มี

สิ่งที่จะไม่คิดแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบธรรม กล่าวคือ จะไม่คิดเบียดบังผลประโยชน์ของคนอื่นและผลประโยชน์ของส่วนรวม ผลที่ตามมาจากการมีสิ่งนี้ก็คือนิสัยที่กล้าหาญต่อการทำความชั่ว (ทุจริต) เป็นผู้ที่มีหิริโอตตปปะ

5. ความข่มใจตัวเองได้ หมายถึง ความสามารถในการบังคับจิตใจของตนเองได้ ไม่ให้ลุอำนาจระคะ โทสะ และโมหะ การข่มใจตนเองได้รวมถึง ความอดทน ยอมรับฟังความคิดเห็น ที่มีเหตุผลของบุคคลอื่น หรือความมีใจกว้าง ยอมรับฟังข้อโต้แย้ง และการวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลอื่น โดยไม่ขุ่นเคืองหรือแสดงอาการโกรธไม่พอใจ การข่มใจตนเองได้ จึงต้องมีสติกำกับตลอดเวลา ผลที่ตามมาจากการข่มใจตนเองได้ก็คือ การมีวินัยในตัวเอง ควบคุมตนเองได้ และปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่พึงงามของสังคมได้อย่างเป็นปกติและราบรื่น

2. พุทธจริยธรรมทางสังคม

พุทธจริยธรรมสังคม หมายถึง 1 ข้อห้ามหรือข้อละเว้นที่พระพุทธศาสนาได้บัญญัติห้ามมิให้บุคคลกระทำหรือแสดงออกต่อกันและกัน หากฝ่าฝืนและแสดงออกไปแล้ว จะมีผลกระทบต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่นในสังคม และต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และ 2 ข้อปฏิบัติหรือข้อเสนอแนะให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามซึ่งจะส่งผลดีต่อบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม จริยธรรมทางสังคมของพระพุทธศาสนารวมเอาหลักคำสอนที่เป็นศีลธรรมขั้นต้น จนกระทั่งถึงหลักการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้บังเกิดผลดีสูงสุดแก่สังคมและธรรมชาติ

หลักธรรมที่เป็นจริยธรรมสังคมของพระพุทธศาสนา มีดังนี้

1. ศีล คือหลักการที่จะช่วยให้สังคมเป็นปกติ ปราศจากการประทุษร้ายหรือเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ศีลจัดเป็นข้อห้ามหรือข้อละเว้นซึ่งบุคคลไม่ควรประพฤติปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น เบญจศีลจัดเป็นข้อห้ามทางสังคมอย่างหนึ่ง เป็นข้อบัญญัติที่บุคคลในสังคมจะต้องงดเว้นไม่ล่วงละเมิดหรือ ฝ่าฝืน เบญจศีล จัดเป็นจริยธรรมสังคมในเชิงลบก็ว่าได้ เพราะเป็นข้อห้ามมิให้เบียดเบียนประทุษร้ายชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่น ไม่ให้ล่วงละเมิดสิทธิของบุรุษหรือสตรีที่ตนเองไม่มีสิทธิ์จะเกี่ยวข้องด้วย รวมทั้งข้อห้ามมิให้ทำตนเปลือยสดี ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดการกระทำอันเป็นโทษร้ายต่อบุคคลและต่อชีวิตสัตว์โลกอื่น ๆ ขึ้นมาโดยไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ข้อเสนอให้บุคคลปฏิบัติในทิศทางตรงกันข้ามกับเบญจศีลก็คือเบญจธรรม

เบญจธรรมจัดเป็นจริยธรรมในเชิงบวก กล่าวคือ เป็นแนวทางให้บุคคลปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องอันเป็นแนวทางตรงกันข้ามกับข้อห้าม (ศีล) ดังนี้

<u>ข้อห้ามมิไม่ปฏิบัติ (เบญจศีล)</u>	<u>ข้อเสนอแนะให้ปฏิบัติ (เบญจธรรม)</u>
1) ห้ามฆ่าสัตว์	1) ให้มีเมตตาต่อสัตว์
2) ห้ามลักทรัพย์	2) ให้ประกอบสัมมาชีวะ
3) ห้ามละเมิดสิทธิในบุรุษหรือสตรี ที่ตนไม่มีสิทธิ	3) ให้ประพฤติความสำรวมในกามคุณ
4) ห้ามพูดเท็จ	4) ให้พูดแต่คำจริงที่เป็นประโยชน์
5) ห้ามดื่มน้ำเมาเป็นเหตุให้ประมาท	5) ให้มีสติกำกับตนเองตลอดเวลา

2. ทาน คือ การให้โดยไม่เสียดายในภายหลัง เป็นการให้โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน การให้ด้วยจิตใจอันประกอบด้วยเมตตากรุณา หวังจะให้ผู้รับมีความสุข การให้น้ำถือว่าเป็นการ แสดงออกในเชิงไมตรีต่อบุคคลอื่น ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้และรับทราบได้โดยบุคคลทั่วไป ทาน มี 3 อย่าง คือ 1) การให้สิ่งของหรือวัตถุ (อามิสทาน) 2) การให้อภัยไม่ถือโทษ ไม่โกรธตอบต่อบุคคลอื่นที่ดูค่า หรือเบียดเบียนเรา (อภัยทาน) 3) การให้คำแนะนำสั่งสอนเพื่อให้ปฏิบัติชอบ และเพื่อการเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม (ธรรมทาน)

3. กตัญญูกตเวทีกตัญญู หมายถึง การระลึกนึกถึงคุณความดีและการอุปการคุณที่บุคคลอื่นได้ทำให้แก่เรา กตเวทีกตเวทีก หมายถึง การตอบแทนพระคุณแก่บุคคลอื่นที่ได้ให้อุปการคุณแก่เรานั้น กตัญญูกตเวทีก เป็นคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับคนดี พระพุทธศาสนายกย่องสรรเสริญบุคคลที่มีความกตัญญูกตเวทีกว่าเป็นคนดี ทั้งนี้เพราะความกตัญญูกตเวทีกเป็นเครื่องหมายของคนดี

2.2 ลักษณะของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติมีมากมายหลายข้อ โดยแต่ละข้อมีท่านผู้รู้ได้กล่าวถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

แสง จันทรงาม¹ กล่าวว่า สืบตามศัพท์แปลว่า “ปกติ” และปกติก็แปลว่าเป็นธรรมดา เป็นธรรมชาติ ไม่คิดไปจากธรรมดา ร่างกายของเราเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง มีส่วนต่าง ๆ สำหรับไว้ทำงาน คือการเคลื่อนไหวกระทำการ มีขาไว้เดิน มีมือไว้จับต้อง มีตาไว้ดู มีหูไว้ฟัง เป็นต้น การเคลื่อนไหวทำงานของร่างกาย แสดงตัวออกมาเป็นรูปของการยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูดอยู่ เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ตามปกติร่างกายอยู่ของมันอย่างสงบ มันไม่รู้จักไปฆ่าใครไปลักของใคร ไปเป็นชู้กับคนรักของใคร ไปดื่มสิ่งเสพติดมันเมา เพราะฉะนั้นมันจึงมี “ศีล” อยู่ในตัวของมัน แต่บางครั้งบางคราว ภายก็ทำอะไรผิดปกติของมันไป เช่น ไปฆ่าเขาบ้าง ไปลักของเขาบ้าง ไป

¹ แสง จันทรงาม, (2545 : 45 – 46)

ประพุดิติดลูกเมียเขาบ้าง ไปเสพลึงมีนเมาบ้าง แต่ถ้าเราพิจารณาให้ดี เราจะเห็นว่าในกรณีการฆ่าเขานั้น ความจริงกายไม่ได้ไปฆ่าเอง แต่มีบางสิ่งบางอย่างสั่งการให้กายไปฆ่า สิ่งนั้นก็คือกิเลสที่เกิดขึ้นในใจ

โทสะ เป็นตัวการสั่งให้กาย ไปฆ่าเขา

โลภะ เป็นตัวการสั่งให้กาย ไปลักของเขา

ราคะ เป็นตัวการสั่งให้กาย ไปเป็นชู้กับคนรักเขา

เพราะฉะนั้น ตัวการทำลายศีลก็คือกิเลส ถ้ากิเลสไม่เกิด ศีลก็มีอยู่ที่กายโดยธรรมชาติ

วาจาหรือภาษาเป็นสัญลักษณ์เสียงที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้แทนของจริง เพื่อความสะดวกในการติดต่อสังสรรค์กันเช่นคนสมัยหินคนหนึ่งเห็นเสือร้ายอยู่ในถ้ำ เขาอยากจะเตือนคนอื่นให้รู้และระวังตัว เขาไม่จำเป็นต้องจูงแขนคนเหล่านั้นไปที่ถ้ำแล้วก็ชี้เสือให้ดู เขาเพียงแค่ให้สัญญาณเสียงเพียง 5 คำ ว่า “มีเสืออยู่ในถ้ำ” ทุกคนก็รู้และระวังตัวทันที

ชัยวัฒน์ อัดพัฒนา¹ กล่าวถึงจริยธรรมของนักเรียนว่า มี 4 ประการ คือ

ศู หนึ่งฟังอย่าฟังค้ายให้ตั้งจิตกำหนดจำ

จิ หนึ่งอุตสาหะเอาจิตพินิจจำ

ปุ หนึ่งห้ามอย่าเอื้อนอำ ฉงนใดให้เร่งถาม

ลิ หนึ่งให้เอาจิตคิดลิขิตข้อสุมุขความพร้อมองค์จึงทรงนามว่าศิษย์แท้ที่ศึกษา

พระเทพเวที (ประยูรค์ ปยุตฺโต)² กล่าวถึง ชาวชนกับคุณธรรมจริยธรรม ว่า ในการที่ศาสนาและจริยธรรมจะทำบทบาทให้สำเร็จนั้น จุดสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องให้ความสนใจมากก็คือเรื่อง ชาวชน เพราะเราก็ยอมรับกันอยู่แล้วว่าชาวชนนั้นเป็นอนาคตของชาติ เป็นอนาคตของสังคมเด็กวันนี้ก็คือผู้ใหญ่ในวันหน้า คคืออย่างนี้เรามีกันทั่วไป พวกกันบ่อย ๆ ในทางพุทธศาสนาเองก็มีพุทธภายิตอยู่บหนึ่งว่า ปุตุดา วตุตุ มนุสุสาน “ปุตุดา” ลูกหรือบุตรทั้งหลายนั้น แปลง่าย ๆ ก็คือเด็ก ๆ นั่นเอง พุทธภายิตนี้จึงขอแปลง่าย ๆ ว่า “เด็ก ๆ เป็นผู้รองรับไว้ซึ่งมนุษยชาติ” หรือ “เด็กทั้งหลายคือผู้รองรับไว้ซึ่งมนุษยชาติ” อันนี้เราคงยอมรับกันว่า ถ้าไม่มีเด็ก ๆ แล้วมนุษยชาติก็อยู่ไม่ได้ แต่ถ้าเด็กนั้นจะเป็นที่รองรับมนุษยชาติไว้ได้เป็นอย่างดี ก็ต้องให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพการที่เด็กจะมีคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมาจากบ่อเกิดที่สำคัญคือหลักพระศาสนา

¹ ชัยวัฒน์ อัดพัฒนา, (2543 : 239 - 240)

² พระเทพเวที (ประยูรค์ ปยุตฺโต), ศาสนาและชาวชน, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2533), หน้า 9 - 15.

กิริติ บุญเจือ¹ กล่าวถึงจริยธรรมของนักเรียนไว้ ดังนี้

1. ช่องว่างระหว่างนักเรียนกับผู้ใหญ่ นักเรียนที่นี้หมายถึงผู้ที่กำลังเรียนอยู่ทุกระดับ การศึกษาจึงหมายรวมถึงนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย ขณะนี้มีปัญหาที่กำลังกล่าวถึงอยู่มากเกี่ยวกับช่องว่างระหว่างนักเรียนกับผู้ใหญ่ ซึ่งหมายรวมถึงครู ผู้ปกครอง และนักบริหาร นักเรียนมักจะบ่นว่าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจเด็ก และผู้ใหญ่ก็มักจะบ่นว่าเด็กสมัยนี้หัวดี ไม่เคารพผู้ใหญ่เหมือนสมัยก่อน สาเหตุของช่องว่างดังกล่าวนี้ผู้เขียนเชื่อว่าสืบเนื่องมาจากครูเคยตำนินักเรียนอยู่ระยะหนึ่งว่าไม่มีความคิดริเริ่ม ครั้นถูกตำหนิมาก ๆ เข้าก็เกิดปฏิกิริยาตอบโต้ โดยยื่นยึดความเป็นตัวของตัวเอง บางครั้งก็เลยเถิดไปถึงขั้นปฏิบัติต่อบุคคลที่มีอยู่แล้วทุกอย่าง ทั้งนี้จะต้องตำหนิว่า ผู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มและเป็นตัวของตนเองนั้น ไม่พร้อมที่จะให้หลักเกณฑ์ในการเป็นตัวของตัวเองแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนสำนึกความเป็นตัวของตนเองแล้ว ก็ไม่มีหลักเกณฑ์มายึดเหนี่ยว จึงกลายเป็นปัญหาอยู่ทุกวันนี้ ผู้เขียนเชื่อว่าวิถีทางแก้ปัญหานี้จะต้องได้รับการร่วมมือจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ใหญ่จะต้องยอมรับสภาพความเป็นจริงว่า เมื่อได้กระตุ้นนักเรียนมีความริเริ่มและเป็นตัวของตนเองแล้ว ก็ต้องยอมรับให้มีจริง ๆ มิใช่ว่าเมื่อนักเรียนไม่มีความคิดริเริ่มก็ไม่พอใจ ครั้นมีขึ้นมาจริงก็กลัวใจ ทางฝ่ายนักเรียนควรจะมีควมสำนึกว่าการมีความคิดริเริ่มเป็นตัวของตนเองนั้นเป็นสมบัติที่ดีของนักเรียน ถึงเวลาแล้วที่นักเรียนไทยจะต้องพัฒนามาถึงระดับนี้ แต่การเป็นตัวของตัวเองนั้นต้องมีหลักเกณฑ์ยึดถือ เสรีภาพอย่างไรขอบเขตเป็นทางแห่งความหายนะ ในทุกเรื่อง หลักเกณฑ์สำหรับยึดถือ นั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งเหตุผล มิใช่สักแต่ว่ามีประกาศิตมาจากทางใดทางหนึ่งเท่านั้น แม้จะรับประกาศิตจากทางใดก็ต้องยอมรับอย่างมีเหตุผล

2. เป้าหมายของการเป็นนักเรียน

2.1 เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต

2.2 เพื่อฝึกฝนตนในทางพุทธิปัญญา จริยธรรม สังคมและพลานามัย

3. จรรยาบรรณของนักเรียน

3.1 พึงหาโอกาสเรียนรู้ให้เข้าใจวิธีการใช้เหตุผล และขอบเขตของเหตุผลโดยเร็วที่สุดตามระดับของวัย

3.2 พึงยอมรับทุกอย่างด้วยเหตุผล พึงรับพิจารณาความคิดทุกอย่างที่มีเหตุผลด้วยความเคารพ แม้นตนเองจะยังไม่เห็นด้วยกับเหตุผลนี้

¹ กิริติ บุญเจือ, ชุดพื้นฐานจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538), หน้า 98-99.

3.3 ฟังเคารพความคิดที่มีเหตุผลของตนเองและของผู้อื่นทุกคน ในทางปฏิบัติ ฟังหาทางประนีประนอมความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อหาทางสายกลางซึ่งทุกฝ่ายจะต้องได้บ้างเสียสละบ้าง

3.4 ฟังถือว่าการเรียนมิใช่เป็นการกอบโกยหาวิธีได้เปรียบคนอื่นในสังคมแต่การเรียนคือการสร้างบุคลิกภาพ จึงไม่ฟังแข่งขันและกีดกันซึ่งกันและกัน

3.5 ฟังถือว่าชีวิตในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจริง ไม่ใช่ชีวิตชั่วคราวในรถโดยสาร

3.6 ฟังสร้างสังคมในโรงเรียนให้เป็นสังคมอุดมการณ์ที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขในสถานการณ์จริงอยู่เสมอ

3.7 ฟังมีความสุขจิตในกาทำการบ้านและการสอบ

3.8 ฟังถือว่าการเรียนมิใช่เป็นการกอบโกยหาวิธีได้เปรียบคนอื่นในสังคมแต่การเรียนคือการสร้างบุคลิกภาพ จึงไม่ฟังแข่งขันและกีดกันซึ่งกันและกัน

3.9 ฟังฝึกน้ำใจนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาทุกประเภท

3.10 ฟังให้เกียรติครูและเพื่อนอยู่เสมอ

สมศักดิ์ ชุ่มปลั่ง¹ กล่าวไว้ว่า ในยุคสหัฐวรรษแห่งการข้อย่างแข่งขัน การเอาใจเอาเปรียบของผู้คนในสังคมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ และการหลั่งไหลเข้ามาของอารยธรรมตะวันตกที่ผิดแผกแตกต่างจากขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ส่งผลให้เกิดวิกฤตทางสังคมและปัญหาที่จะต้องเร่งแก้ไขซึ่งนอกจากจะต้องใช้ความฉลาด ด้านความรู้ปัญญาและความเข้มแข็งด้านอารมณ์จิตใจแล้ว สิ่งหนึ่งที่สำคัญยิ่งนั้นคือ การปลูกฝังและการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม อันจะเป็นแนวทางสำคัญในการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมระดับชาติอีกหนทางหนึ่งด้วย ตลอดจนการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติได้อย่างดียิ่ง

“ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ” เป็นกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ประทานให้ปวงชนชาวไทยได้ยึดเป็นหลักปฏิบัติ “ของจงมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม กำลังกายที่สมบูรณ์” พระราชปรารภจากบทพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก ได้สะท้อนให้ทุกคนพิจารณาหลักแห่งความเจริญและความมั่นคงในชีวิต สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการสร้างรากฐานของชีวิตให้มั่นคงคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งหมายถึง การเป็นคนซื่อตรง ประพฤติอะไรด้วยน้ำใสใจจริง มีพุทธภาษิตว่า “สจฺเจน กิตฺติ ปปฺโปติ” คนจะบรรลุถึงเกียรติได้ด้วยความสัตย์ ดังนั้น การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างคนให้เป็นทรัพยากรบุคคลของชาติ

¹ สมศักดิ์ ชุ่มปลั่ง, (2546 : 47-50)

นอกจากคุณธรรมสำคัญดังกล่าวข้างต้นแล้วความสามัคคีกลมเกลียวในหมู่คณะ นับเป็นสิ่งสำคัญในสังคมยุคนี้เพราะความสามัคคีคือพลังแก้ปัญหาสังคม คนไทยมีอุปนิสัยในการฝึกฝนทำความดี มีความกตัญญูกตเวทีเป็นหลักธรรมประจำใจ เพราะคนไทยเป็นผู้รู้จักบุญคุณผู้ที่เคยอุปการะมา เช่น รู้จักบุญคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุญคุณของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ชาติ เป็นสถาบันซึ่งเปรียบเสมือนแผ่นดินแม่ที่เป็นที่เกิด ภายใต้อาศัย ใต้อยู่กินบนแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์ตลอดมา และชาตินั้นยังเป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงตั้งอยู่ในกฎหมายบ้านเมืองและระเบียบบ้านเมืองพร้อมทั้งรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมอันดีงามของชาติไว้

ซึ่งจะสามารถช่วยดำรงความเป็นชาติไว้ได้

ศาสนา สอนให้เราเป็นคนดีมีเมตตาธรรม ไม่เบียดเบียนกัน ทำให้เราอยู่ในสังคมนี้ได้ อย่างมีความสุขเราจึงควรศรัทธาและหยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนา ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เราเป็นผู้สามารถแก้ปัญหาชีวิตด้วยปัญญาแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ อีกทางหนึ่งด้วย

พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่ทำให้คนไทย มีกำลังใจ และมีที่ยึดเหนี่ยวทางใจ ตลอดจนทรงเป็นมิ่งขวัญและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของคนไทยทั้งชาติ ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทุกคน การที่เราจะทำนุบำรุงชาติของเราได้นั้น เราต้องมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์และการรู้จักเสียสละ ซึ่งจะทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีกันในหมู่คณะ นำมาซึ่งความสงบสุขของสังคมโดยส่วนรวม และนับเป็นการกระทำที่สมควรยกย่องสรรเสริญ นอกจากนี้เราควรมีความจริงใจในการกระทำความดี มีความเอื้ออาทร สมานฉันท์ ไม่เห็นแก่ตัว การจะนำพาประเทศชาติไปสู่เป้าหมายได้นั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนาของคนไทยทั้งชาติ สิ่งสำคัญคือต้องเริ่มจากการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะต้องใช้ความพยายามและความร่วมมือของคนในชาติ

สุชา จันทรเอม¹ กล่าวว่า ธรรมะ คือข้อที่ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติตน เป็นแนวทางไปสู่การกระทำที่ชอบ ธรรมะจึงเป็นตัวกำหนดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ช่วยยกระดับจิตใจ ตัดกิเลสและสอนให้มนุษย์มีศรัทธาในศาสนา การที่เราจะใช้ธรรมะเป็นเครื่องช่วยในการแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสร้างศรัทธาในศาสนา ก่อน มีการเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรมแก่วัยรุ่น ถือเป็นขั้นแรกของการขัดเกลาจิตใจ และช่วยแนะแนวทางในการปฏิบัติตน

¹ สุชา จันทรเอม, จิตวิทยาวัยรุ่น, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529), หน้า 69.

ของวัยรุ่นให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกที่ควร ปลูกฝังให้มีความรู้สึกละอายต่อบาป ซึ่งหลักธรรมแลข้อพึงปฏิบัติต่างๆก็มีบัญญัติอยู่แล้วในทุกศาสนา

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพลังทางร่างกายมากจึงอยากที่แสดงออก ซึ่งการแสดงออกนั้นอาจแสดงออกมาในทางที่ดีหรือทางที่ไม่ดีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสำนึกตนเองของวัยรุ่นแต่ละคน ในที่นี้ขอยกตัวอย่างมาประกอบ เช่น วัยรุ่นผู้หนึ่งเห็นสุนัขตัวหนึ่งนอนอยู่ที่ตรงเข้าไปเตะ ทั้งนี้เพราะอาจต้องการแสดงออกถึงพลังที่มีอยู่ภายในร่างกาย แต่การแสดงออกในลักษณะนี้เป็นการแสดงออกในทางที่ผิด ฉะนั้น ถ้าเราได้นำธรรมะเข้ามาช่วยขัดเกลาจิตใจวัยรุ่นคนนั้นว่าการทำร้ายสัตว์เป็นบาป เป็นสิ่งที่ไม่ดีผลกรรมที่เขาทำขึ้นจะต้องสนองกลับมาถึงตัวเอง และขณะเดียวกันก็สอนให้รู้จักความเมตตากรรมต่อสัตว์เป็นสิ่งดี สมควรแก่นุชย์ซึ่งเป็นสัตว์ประเสริฐพึงจะทำ การใช้ธรรมะเข้าแก้ปัญหาวัยรุ่นนับว่ามีประโยชน์ไม่น้อย เพราะอย่างน้อยช่วยยับยั้งจิตใจไม่ทำให้ทำอะไรในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ด้วยเหตุนี้เองจึงมีผู้สังเกตเห็นประโยชน์และความสำคัญของธรรมะที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาวัยรุ่นขึ้น เช่น ตามสำนักสงฆ์ต่าง ๆ เริ่มมีการตื่นตัวในเรื่องนี้อย่างมากดังเช่นเราจะเห็นได้จากสำนักสงฆ์ถ้ากระบอกซึ่งพยายามเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือวัยรุ่นที่หลงผิดตกเป็นทาสยาเสพติดให้โทษ โดยนำเอาหลักธรรมเข้ามาประกอบกับการรักษา หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการรักษาทั้งทางด้านร่างกายควบคู่กันไป

บุญมี แทนแก้ว¹ กล่าวเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีจริยธรรมไว้ว่า ผู้มีจริยธรรมควรประพฤติดีหรือสุภาพเรียบร้อยด้วยกาย วาจา และใจ ซึ่งจะแยกได้ดังนี้

ก. ทางกาย

1. ไม่ยืนหรือเดินเมื่อผู้อื่นนั่งอยู่กับพื้น
2. ไม่นั่งนานเกินควรในบ้านผู้อื่นหรือเมื่อไปเยี่ยมเยียนผู้อื่นที่บ้าน
3. ไม่ทำกิริยาหรือแสดงกิริยาขำกรายผู้อื่น ถ้าพลั้งเผลอไปควรขออภัย
4. ไม่แสดงกิริยาอันไม่บังควรในที่สาธารณะ เช่น ถ่มน้ำลาย สยายผม เป็นต้น
5. ไม่อาจเอื้อมในที่ต่ำสูง
6. ไม่แสดงการไม่เคารพ ไม่อ่อนน้อมเมื่อเดินสวนทางผ่านกับผู้ใหญ่

ข. ทางวาจา

1. ไม่พูดติเตียนหรือนินทาผู้อื่นไม่ว่ากรณีใด ๆ
2. ไม่พูดก่อนและสตรีในที่ต่างๆ เช่น ตามถนน รถประจำทาง สวนสาธารณะ

¹ บุญมี แทนแก้ว, ความจริงของชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2546), หน้า 124-125.

3. ไม่พูดจาหรือใช้วาจาที่ไม่สุภาพกับผู้อื่นในที่สาธารณะ
4. ไม่พูดจาหยาบคายในที่สาธารณะ
5. ไม่พูดเพื่อจ้อเหลวไหลไร้สาระ
6. ไม่พูดส่อเสียดแค้นคนผู้อื่น
7. ไม่พูดยกตนข่มท่าน

ก. ทางใจ

1. ไม่คิดริษยา คิดให้ร้ายผู้อื่น
2. ไม่คิดพยาบาทปองร้ายผู้อื่น
3. ไม่คิดในทางอกุศลต่อผู้อื่น เช่น ขโมยสมบัติเขา โกงเขา ปล้นเขา ตีเขา เป็นต้น

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)¹ กล่าวเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยไว้ว่า สังคมไทยของเราในปัจจุบันนี้มีปัญหามากมายเหลือเกิน เช่น ยกตัวอย่างว่า มีอาชญากรรมมาก อาชญากรรมอย่างง่ายที่สุดคือ ฆาตกรรมหรือการฆ่ากันตาย เมืองไทยนี้มีชื่อเสียงมากในเรื่องการฆ่ากันตายมากขนาดทำสถิติโลก

การที่จะพูดว่า มีการฆ่ากันตายมากขนาดไหน ก็ต้องเทียบตามอัตราส่วนของประชากร เมื่อคิดตามอัตราส่วนของประชากรแล้ว ดูเหมือนว่าประเทศไทยจะมีการฆ่ากันตายเป็นอันดับสองของโลก เท่าที่ได้ยินมานี้ เป็นที่น่าสงสัย *เอ! สังคมพุทธนี้ เป็นสังคมแห่งความเมตตากรุณา คนไทยส่วนใหญ่ก็นับถือศาสนาพุทธ แต่ว่าทำไมสังคมไทยจึงเป็นสังคมที่ฆ่ากันตายมากเหลือเกิน เหมือนกับว่าเป็นสังคมที่มีความโหดร้ายมาก อันนี้เป็นข้อสงสัยที่ได้ตั้งขึ้น ก็เป็นเรื่องที่น่าพิจารณา อีกตัวอย่างหนึ่ง สังคมไทยในปัจจุบันนี้เป็นสังคมที่มีความฟุ้งเฟ้อร่ารวยมาก มีลักษณะนิสัยหรือค่านิยมอย่างหนึ่งที่สำคัญมาก ซึ่งพูดกันบ่อยเหมือนกันว่า ค่านิยมชอบบริโภค ไม่ชอบผลิต การที่ชอบบริโภคไม่ชอบผลิตนี้ก็เป็น การไปสนับสนุนนิสัยฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย อันนี้ก็เป็นเรื่องที่น่านอน เพราะคนที่ชอบบริโภคก็ย่อมแสวงหาแต่สิ่งที่จะบริโภค ใช้จ่ายมากมายเพื่อให้มีสิ่งที่จะบำรุงปรนเปรอตัวให้มากที่สุด ไม่รู้จักสิ้นสุด ทีนี้ เมื่อมุ่งมั่นในทางที่ไม่บริโภคก็ไม่ทำการผลิต เมื่อไม่ทำการผลิตการพัฒนาประเทศก็ไม่สำเร็จเพราะว่าในการพัฒนาประเทศนี้ ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่ง คือการที่จะต้องผลิต และการที่จะผลิตนั้นก็จะต้องมีการทำงาน เมื่อทำงานจึงจะเกิดผลผลิตขึ้นมาได้ เมื่อคนของเราไม่ชอบการผลิต ก็ไม่ชอบการทำงาน แต่ชอบบริโภค ชอบฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย แล้วก็*

¹ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), *การพัฒนาจริยธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2538), หน้า 10-13.

ตามด้วยปัญหาอื่นๆ เช่น หนี้สินในระดับบุคคล ในระดับครอบครัว จนกระทั่งในระดับประเทศ เดี่ยวประเทศไทยของเรา ก็เป็นประเทศที่มีหนี้สินมาก

นอกจากนี้ ลักษณะอีกอย่างหนึ่งที่เข้ามาพัวพันก็คือว่า คนของเรานี้มีนิสัยที่ทำงานร่วมเป็นทีมไม่ได้ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะไม่ค่อยสำเร็จ ต้องทำงานเอาตัวคนเดียว การเอาเด่นเอาหน้าเป็นลักษณะที่ปรากฏชัดมาก เรื่องที่ว่านี้ ไม่ใช่เฉพาะปัญหาที่ปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่มันเป็นทั้งปัญหาและเป็นเหตุของปัญหาไปด้วยในตัว สิ่งทีพุดมานี้เช่นว่า การชอบบริโภคนิยม ชอบผลิตนี้ มันเป็นทั้งปัญหาและเป็นทั้งตัวเหตุของปัญหา เป็นตัวเหตุซึ่งสำคัญ เช่นเดียวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมไม่ได้ อันนี้ก็เป็นเหตุของปัญหาต่อๆ ไปอีกมากมายหลายประการ แล้วก็สัมพันธ์โยงกันไปโยงกันมา เช่นว่า เมื่อชอบเอาดีเอาเด่นคนเดียว มันก็ไปสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมของเราที่คนชอบโก้เก๋ ทำอะไรต้องการความโก้เก๋ จะมีอะไร มีวัตถุสิ่งของไว้ ก็เพื่อความโก้เก๋ อวดมั่งอวดมี อวดฐานะกัน เมื่อแข่งขันกันในเรื่องการโอ้อวด มันก็ไปสนับสนุนนิสัยฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยเข้ามาอีก ก็ยิ่งไปกันใหญ่ เมื่อฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยมุ่งไปในทางนี้ มันก็ไปสนับสนุนค่านิยมในการบริโภค และการชอบฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยนั้น ก็ไปสัมพันธ์กับทัศนียภาพชอบสนุกสนานรื่นเริง คนไทยจะมีอะไร ก็มุ่งการสนุกสนานรื่นเริง การที่ชอบสนุกสนานรื่นเริงนั้น ก็ยอมไม่สนับสนุนให้คนทำงาน ทำให้ไม่อยากทำงาน

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่ปรากฏชัด ก็คือเรื่องการขาดระเบียบวินัย ซึ่งก็พุดกันมาก ขาดระเบียบวินัยตั้งแต่ท้องถนนไปเลย ชีวิตประจำวันของพวกเราไม่ค่อยจะมีระเบียบวินัย นอกจากนั้น การรักษาความสะอาด ก็มาสัมพันธ์กับเรื่องระเบียบวินัย เพราะเมื่อไม่มีระเบียบวินัย ชอบทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ สิ่งของเศษขยะอะไรกันอย่างไม่เป็นที่เป็นทางก็ทำให้เกิดความสกปรกลักษณะที่ขาดระเบียบวินัยนี้ก็มีอยู่ทั่วไป แพร่หลายกว้างขวาง ต่อไปก็คือการรับผิดชอบ เรื่องนี้ก็เป็นลักษณะที่พุดกันมากเหมือนกัน ว่าเด็กของเราไม่มีความรับผิดชอบในชีวิต ในการทำงาน และต่อสังคม ต่อไปอีกก็คือปัญหาเรื่องคอร์รัปชัน ซึ่งก็อาจไปสัมพันธ์กับเรื่องชอบบริโภคแต่ไม่ชอบผลิต ด้วยเพราะว่าเมื่อชอบบริโภคมากก็ฟุ่มเฟือยมาก ฟุ่มเฟือยมากก็ต้องหาทรัพย์สินเงินทองมาก เมื่อไม่ได้โดยมทางที่ถูกต้อง ก็ต้องได้มาในทางที่ไม่สุจริต สุดท้ายก็คือ ประเทศไทยปัจจุบันนี้มีอบายมุขมาก อบายมุขมาก ก็ไปสัมพันธ์กับเรื่องฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยอีกนั่นแหละก็รวม ๆ คลุม ๆ กัน อยู่นี้ พันกันไปหมด ประเทศเป็นประเทศที่อบายมุขแพร่หลายในด้านต่างๆ มากเหลือเกิน การติดยาเสพติดก็ระบาดไปทั่ว โดยเฉพาะการที่เด็กวัยรุ่นมีปัญหาในเรื่องเหล่านี้ จะทำให้สังคมทรุดโทรมมาก

สมภาร พรมทา¹ กล่าวว่า คีลห่า คือ จริยธรรมพื้นฐานในศาสนา คำสอนเรื่องคีลห่า เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วไปในหมู่ผู้สนใจศึกษาพระพุทธศาสนา ในที่นี้ เราจะไม่พิจารณารายละเอียดของคีลแต่ละข้อ หากสิ่งที่เราจะพิจารณาก็คือ คีลห่าถูกกำหนดขึ้นด้วยเจตนาธรรมหรือ จุดประสงค์อะไรเมื่อวิเคราะห์เรื่องนี้ให้เห็นชัด เราจะมองเห็นความสำคัญของ คีลห่า ในทัศนะของผู้เขียน คีลห่าแม้จะมีเนื้อหาง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน แต่หากวิเคราะห์ให้ดีเราพบว่า หลักคำสอนที่ดู เหมือนง่าย ๆ ต้น ๆ แฝงความลึกซึ้งเอาไว้มากมายและความลึกซึ้งดังกล่าวนี้สามารถใช้เป็นแนวทาง ในการวินิจฉัยปัญหาทางจริยศาสตร์ที่สำคัญที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมเราเวลานี้ได้เป็นอย่างดีด้วย ก่อนที่จะวิเคราะห์คีลห่าถูกกำหนดขึ้นด้วยจุดประสงค์อะไร ขอให้เรามาดูเนื้อหาของคีลห่า เสียก่อน คีลห่าประกอบด้วยข้อความห้าข้อต่อไปนี้

1. ห้ามฆ่าสัตว์
2. ห้ามลักทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้
3. ห้ามประพฤตินอกใจ
4. ห้ามพูดปด
5. ห้ามดื่มสุรา

ทินพันธุ์ นาคาตะ² กล่าวว่า หลักธรรมในการปกครองตนเอง นอกจากจะมีหลักธรรม ที่เน้นถึงการปกครองตนเองโดยตรง ดังที่มีการรวบรวมไว้ในอวัตรรค ซึ่งว่าด้วยหมวดตนก็ตาม ในมรรค 8 ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์และหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตก็ตาม หรือในเรื่องการ ละเสียซึ่งอกุศลมูล คือ โลก โกรธ หลง ก็ตาม ตลอดจนในโลกธรรม 8 ซึ่งเป็นธรรมที่กล่าวถึง ธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์ ในเรื่องลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ซึ่งรวมถึงคำเตือนไม่ให้ คนเราก่ออยู่ภายใต้การครอบงำของสิ่งเหล่านี้จนเกินไปแล้ว ยังมีหลักธรรมที่พึงถือเป็นหลักปฏิบัติ อยู่อีกมาก เช่น การมีสติสัมปชัญญะ คือความระลึกได้และความรู้ตัว เป็นหลักที่ช่วยเตือนไม่ให้คน ลืมตัว หลงตัว หรือทำความผิด ด้วยมีการรู้ตัวก่อนที่จะทำ และรู้ตัวอยู่เสมอว่าทำอะไรลงไป ส่วนหิริ โอตตัปปะ คือความละอายต่อบาปทุจริตและความเกรงกลัวบาปทุจริต เป็นธรรมคุ้มครอง โลก ช่วยป้องกันไม่ให้คนทำความชั่ว และอุปกิเลส คือการให้ละเว้นจากสิ่งเหล่านี้ ความละโมภ ความโกรธ หรือผูกโกรธ การลบหลู่ท่าน การตีตนเสมอท่าน การริษยา การตระหนี่ มารยาหรือ เจ้าเล่ห์ การโอ้อวด หัวดี คือ การแข่งขันชิงดีชิงเด่น การถือตัว การดูหมิ่นผู้อื่น การมัวเมาและการ

¹ สมภาร พรมทา, *พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์*, (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 55-56.

² ทินพันธุ์ นาคาตะ, *พุทธศาสนากับสังคมไทย*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : สหายนส์และการพิมพ์, 2543), หน้า 22-23.

เดินเล่น ในด้านการรับผิดชอบต่องาน นอกจากจะมีหลักธรรมที่สอนให้คนเรามีความรับผิดชอบต่อ งาน เช่น อธิปไตย 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ไม่ เหลือวิสัยเกินไปแล้ว ยังมีหลักธรรมที่ช่วยให้คนเรามีความขยันหมั่นเพียรอยู่หลายอย่าง เช่น ปธาน 4 คือให้มีความเพียร ระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้นในสันดาน เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้ว เพียรให้ กุศลเกิดขึ้นในสันดาน เพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งเป็นความเพียรเพื่อละเว้นความชั่วให้ ประพฤติความดี ทั้งยังมีหลักธรรมที่กล่าวถึงโทษของความเกียจคร้านในการทำงาน ที่มีอยู่ในหลัก ออบายมุขไว้หลายประการ ในกรณีนี้พระพุทธศาสนายังสอนว่า *ผู้ใดเกียจคร้าน ผู้นั้นย่อมเป็นทุกข์ ผู้ใดปรารถนาความเพียร ผู้นั้นย่อมเป็นสุข* ในด้านการดำรงชีวิต การครองเรือน และในด้าน เศรษฐกิจทั่วไป นอกจากจะมีหลักธรรมของฆราวาส ที่ให้มีความซื่อสัตย์ รู้จักข่มใจตนเอง อดทน และให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้ควรให้ปันแล้ว พระพุทธศาสนายังกล่าวถึงการมีความสุขของ คนุหัตถ์ ผู้ครองเรือนไว้ 4 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมให้ตั้งตัวได้ คือ ความสุขที่เกิดจากการมี ทรัพย์บริโภคนิ การไม่มีหนี้ และการทำงานที่ปราศจากโทษ และกล่าวว่า “ *ความจนเป็นทุกข์ใน โลก* ” ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบหลักธรรมที่ให้ขยันทำงาน เพื่อหาและรักษาทรัพย์แล้ว จะเห็นชัด ยิ่งขึ้นว่าพระพุทธศาสนาสนับสนุนการแสวงหา รักษา และใช้จ่ายทรัพย์ โดยยึดถือหลักทฤษฎีสาม มิถกตประโยชน์ คือ ประโยชน์ปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ การมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ใน การศึกษา และในการเลี้ยงชีพ การรักษาทรัพย์และการงานไม่เสื่อมเสีย การคบคนดี รวมทั้งการ เลี้ยงชีวิตตามความเหมาะสม ด้วยการรู้จักเก็บ รู้จักใช้ นอกจากนั้นยังมีหลักที่เกี่ยวกับ คิปปิปฏิบัติ โดยทั่วไป เช่น การรักษาความมั่งคั่งของตระกูลด้วยสถาน 4 ลักษณะของการเป็นมิตรแท้ และ การเว้นจากอบายมุข ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งย่อมจะก่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคมและในทางเศรษฐกิจ ของแต่ละคน และของแต่ละครอบครัวอยู่ไม่น้อย ซึ่งอาจช่วยแก้ปัญหาทางสังคมโดยส่วนรวมได้ ด้วย

2.3 แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม

เกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีผู้รู้ได้ชี้แนะแนวทางการ พัฒนาและแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

สมภาร พรหมทา¹ กล่าวความเห็นแก่ตัวคือที่มาของปัญหาสังคมว่า ความเห็นแก่ตัวบาง ที่ท่านนิยามจากอกุศลมูลสามประการคือ โลก โกรธ และหลง คนที่ทำอะไรลงไปเพราะความ

¹ สมภาร พรหมทา, *ชีวิตกับความขัดแย้ง : ปัญหาริยธรรมในชีวิตประจำวัน*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 128-129.

ละโมภ ความโกรธแค้น หรือความหลงใหลไร้ปัญญา ท่านก็ถือว่าเป็นคนเห็นแก่ตัวเหมือนกัน การนิยามความหมายการเห็นแก่ตัวอย่างหลังนี้มีนัยเกี่ยวข้องไปหาการนิยามความหมายอย่างแรก กล่าวคือ เมื่อคนเรายึดถือว่าเป็นตัวฉันของฉันความยึดมั่นย่อมผลักดันให้เขากระทำการไม่ว่าจะเป็นทางกาย วาจา หรือใจ เพื่อให้สิ่งต่าง ๆ มาสนองความต้องการของตน การผลักดันของความยึดมั่นจะผ่านทางความ โลกบ้าง ความโกรธบ้าง ความหลงบ้าง คนเราถ้าไม่ยึดมั่นว่าเป็นตัวกูของกู ย่อมจะไม่โลภอยากได้สิ่งนี้สิ่งนั้นมาครอบครองเป็นของตน เช่นเดียวกัน เมื่อไม่อยากได้ ก็ไม่รู้สึกโกรธแค้น เมื่อไม่ได้สมอยาก หรือมีคนเข้ามาขัดขวางไม่ให้ได้อย่างที่ต้องการ คนเราจะโกรธเมื่อโลกแล้วไม่ได้ตามโลก เมื่อมีคนมากล้ำกรายในอาณาเขตที่ถูกตีเส้นว่าเป็นตัวฉันของฉัน คนที่ขับรถปาดหน้าแล้วโกรธจนต้องลงมายิงกันตาย ดังที่เป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์อยู่ในทุกวันนี้ก็เพราะต่างคนต่างขีดเส้นอาณาเขตแห่งตัวกูของกู ใครล้ำเข้ามา แหยมเข้ามาต้องได้เรื่อง นี่คือการโกรธที่สัมพันธ์กับความรู้สึกว่าเป็นตัวฉันของฉัน ถ้าไม่รู้สึกอย่างนั้นเสียแล้ว เราก็ไม่ตีเส้นอาณาเขตของอัตตา เมื่อไม่มีอาณาเขต ใครล้ำเข้ามาเราก็เฉย ๆ ใครจะปาดหน้าปาดหลังก็เป็นเรื่องของเขา ในทำนองเดียวกัน คนที่ยึดว่าเป็นตัวฉันของฉัน ย่อมหลงมกมาย มองอะไรก็แคบแคแต่ตัวเอง คนที่ขับรถด้วยความหลงก็คิดเอาแต่ตัวสบาย ไม่คิดถึงคนอื่น ไม่มองไปถึงระบบทั้งระบบ ที่ที่ควรเว้นช่องให้คนอื่นได้ไปก็ไม่เว้นทั้งที่ตัวเองก็ไปไม่ได้ เลยคิดกันไปหมด อย่างนี้คือหลง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)¹ กล่าวถึงหลักการพัฒนาชีวิตในพระพุทธศาสนาไว้ 4 ประการ คือ

1. กายภาวนา แปลว่า การทำกายให้เจริญ หรือพูดอย่างภาษาปัจจุบัน คือ การพัฒนากาย พัฒนากายอย่างไรจะได้พูดกันต่อไป
2. ศิลภาวนา แปลว่า การพัฒนาศีล ศีลเป็นเรื่องความสัมพันธ์ในสังคม การพัฒนาศีล ก็คือ การพัฒนาด้านการมีชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม
3. จิตภาวนา แปลว่า การพัฒนาจิตใจ หรือการทำจิตใจให้เจริญองงาม และ
4. ปัญญาภาวนา การทำปัญญาให้เจริญองงาม หรือพัฒนาปัญญา

นี่คือหลัก 4 ประการในการพัฒนาชีวิตตามคำสอนของพระพุทธศาสนา ถ้าเอาหลักนี้มาตั้งเป็นหัวข้อก็ถือว่าครบหมดแล้ว เรื่องของการพัฒนาชีวิตก็มีอยู่ 4 ข้อเท่านั้น

¹ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), *ธรรมกับการพัฒนาชีวิต*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2539), หน้า 7-8.

พระเทพโสภณ (ประยูร ธรรมจิตโต)¹ กล่าวว่า อารยวิติ คือธรรมที่เป็นรากฐานแห่งการพัฒนาชีวิตที่ดีงามมี 4 ประการ ได้แก่

1. ศรัทธา เชื่อในสิ่งที่ดีงาม
2. ศีล ประพฤติดี
3. สุตะ ศึกษาดี
4. จาคะ ใจดี
5. ปัญญา รอบรู้ดี

ธรรมทั้ง 5 ข้อนี้เป็นเครื่องเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานให้กับการพัฒนาที่ถาวร คำว่า “พัฒนาที่ถาวร” หมายถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)² กล่าวหลักการและวิธีการทั่วไปในการแก้ปัญหาจริยธรรมว่า หลักการและวิธีการในการแก้ปัญหาทางจริยธรรมที่จะทำให้คนมีจริยธรรมนี้ มีแง่ปฏิบัติสองด้านไปพร้อมกัน คือมีด้านลบและด้านบวก เมื่อเราพูดว่า เราจะทำให้คนมีจริยธรรม เราก็พูดถึงการแก้ปัญหาจริยธรรมไปด้วย จึงมีด้านลบและด้านบวก ด้านลบคือจะต้องกำจัดอะไร ส่วนด้านบวกก็คือจะต้องส่งเสริมอะไร บางคนพูดหนักไปทางส่งเสริมว่า จะต้องจริยธรรมข้อนั้น ๆ จะต้องสร้างความมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้น จะต้องทำให้คนมีความขยันหมั่นเพียร จะต้องทำให้คนมีความรับผิดชอบจะต้องมาช่วยกันส่งเสริมอย่างนั้นอย่างนี้ นี่เป็นเรื่องของการพูดในแง่บวก แต่บางคนหันไปสนใจ หรือเน้นในแง่ลบว่า ประเทศเรามีปัญหาอย่างนั้น ๆ คนของเรามีปัญหาอย่างนี้ ๆ เช่นว่ามีค่านิยมบริโภคนิยม ชอบหรูหราฟุ่มเฟือย ชอบอวดโก้โอวดฐานะ ชอบเอาดีเอาเด่นคนเดียวตลอดจนกระทั่งว่า มีการฆ่าฟันกันตายมาก มีความขาดแคลนเร่ร่อน เป็นปัญหาเศรษฐกิจสัมพันธ์เหล่านี้เป็นเรื่องจะต้องเลิกกำจัด จริยธรรมจะแก้ไขอย่างไร นี่ก็หนักไปในด้านลบ ในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง จะหนักไปในด้านเดียว ด้านใดด้านหนึ่งไม่พอ ต้องพูดให้สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือต้องมีทั้งบวกและลบ แล้วก็ทั้งบวกและลบนี้มันอยู่ในเรื่องเดียวกันคือในเรื่องเดียวกันนี้มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ต้องแก้ไขให้ตรงให้ครบ แต่คำว่า ด้านบวกและด้านลบ ไม่ใช่มีความหมายเพียงเท่านี้ ยังมีความหมายลึกซึ้งลงไปกว่านี้อีก เอาตอนแรกก่อน ในการที่จะแก้ปัญหา นั้น ตามหลักการของการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นหลักที่พระพุทธศาสนาสอนไว้ ก็คือต้องแก้ที่สาเหตุ สาเหตุนี้มักจะเป็นด้านลบ คือด้านกำจัด เริ่มด้วยรู้ว่าอะไรเป็นเหตุของปัญหา เราก็จะต้องสืบสาวหาสาเหตุคือไม่ใช่มันนี่แต่จะสร้างคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้ข้อนั้น จริงอยู่ การขาดแคลนจริยธรรมนั้นเป็นเรื่องด้านลบ

¹ พระเทพโสภณ (ประยูร ธรรมจิตโต), *พุทธธรรมเพื่อการพัฒนา*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546), หน้า 4.

² อ้างแล้ว, พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), *การพัฒนาจริยธรรม*, หน้า 29-32.

อยู่ในตัวแล้ว เวลาเราพูด เราจะปฏิบัติ เรามักจะเพ่งทางด้านบวก คือด้านว่าจะทำอะไรให้คนอื่นอันนั้นอันนี้ แต่เรามองมองไปว่า เราได้ค้นหาสาเหตุของมันหรือยังว่า ทำไมมันจึงเป็นอย่างนั้น ทำไมปัญหานี้จึงเกิดขึ้น ทำไมเราจึงขาดแคลนจริยธรรมข้อนั้น ทำไมคนของเราจึงชอบบริโภคไม่ชอบผลิต ทำไมคนของเราจึงขาดระเบียบวินัย ทำไมคนของเราทำงานรวมกันเป็นเป็นทีมไม่ได้ นี่ก็เป็นปัญหาที่เราจะต้องวิเคราะห์ ต้องหาสาเหตุของแต่ละอย่างว่าทำไมคนของเราจึงเป็นอย่างนั้น บางทีสาเหตุของปัญหาจริยธรรมหลาย ๆ อย่างนี้มันอาจจะเป็นเหตุเดียวกันก็ได้ โดยเฉพาะเหตุส่วนหนึ่งนั้นมันก็ปนมาและแฝงอยู่ในพื้นฐานของเราเอง แต่พื้นฐานจิตใจของคนไทยเรานี้ เราเคยศึกษาให้ชัดเจนไหม ตัวเหตุนี้มันจะต้องมาในตัวของคนเราหรือในสังคมของเรา เราก็ต้องศึกษาว่าลักษณะนิสัยจิตใจของคนไทย พื้นเพของคนไทยเป็นอย่างไร เราจะคิดแต่เพียงว่า เราจะทำให้คนไทยมีจริยธรรมข้อนี้เราจะสร้างจริยธรรมข้อนี้ขึ้น เท่านั้นไม่พอ เพราะว่าในพื้นฐานจิตใจของคนไทย อาจจะมีลักษณะหรือองค์ประกอบบางอย่างที่เป็นปมหรือเป็นต้น ที่อาจจะขัดขวางหรือคอยด่าให้รับจริยธรรมข้อนั้นไม่ได้ ก็จะปลูกฝังจริยธรรมข้อนั้นไม่สำเร็จ อาจจะต้องกำจัดปมหรือต่อนั้นก่อนหรือบางทีอาจจะแก้ไขได้โดยปรับให้เข้าเหลี่ยมเข้าแฉ่งเข้ามุมกันก่อน ก็จะรับกันและเสริมต่อกันได้ การทำในด้านบวก จึงต้องควบคู่ไปกับการปรับแก้ไขในด้านลบด้วย

สุพัตรา สุภาพ¹ กล่าวถึงแนวทางช่วยหนุ่มสาวให้พัฒนาความคิด ความสามารถและอุดมการณ์ไปในทางที่ถูกต้องว่า

1. การยอมรับ เป็นการยอมรับความคิดเห็นที่เป็นเหตุเป็นผลหรือมีประโยชน์ หรืออภิปรายนอกจากนี้ยังควรรับความจริงที่เสนอขึ้นมา และได้อย่างมีเหตุผล
2. การเข้ากับกลุ่ม ขอมให้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนหรือกลุ่มตามควร ถ้าไม่เป็นการชักนำไปในทางเสียหาย โดยไม่เข้มงวดนัก มีการยืดหยุ่นบ้างตามควร
3. เรื่องเพศและเรื่องคนต่างเพศ ไม่ควรปิดบังเรื่องเพศ ควรสอนความรู้เรื่องเพศตามความเป็นจริง ให้เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาโดยไม่ใช่เป็นการสอนแบบขั้วยุ ส่วนเรื่องเพื่อนต่างเพศก็ยอมให้คบหาสมาคม ถ้าไม่เป็นการเสียหายอะไร อย่างน้อยหนุ่มหรือสาวจะได้รู้จักกับคนที่ต่างไปจากตน ดีกว่าที่ให้ไปซ่อนเร้นลับหลังผู้ใหญ่
4. การให้คำแนะนำที่ถูกต้อง คือยังเป็นวัยที่ต้องการความเห็นอกเห็นใจ กำลังใจ การช่วยเหลือและการแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่ การแนะนำอาจจะทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงก็สอนด้วยวาจา ทางอ้อมก็เป็นแบบอย่างที่ดี

¹ สุพัตรา สุภาพ, ปัญหาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 46-48.

5. ให้เสรีภาพตามควรแก่วัย ไม่ควรปล่อยจนเหลือล้น ซึ่งเป็นการทำลายวัยรุ่นเอง ในขณะที่เดียวกันก็ไม่จำกัดจนเกินไป
6. ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ โดยให้รู้ว่าสิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และสิ่งใดที่เป็นส่วนที่พึงมีพึงได้
7. สร้างความซื่อสัตย์ อบรมสั่งสอนทำตัวอย่างให้เห็น ยกย่องคนซื่อสัตย์ให้ปรากฏให้เหมือนกับคำที่ว่า ทำดีได้ดี
8. สร้างระเบียบวินัย ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่อันชอบ โดยจัดจูงให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องรู้จักกฎเกณฑ์ รู้จักว่าอะไรควรอะไรไม่ควร โดยถ้าใครมีระเบียบวินัยดีก็ชมเชย ให้การยกย่อง ส่วนผู้ใดไม่ทำตามระเบียบวินัยก็ควรหาทางแก้ไข เพราะระเบียบวินัยของคนส่วนมากในปัจจุบันมักจะหย่อน เช่น แจกธงให้เดินข้ามถนน ผลปรากฏว่าธงหายหมด หรือให้ข้ามทางข้ามก็ไม่ข้ามเป็นต้น ระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็น ช่วยทำให้คนไม่ทำตามความพอใจของตนโดยไม่มีขอบเขต เพราะเป็นการสอนให้คนรู้จักทำอะไรเพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ ยังมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลด้วย เช่น มีคนเป็นจำนวนมากต้องตื่นแต่เช้าไม่ว่าอยากตื่นหรือไม่ก็ตาม เพราะเขาฝึกจนเป็นนิสัยแล้ว หรือเวลาไปซื้อตั๋วหนัง เราก็มักจะเข้าแถว ใครมาก่อนก็ได้ก่อน เป็นต้น
9. การเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้วัยรุ่นเกิดความศรัทธา และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพราะเด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า ถ้าผู้ใหญ่ในวันนี้ดี ก็คงจะช่วยให้วัยรุ่นได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้าได้
10. ปลุกฝังการช่วยตัวเอง ผู้ใหญ่ควรจะช่วยในสิ่งที่ควรช่วย โดยการแนะแนวทางในบางสิ่งบางอย่างที่วัยรุ่นสามารถทำเองได้ เพื่อเป็นการสอนให้รู้จักช่วยตัวเองหรือรับผิดชอบตัวเองในวันข้างหน้า
11. ส่งเสริมให้ใช้สติปัญญา ความสามารถอย่างถูกต้อง โดยไม่ยอมให้ตกเป็นเครื่องมือของผู้ที่ต้องการแสวงหาประโยชน์เป็นการใช้พลังที่มีอยู่ในทางที่ถูกที่ควร
12. สอนให้รู้จักหลักการประหยัด โดยการให้ใช้เงิน หรือทรัพยากรในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือเหมาะสม ไม่ส่งเสริมให้นิยมความฟุ้งเฟ้อ หรือเห่อเหิม อันจะเป็นผลเสียต่อตัวเองและชาติในที่สุด

พระธรรมญาณมุนี¹ เสนอแนะแนวทางพัฒนาจริยธรรมของชาติไว้ ดังนี้

¹ พระธรรมญาณมุนี, พระธรรมญาณมุนี 84, (กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2531), หน้า 108-109.

1. อันดับแรก ท่านผู้ใหญ่ในสังคมทั้งหลาย โดยเฉพาะท่านที่เป็นผู้นำคือ บิดา มารดา ครู อาจารย์ พระภิกษุสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา และบรรดาหัวหน้าสถานที่ทำการทั่วไป จะต้องมีความสำนึกถึงความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำการพัฒนาจริยธรรมว่าเป็นหัวใจของการบริหารยิ่งกว่าสิ่งทั้งหลายและเริ่มพัฒนาจริยธรรมเพื่อคนด้วยความจริงใจ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อจริยธรรมในทางที่เป็นรูปธรรม เพราะการพัฒนาจริยธรรมต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญ ถ้าขาดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อจริยธรรมแล้วพัฒนาไปไม่ได้

2. หัวหน้าครอบครัว สถานศึกษา วัด วาอาราม ต้องพยายามปรับปรุงครอบครัว สถานศึกษาและวัด ของตนให้เป็นที่น่ารัก น่าอยู่อาศัย จะได้ทำให้คนติดครอบครัว ติดสถานศึกษา และติดวัด ซึ่งเป็นโอกาสแห่งการพัฒนาจริยธรรมที่ประเสริฐ

3. ต้องยอมรับทั่วกันว่า จุดประสงค์ที่แท้จริงของการศึกษา คือการปลูกฝังจริยธรรม เพราะจริยธรรมเท่านั้นแก้ปัญหาคือได้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้และนำไปสู่ความรู้ วิชาการทั้งหลาย

4. ต้องยอมรับทั่วกันว่า จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการปกครองเพื่อให้เกิด

ก. ความสงบเรียบร้อย

ข. ความเจริญงอกงาม

ค. ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งมีได้ด้วยความมีจริยธรรม

5. การพัฒนาคุณธรรมสำเร็จด้วยการทำความเลื่อมใสในจากใจจริงไม่ใช่ด้วยการพูดการสอน หรือการปฏิบัติใด ๆ

6. ผู้ที่จะสอนจริยธรรมได้ผล ต้องเป็นผู้มีความพร้อม คือ

ก. มีความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมนั้น ๆ จริง

ข. มีความเลื่อมใสในจริยธรรมนั้น

ค. กำลังปฏิบัติเพื่อความดี จริยธรรมนั้นหรือมีจริยธรรมนั้น

ง. สอนด้วยความมุ่งหมายให้เขาเกิดความเลื่อมใสไม่ใช่เพื่อให้เกิดความรู้ คนมีจริยธรรมเพราะความเลื่อมใสในจริยธรรม ไม่ใช่เพราะรู้จริยธรรมคนมีจริยธรรมอยู่ในตนเองเท่านั้น จึงจะสามารถทำให้คนอื่นมีจริยธรรมได้

7. การพัฒนาจริยธรรมต้องอาศัยเวลาจึงจะสำเร็จผล ถ้าใจเร็วควนได้จะไม่ได้ผล

8. ผู้สอนจริยธรรมคน ต้องมีความรู้ลึกว่า เหมือนกำลังทำสงครามอยู่ในสนามรบ การรบกันท่านว่ายเข้าศึกปืนหมดกระสุน 200 นัด ทำลายเข้าศึกได้ 1 คน เป็นการรบที่ได้ผลคุ้มค่า การสอนจริยธรรม ก็ต้องเป็นอย่างนั้น สอนคน 2,000 คน ได้ผล 1 คน ถือว่าคุ้มค่า เพราะ 1 คนที่ได้มาไม่ช้าจะเพิ่มจำนวนเป็นหลายคนขึ้นเอง

9. การให้ความเห็นใจและความสงสาร คนที่ทำผิดเป็นการพัฒนาจริยธรรมที่ได้ผลประการหนึ่ง

10. ต้องไม่ลืมว่า จริยธรรม ต้องเริ่มที่ความมีวินัย

11. ต้องยอมรับว่า คนมีวินัย มีสัจจะ เมตตา สามัคคี คือ คนมีทรัพยากรแห่งจริยธรรมทั้งหลาย

ยศ สันติสมบัติ¹ กล่าวถึงบริโภคนิยมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมว่า ในสังคมตะวันตก และชุมชนเมืองของประเทศโลกที่สาม ซึ่งพยายามตะเกียกตะกายเลียนแบบอย่างความศิวิไลซ์จากตะวันตก การบริโภคได้กลายมาเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพของชีวิต เป็นมาตรฐานบ่งบอกความเจริญ ความดี เกียรติภูมิ และความสำเร็จของปัจเจกบุคคลและสังคม การบริโภคได้เข้ามาครอบงำความหมายของชีวิตและแทนที่ความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ

ครอบครัวเดี่ยวมีขนาดเล็กลง เนื่องจากจำนวนบุตรหรืออัตราการเกิดลดลง การทำงานประกอบอาชีพนอกบ้าน และการแข่งขันกันแสวงหาทรัพย์สินเงินทองเพื่อใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้มนุษย์ในสังคมเมืองจำต้องแบ่งแยกเวลาที่มีอยู่สำหรับการทำงานและสำหรับตนเองออกจากเวลาสำหรับครอบครัวอย่างชัดเจน สังคมตะวันตกแบ่งแยกเด็กออกจากโลกของผู้ใหญ่ตั้งแต่อายุยังน้อย ความจำเป็นในการแข่งขันและการทำงานหาเงินเพื่อบริโภค ผ่อนบ้าน ผ่อนรถ จ่ายค่าเสื้อผ้า อาหาร ค่าเทอมลูก และอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ จิปาถะ ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก ๆ เด็กถูกไล่ออกจากบ้านตั้งแต่อายุ 3 ขวบ เพื่อผลัดภาระในการเลี้ยงดูไปให้กับครู โรงเรียน และสวัสดิการอื่น ๆ ที่รัฐหรือเอกชนอาจจัดบริการไว้ โดยความเป็นจริงแล้ว โลกของผู้ใหญ่ในสังคมปัจจุบันไม่มีที่ว่างหลงเหลืออยู่สำหรับเด็ก สังคมกักขังเด็กไว้ในสถานที่จำเพาะ เด็กมีห้องนอนของตนเอง มีตารางเวลาจัดวางไว้สำหรับโอกาสในการสัมผัสกับผู้ใหญ่ ถูกทดแทนด้วยครูในเวลากลางวันและโดยพี่เลี้ยงในยามกลางคืนเมื่อพ่อแม่ต้องการออกไปพักผ่อนหรือออกงานสังคมนอกบ้าน ห้องถนนและสังคมภายนอกก็ไม่มีที่สำหรับเด็ก คนแปลกหน้าและสังคมภายนอกกลายเป็นสิ่งอันตรายที่จำต้องระแวงระวัง โรงเรียนกลายเป็นสถานที่ฝึกวิชาชีพ ที่สอนให้เด็กช่วยตัวเองให้ได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว เด็กเติบโตขึ้นท่ามกลางตารางเวลาและความสัมพันธ์เฉพาะกับเพื่อน ๆ รุ่นราวคราวเดียวกัน เพื่อน ๆ ที่เด็กร่วมเรียนรู้และร่วมคิดค้นพิธีกรรมต่อต้านสังคมแปลก ๆ ใหม่ ๆ กันอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะ โลกของเด็กคือ โลกที่โคดเดี่ยวและแปลกแยกจากสังคม และดูเหมือนว่า

¹ยศ สันติสมบัติ, มนุษย์กับวัฒนธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), หน้า 270-271.

ความแปลกแยกจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเมื่อเด็กย่างเข้าสู่ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่ถูกขนานนามว่า “วัยรุ่น”

สมสุดา ผู้พัฒนา และจุฬารัตน์ วัฒนนะ¹ เสนอบทคัดย่อรายงานการวิจัย เรื่อง อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การไปวัด การรักษาศีล 5 และการนั่งสมาธิต่อความกตัญญูกตเวที ไว้ในวิทยาสารเกษตรศาสตร์ว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูกตเวที โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูกตเวทีเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้าน การอบรมเลี้ยงดู การไปวัด การรักษาศีล 5 และการนั่งสมาธิ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ศาสนิกชนชายไทย ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 1,985 คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและใช้สถิติ t-test, F-test และ post – hoc comparison ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมาก เกี่ยวข้องมากกับความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูที่ควบคุมน้อยและที่ปล่อยปละละเลยน้อย เกี่ยวข้องมากกับการมีความกตัญญู และการอบรมเลี้ยงดูที่ควบคุมมาก เกี่ยวข้องมากกับการมีความกตเวที 2) การไปวัด การรักษาศีล 5 และการนั่งสมาธิเป็นประจำเป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา

บงกช โมระสกุล และคณะ² เสนอรายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการดูแลตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ไว้ในวารสาร มจร. วิชาการ : วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่า การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลตนเองของนักเรียน ศึกษาความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน จำนวน 24 คน โดยรูปแบบการดูแลตนเองประกอบด้วยเรื่อง การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อนนอนหลับ การขับถ่าย การทำความสะอาดร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายวิภาคและสรีรวิทยาในวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์และความรู้เรื่องเพศศึกษาและการคุมกำเนิด การเสพสิ่งเสพติดและความรู้เรื่องสิ่งเสพติด การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย การดูแลสุขภาพจิตของตนเอง การป้องกันโรคและอุบัติเหตุต่าง ๆ ผลการวิจัยภายหลังการใช้รูปแบบการดูแลตนเอง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นผลจากการใช้รูปแบบการดูแลตนเอง จากการวิจัยสรุปได้ว่า การเสริมสร้างการดูแลตนเองจะทำให้นักเรียน

¹ สมสุดา ผู้พัฒนา และจุฬารัตน์ วัฒนนะ, (2544 : 126-127)

² บงกช โมระสกุล และคณะ, (2546 : 17)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้มีภาวะสุขภาพที่ดี จึงควรให้มีการสนับสนุนในการนำรูปแบบการดูแลตนเองของนักเรียนไปประยุกต์ใช้ในระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ซึ่งจะเจริญเติบโตเป็นกำลังของชาติต่อไป

อดุลย์ ดันประยูร¹ ได้รวบรวมข้อเสนอแนะในการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำผิดไว้

14 ข้อ คือ

1. การทำบ้านให้เป็นบ้าน
2. ควรสนับสนุนให้มีการสังคมนาถสงเคราะห์ครอบครัว
3. ควรสนับสนุนให้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับ
4. ควรปลูกฝังการอบรมศีลธรรม
5. ควรแก้ไขปรับปรุงถิ่นที่อยู่บางแห่งให้ดีขึ้น
6. ควรลดสถานเรีงรมย์และแห่งอบายมุข
7. ควรกวดขันการคบเพื่อนของเด็กและเยาวชน
8. ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้ประชาชนอยู่ดีกินดียิ่งขึ้น
9. ควรส่งเสริมนักสังคมนาถสงเคราะห์อาสาสมัคร
10. ควรควบคุมสื่อมวลชนที่เป็นพิษเป็นภัยหรือมอมเมาเยาวชน
11. ควรเร่งป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ
12. ควรปลูกฝังวัฒนธรรมให้มั่นคงเจริญอกงาม
13. ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์เยาวชนให้มาก
14. ควรส่งเสริมสามัคคีธรรม

นอกจากนี้โรงเรียนควรมีบทบาทต่อปัญหาเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. จัดให้มีการประสานงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง
2. การจัดบริการแนะแนวเพื่อช่วยเหลือเด็ก
3. โรงเรียนควรจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า หรือมีความบกพร่องทางร่างกาย หรือเด็กที่มีปัญหาในการปรับตัว
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้เด็ก

¹ อดุลย์ ดันประยูร, ปัญหาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ : พีระพธนา, 2526), หน้า 111-114.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา¹ สรุปประเด็นการร่วมเสวนาทางวิชาการ เรื่อง กระบวนการเสริมสร้างจริยธรรม : บูรณาการระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนไว้ 4 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของชาติ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นด้วยว่า มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของชาติ ดังนี้

1. ความร่วมมือและสามัคคีร่วมใจ ต้องได้รับการปลูกฝังโดยเน้นการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้และสามารถปฏิบัติได้จริง
2. ผู้ปกครองต้องให้ความรู้ ให้คำปรึกษาหรือสร้างคุณธรรมจริยธรรม ที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นภายในบ้าน นำบุตรหลานเข้าวัดและทำบุญให้ทานเพื่อเสริมสร้างให้เกิดคุณธรรมมากขึ้น มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักบาป-บุญ คุณ-โทษ ประโยชน์-มิใช่ประโยชน์
3. ควรให้บ้าน (ครอบครัว) มีส่วนช่วยและมีส่วนสัมพันธ์กับ โรงเรียน รวมทั้งวัด เป็นศูนย์กลางและจัดการศึกษาร่วมกับ โรงเรียนด้วย
4. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ในการอบรมสั่งสอน แนะนำความรู้และการประพฤติที่ดีแก่นักเรียน

ประเด็นที่ 2 การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน โดยบูรณาการเนื้อหาสาระพุทธธรรม ในทุกกลุ่มวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นด้วยกับ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน โดยบูรณาการเนื้อหาสาระพุทธธรรมในทุกกลุ่มวิชา โดยให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้

1. หลักสูตรต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริงมากกว่าการเรียนรู้จากทฤษฎี ครูต้องสอนคุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มวิชา
2. ต้องให้นักเรียนทุกคนสอบหรือมีความรู้พื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ก่อนนำมาบูรณาการด้วยกิจกรรมต่าง ๆ โดยครูให้คะแนนเพื่อเป็นการวัดพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน
3. ควรให้พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนด้วย
4. วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมควรจัดสอนแบบเดิมก่อนการปฏิรูปการศึกษา แต่ควรปรับปรุงเนื้อหาบ้างเล็กน้อย

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการเสวนาทางวิชาการเรื่อง กระบวนการเสริมสร้างจริยธรรม : บูรณาการระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2546), หน้า 94-99.

5 โรงเรียนและวัดควรช่วยกันพัฒนาเด็กด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม การป้องกันยาเสพติด และบำบัดจิตใจ

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. ครูต้องอบรมสั่งสอน ชี้แนะนักเรียน และสอนด้วยการพูดให้ฟัง ทำให้ผู้เรียนเห็นเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม

2. นิมนต์พระภิกษุไปสอนจริยธรรมหรือให้นักเรียนมาเรียนที่วัด เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมะ โดยจัดอบรมทั้งภาคทฤษฎี และการปฏิบัติจริง

3. ครูและผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และช่วยอบรมเยาวชนให้เป็นคนดี

ประเด็นที่ 4 ข้อเสนอแนะนโยบายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนและประชาชนในระดับชาติ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการจัดทำนโยบายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1. ผู้บริหารทุกระดับต้องมีความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างดีและสามารถนำมาใช้ในการบริหารการปกครองได้

2. ควรให้เยาวชนทุกคนสอบธรรมศึกษาตรี โท เอก ตามระดับ

3. ควรจัดงบประมาณให้มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งให้มากขึ้น

4. ทุกสถาบันต้องช่วยกันสอดส่องดูแล ให้คำแนะนำแก่เยาวชนให้เกิดความซาบซึ้งในคำสั่งสอนของสถาบันศาสนา

5. รัฐต้องสนับสนุนเสริมสร้างให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและหน่วยงานราชการเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานอื่นนำไปปฏิบัติ

6. ควรบรรจุหลักสูตรการสร้างคุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับชั้นเรียน

7. ต้องมีหลักสูตรเกี่ยวกับพุทธธรรมเป็นหลักสูตรแกนกลาง 70 % และมีหลักสูตรท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น 30 %

บุญทัน ดอกไธสง¹ สรุปข้อเสนอแนะในงานวิจัยเรื่อง กระบวนการและวิธีพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย ไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจของประชาชนในชาติในทุกระดับอย่างจริงจังและเป็นระบบ เพื่อจะได้สร้างคุณภาพของคนทางด้านจิตสำนึก รู้จักรับผิดชอบชั่ว-ดีต่อตนเอง ครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชนและสังคม ตลอดจนประเทศชาติ
2. รัฐควรจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมให้มีภาระหน้าที่ในการจัดฝึกอบรมพัฒนาจิตใจโดยตรง มีเจ้าหน้าที่ งบประมาณ สถานที่และอุปกรณ์การฝึกอบรมให้ทันสมัย และสมบูรณ์
3. รัฐบาลควรมีนโยบายในการพัฒนาจิตใจของประชาชนในชาติอย่างชัดเจน โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
4. รัฐบาลควรให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มากพอกับการพัฒนาประเทศในส่วนอื่น ๆ
5. รัฐบาลหรือหน่วยงานรวมทั้งองค์กรเอกชน ควรจะได้สร้างวิทยาการในการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจให้ได้อย่างเพียงพอ มีความสามารถในการถ่ายทอด มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นแบบอย่างที่ดีได้
6. การพัฒนาจิตใจนั้นหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมควรเน้นที่กิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมการพึ่งตนเอง การร่วมมือร่วมใจ ความขยันหมั่นเพียร การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย รวมทั้งการละออบายมุขที่สุด ไม่ควรเน้นที่การบรรยาย หรือ นั่งฟังให้มากนัก
7. เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการฝึกอบรมบุคคลในแต่ละระดับควรมีแผนปฏิบัติ ดังนี้

7.1 ในวัยประถม ให้นักเรียนได้ศึกษากันเป็นทีม หัดให้นักเรียนทำงานร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการเสนอให้มีการแสดงออกอย่างมีความเชื่อมั่นในตัวเอง และในขณะเดียวกันก็หัดให้มีระเบียบวินัยด้วย

7.2 ระดับมัธยม ควรให้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังกรณีกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี

7.3 ระดับมหาวิทยาลัย ให้นับการศึกษาวิจัย การแสดงออกในการช่วยเหลือสังคม

¹ บุญทัน ดอกไธสง, กระบวนการและวิธีการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รัชดา, 2529), หน้า 298-301.

7.4 ระดับข้าราชการให้อุทิศตัวเองต่องาน และทำงานเพื่องาน อุทิศชีวิตเพื่อพัฒนาชาติและไม่ทอดทิ้งชาติและประชาชน

7.5 ระดับชาวบ้านซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการปกป้องชาติและผลิตอาหารเลี้ยงชาติ เน้นให้มีความขยันหมั่นเพียร ใฝ่เรียนใฝ่รู้ รู้จักแสวงหาและรักษาผลประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม

7.6 ระดับครอบครัว บิดา มารดา จะต้องเป็นพรหมวิหารของลูก มีเวลาให้คำปรึกษาลูก ให้ลูกมีการศึกษา มีจิตใจซื่อตรง รักระเบียบวินัยแลกฎหมาย

7.7 รัฐบาลต้องย้ำการรักษากฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายเท่าเทียมกัน เน้นการสร้างชาติด้วยความดี และความรู้

จาก 7 ข้อดังกล่าว บุคคลทุกระดับจะต้องปฏิบัติตามศีลธรรมทางศาสนา แก้ปัญหาต่าง ๆ โดยศีล สมาธิ ปัญญา และอักษยศาสนาเป็นแหล่งบ่มเพาะความดีของคนในชาติ ซึ่งถือว่าชาติไทยได้มีทุนเดิมอยู่แล้ว คือ ความเมตตาปรานี และความขยันหมั่นเพียรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.4 แนวคิดการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม

เกี่ยวกับ แนวคิดการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้¹ กล่าวว่า การเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม มีลักษณะเป็นการสั่งสอนรายบุคคล เมื่ออยู่ในครอบครัว พ่อแม่สอนลูกชายให้ขยันอ่านออกเขียนได้ สอนลูกหญิงให้ทำงานบ้านงานเรือน รู้จักรักนวลสงวนตัว เมื่อเติบโตขึ้นผู้ชายได้บวชเรียนกับพระที่วัด ได้ฝึกงานอาชีพ การทำมาหากิน ส่วนผู้หญิงฝึกคุณสมบัติของกุลสตรีและฝึกงานอาชีพ กระบวนการเรียนรู้ตามวิถีไทย แบบดั้งเดิมสรุปลงได้ดังนี้

- 1) เป็นกระบวนการบ่มเพาะ ชีวีวัตรลักษณะนิสัย
- 2) กระบวนการถ่ายทอดปลูกฝังวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
- 3) กระบวนการเรียนวิชาความรู้
- 4) กระบวนการอบรมกิริยามารยาททั้งทางกาย วาจา ใจ ตามหลักคุณธรรม
- 5) กระบวนการฝึกปฏิบัติด้วยการทำให้ดูแล้วฝึกให้ทำเป็น
- 6) กระบวนการส่งเสริมสัมมาทิฐิ ให้ลูกหลานเป็นคนคิดดี คิดชอบ

¹ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด, (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543), หน้า 18.

สื่อประกอบการเรียนรู้ นอกจากเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องมือทำมาหากิน แล้วเด็กได้เรียนรู้จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม นิทานพื้นบ้าน ของเล่น การละเล่น บทกลอน สุภาษิต ปริศนา คำทาย

2.5 ทฤษฎีอริยสัจ 4 (The Four noble Truths)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)¹ กล่าวว่า ทฤษฎีอริยสัจ 4 เป็นลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นวิธีการแก้ปัญหาได้ทุกระดับ ดังนี้

1. ทุกข์ หมายถึง รู้สถานะที่เป็นทุกข์ ซึ่งจะต้องกำหนดรู้ตามสภาพที่แท้จริงของมัน (คือไม่ใช่รู้ตามที่เรายกให้มันเป็นหรือตามที่เรากลียดขังมัน เป็นต้น) ถ้าจัดเป็นขั้น ได้แก่ขั้น แกลงหรือสำรวจปัญหาที่จะต้องทำความเข้าใจและรู้ขอบเขต

2. สมุทัย หมายถึง รู้สิ่งที่เป็นสาเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งจะต้องกำจัดเสีย ถ้าจัดเป็นขั้น ได้แก่ ขั้นสืบค้น วิเคราะห์ และวินิจฉัยมูลเหตุของปัญหา ซึ่งจะต้องแก้ไขกำจัดให้หมดสิ้นไป

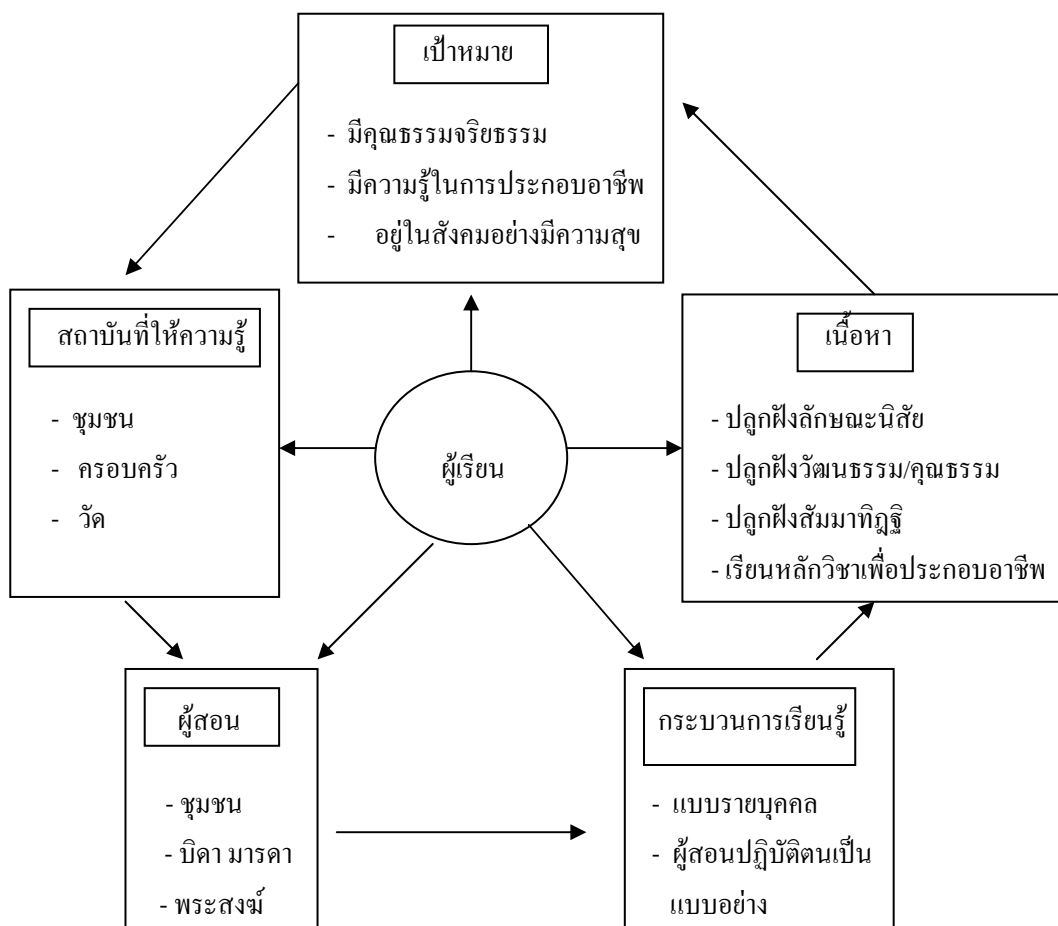
3. นิโรธ หมายถึง รู้ภาวะดับทุกข์ ซึ่งจะต้องกระทำให้ประจักษ์แจ้ง ถ้าจัดเป็นขั้น ได้แก่ขั้น เล็งรู้ภาวะหมดปัญหาที่เอาเป็นจุดหมาย ให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหานั้นเป็นไปได้อย่างไร

4. มรรค หมายถึง รู้มรรคคือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ซึ่งจะต้องฝึกฝนปฏิบัติ ถ้าจัดเป็นขั้น ได้แก่ ขั้นกำหนดวางหรือรับทราบวิธีการ ขั้นตอน และรายละเอียดทั้งหลายในการแก้ไขกำจัดสาเหตุของปัญหานั้น ซึ่งจะต้องลงมือปฏิบัติหรือดำเนินการต่อไป

จากทฤษฎีอริยสัจ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการแก้ปัญหา ดังนี้ ทุกข์ คือตัวปัญหาที่สังคมเผชิญอยู่ ปัญหาคือตัวทุกข์นี้เป็นสิ่งที่ต้องกำหนดรู้ให้ชัดเจน พร้อมกับหาสาเหตุของ การเกิดปัญหาให้ได้ แล้วกำหนดเป้าหมายคือภาวะของการปลอดปัญหาภายหลังจากที่ได้กำจัดสาเหตุของปัญหาหมดสิ้นแล้ว ต่อจากนั้นจึงหาวิธีการดำเนินไปสู่เป้าหมายคือการปลอดจากปัญหานั้น

¹ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), *ธรรมกับการพัฒนาชีวิต*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2539), หน้า 902–903.

จากแนวคิดการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม สามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

แผนภูมิ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม

จากแผนภูมิ 2.1 แสดงให้เห็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความเกี่ยวข้องกับทุกส่วนของกระบวนการ คือ สถาบันที่ให้การเรียนรู้ ประกอบด้วย ชุมชน วัด ครอบครัว ผู้สอน ประกอบด้วย ชุมชน บิดามารดา พระสงฆ์ กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย การเรียนแบบรายบุคคล การปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีงาม เนื้อหาวิชาเน้นการปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม ลักษณะนิสัย ความเห็นที่ถูกต้อง และวิชาเพื่อการประกอบอาชีพ เป้าหมาย คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม ได้แก่ การมีความรู้ในการประกอบอาชีพและการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

เป็นขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา วารสารและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.2 ประชากรที่ศึกษา

ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2547 ระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนีสุรินทร์ วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ วิทยาลัยการอาชีพท่าตูม โรงเรียนเบญจเทคโนโลยีสุรินทร์ และโรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ตัวแทนประชากรที่ได้มา โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด)¹ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อยละ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 15 – 30 %

จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักพัน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 10 – 15 %

จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักหมื่น ใช้กลุ่มตัวอย่าง 5 – 10 %

การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นใช้กับประชากรกลุ่ม ครู- อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่สนับสนุนการศึกษา ซึ่งมีจำนวนตามเกณฑ์ ในตารางที่ 3.1

¹ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535).

ตารางที่ 3.1
แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

ชื่อสถาบัน/สถานศึกษา	จำนวนประชากร		กลุ่มตัวอย่าง 30 %	
	ครู-อาจารย์	เจ้าหน้าที่	ครู-อาจารย์	เจ้าหน้าที่
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	220	217	66	65
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์	135	75	41	23
วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์	96	68	29	20
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	92	42	28	13
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุรินทร์	48	20	14	6
วิทยาลัยการอาชีพท่าตูม	46	15	14	5
โรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา	29	9	9	3
โรงเรียนเบญจเทคโนโลยีสุรินทร์	27	6	8	2
รวม	693	452	209	137

การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงใช้กับประชากรกลุ่มผู้ปกครอง ครู- อาจารย์ผู้สอนวิชา
 ศาสนา/ปรัชญาหรือจริยศึกษา และอาจารย์ฝ่ายปกครอง จำนวนดังปรากฏในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2
 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง

ชื่อสถาบัน/สถานศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
	ผู้ปกครอง	อาจารย์สอนวิชา ศาสนา /ปรัชญา หรือจริยศึกษา	อาจารย์ฝ่าย ปกครอง	
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	17	1	1	19
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์	14	1	1	16
วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์	8	1	1	10
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	8	1	1	10
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุรินทร์	8	1	1	10
วิทยาลัยการอาชีพท่าตูม	6	1	1	8
โรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา	5	1	1	7
โรงเรียนเบญจเทคโนโลยีสุรินทร์	5	1	1	7
รวม	71	8	8	87

3.4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา
 2547 ระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุรินทร์
 วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ วิทยาลัยการอาชีพ ท่าตูม โรงเรียน
 เบญจเทคโนโลยี สุรินทร์ และโรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม สาเหตุของการขาด
 คุณธรรมจริยธรรม และแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
 ในเขตจังหวัดสุรินทร์

3.5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกันสำหรับถามกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มรวมทั้งหมด จำนวน 433 ชุด แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพการขาดคุณธรรมจริยธรรม สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรม และแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

3.6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพร้อมด้วยผู้ช่วยนักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.7. การวิเคราะห์ข้อมูล และค่าสถิติที่ใช้ในงานวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Excel และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง ค่าสถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ

กรอบแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดำเนินการตามกรอบแนวทางดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3

แสดงกรอบแนวทางการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ตัวแปร/ประเด็นที่มุ่งศึกษา	แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ/แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล	แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. สถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ 2. ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ 2. แบบสอบถามถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระดับ อุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. วิเคราะห์โดยการพรรณนาและบรรยาย 2. วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย ร้อยละ
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. ศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ 2. ศึกษาสาเหตุที่เกิดจากตัวนักศึกษา 3. ศึกษาสาเหตุเกิดจากแวดล้อม	1. สถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ 2. ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากสถาบันอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ 2. แบบสอบถามถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. วิเคราะห์โดยการพรรณนาและบรรยาย 2. วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย ร้อยละ
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมด้วยตัวนักศึกษาเอง 2. ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมด้วยกระบวนการจัดการทางสังคม	1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสังคม:ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมและแนวทางแก้ไข 2. สถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ 3. ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระดับ อุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ 2. แบบสอบถามถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระดับ อุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์	1. วิเคราะห์โดยการพรรณนาและบรรยาย 2. วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย ร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 4.3 สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 4.4 แนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.1 เพศ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 433 คน สามารถจำแนกตามสถานภาพทางเพศ เป็นเพศชาย และเพศหญิง ได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทางเพศ

สถานภาพทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	216	49.88
หญิง	217	50.12
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 433 คน จำแนกตามสถานภาพทางเพศ เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 49.88 เป็นเพศหญิง จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 50.12 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีค่าความต่างมากกว่าหรือน้อยกว่ากันเพียง 1 คน

4.1.2 อายุ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 433 คน สามารถจำแนกตามอายุได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 31 ปี	216	29.10
31 – 35 ปี	104	24.02
36 - 40 ปี	81	18.71
41 – 45 ปี	62	14.32
46 – 50 ปี	36	8.31
51 – 55 ปี	17	3.93
56 – 60 ปี	7	1.62
61 ปีขึ้นไป	0	0.00
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด จำนวน 433 คน จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 31 ปี มีมากที่สุด จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 31 – 35 ปี มีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 24.02 กลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มอายุ 56 – 60 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.62 ส่วนกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปไม่พบในกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.00 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีจำนวนมากที่สุด

4.1.3 สถานภาพ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพทางการงานได้ดังรายละเอียดในตาราง 4.3

ตารางที่ 4.3

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทางการงาน

สถานภาพทางการงาน	จำนวน	ร้อยละ
ครู - อาจารย์	209	48.26
เจ้าหน้าที่ผู้สนับสนุนการศึกษา	137	31.63
ผู้ปกครอง	71	16.39
อาจารย์ฝ่ายปกครอง	8	1.84
อาจารย์สอนวิชาทางศาสนา หรือปรัชญา หรือจริยศึกษา	8	1.84
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นครู-อาจารย์ มีมากที่สุด จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 48.26 รองลงมาตามลำดับคือ สถานภาพเป็นเจ้าหน้าที่ผู้สนับสนุนการศึกษา มีจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 31.63 สถานภาพเป็นผู้ปกครอง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 16.39 และกลุ่มสถานภาพที่มีน้อยที่สุดคือ สถานภาพเป็นอาจารย์ฝ่ายปกครอง และอาจารย์สอนวิชาทางศาสนา หรือปรัชญา หรือจริยศึกษา มีจำนวน เท่ากัน คือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.84 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นครู-อาจารย์ มีจำนวนมากที่สุด

4.1.4 สังกัดของสถาบันการศึกษา เกี่ยวกับสังกัดของสถาบันการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดของสถาบันการศึกษา

สังกัดของสถาบันการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
รัฐบาล	397	91.69
เอกชน	36	8.31
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.4 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถาบันการศึกษาของรัฐบาล มีจำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 91.69 สังกัดสถาบันการศึกษาเอกชน มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 8.31 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก สังกัดสถาบันการศึกษาของรัฐบาล ส่วนน้อยสังกัดสถาบันการศึกษาเอกชน

4.2 สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.1 การขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ การแสดงความเคารพ คือ การแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนมีสัมมาคารวะ อาจแสดงได้ทั้งทางกายและทางวาจา เช่น ทางกาย ได้แก่ การกราบ การไหว้ การเดินก้ม เป็นต้น ทางวาจา ได้แก่ การแสดงความเคารพด้วยการพูดถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดดูถูกดูหมิ่น พูดมีหางเสียงครับ ค่ะ ตามสถานภาพ เป็นต้น จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	318	73.44
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	115	26.60
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า การขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม มีจำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 73.44 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 สรุปได้ว่า การขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.2 การใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย การใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย คือการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น เป็นการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม จ่ายเกินฐานะของตน เป็นเหตุทำให้เกิดความเดือดร้อนในภายหลัง จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา
การขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	352	81.30
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	81	18.70
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า การใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม มีจำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 81.30 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 สรุปได้ว่า การใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.3 การขาดเหตุผล สังคมไทยเป็นสังคมประชาธิปไตย ยึดหลักเหตุและผลในการตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เรื่อง สติและปัญญา โดยมุ่งเน้นให้บุคคลเจริญสติและปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับสภาพแวดล้อม จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดเหตุผล ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา

การขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อขาดเหตุผล

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ข้อขาดเหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	324	75.00
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	109	25.00
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า การขาดเหตุผล เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 สรุปได้ว่า การขาดเหตุผลจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.4 การขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ การแบ่งปัน การสงเคราะห์ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมการมีน้ำใจไมตรีในการอยู่ร่วมกัน ดังหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น ความมีเมตตา กรุณาในพรหมวิหาร 4 ทาน (การให้ การแบ่งปัน) ในบุญกิริยาวัตถุ 3 ทาน (การให้) ในสังคหวัตถุ 4 เป็นต้น จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา

การขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	333	77.00
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	100	33.00
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า การขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม มีจำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 สรุปได้ว่า การขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.5 การขาดความรับผิดชอบ การรับผิดชอบ เป็นคุณธรรมที่เน้นให้มีจิตสำนึกในการทำหน้าที่การงานของตนให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ไม่หมกหมม หรือละทิ้งหน้าที่การงานให้อาgul การจัดการงานให้สำเร็จเรียบร้อยไม่ก้งก้าง จัดเป็นมงคล ดังหลักการงานไม่อาgul ในมงคลสูตร ซึ่งสอนให้รู้จักรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ รับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความรับผิดชอบ ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อขาดความรับผิดชอบ

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความรับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	313	73.28
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	120	27.71
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า การขาดความรับผิดชอบ จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 73.28 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม มีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 สรุปได้ว่า การขาดความรับผิดชอบจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.6 การขาดความขยันหมั่นเพียร ความขยันหมั่นเพียรเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความมุ่งมั่นอุตสาหะในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ รู้จักแสวงหา รู้จักพัฒนาให้ดีขึ้น ดังหลักธรรมข้อว่า อุภูฐานะสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น มาในทิวฐัมมิกัตถะประโยชน์ ประโยชน์ในปัจจุบัน 4 อย่าง จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความขยันหมั่นเพียร ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา

การขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อขาดความขยันหมั่นเพียร

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความขยันหมั่นเพียร	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	324	74.83
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	109	25.17
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า การขาดความขยันหมั่นเพียร จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 74.83 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 25.17 สรุปได้ว่า การขาดความขยันหมั่นเพียรจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.7 การไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม กฎ ระเบียบ วินัย เป็นบรรทัดฐานอย่างหนึ่งของสังคม มีไว้สำหรับใช้ควบคุมสังคมให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย หลักธรรมทางศาสนา ก็มีกฎระเบียบเช่นกัน เรียกว่า วินัย หรือศีล จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา

การขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	327	75.52
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	106	24.48
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า การไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 75.52 ไม่จัดเป็นปัญหาการ

ขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 24.48 สรุปได้ว่า การไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคมจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.8 การขาดความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์สุจริต คือความประพฤติตรงไปตรงมา ไม่ปิดบังหลอกลวงคดโกงซึ่งกันและกัน เป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข มีการไว้เนื้อเชื่อใจกัน ไม่ระแวงซึ่งกันและกัน จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความซื่อสัตย์สุจริต ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อขาดความซื่อสัตย์สุจริต

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความซื่อสัตย์สุจริต	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	316	72.98
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	117	27.02
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า การขาดความซื่อสัตย์สุจริต จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 72.98 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 27.02 สรุปได้ว่า การขาดความซื่อสัตย์สุจริตจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.9 การขาดความกตัญญูรู้คุณ ความกตัญญูรู้คุณ หมายถึง การรู้จักบุญคุณท่านแล้วตอบแทน การแสดงความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณในทางพระพุทธศาสนาขย่องว่าเป็นเครื่องหมายของคนดี ดังบาลีว่า “นิमितติ สาธุ รูปานํ กตญญูกตเวทิตา” จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความกตัญญูรู้คุณ ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา

การขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อขาดความกตัญญูรู้คุณ

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความกตัญญูรู้คุณ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	291	67.20
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	142	32.80
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า การขาดความกตัญญูรู้คุณ จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 67.20 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 สรุปได้ว่า การขาดความกตัญญูรู้คุณจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.10 การขาดความละเอียดต่อความซื่อไม่เกรงกลัวไม่เกรงกลัวต่อบาป ความละเอียดต่อความซื่อ หมายถึง การมีความรู้สึกละเอียดแสบใจไม่กล้ากระทำความซื่อ ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ การละเอียดต่อความซื่อเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความคิดยำเกรงไม่กล้ากระทำความผิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง จัดเป็นคุณธรรมช่วยคุ้มครองโลกให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความละเอียดต่อความซื่อ/บาป ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม

จริยธรรม ข้อขาดความละเอียดต่อความซื่อ ไม่เกรงกลัวต่อบาป

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความละเอียดต่อความซื่อไม่เกรงกลัวต่อบาป	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	320	73.90
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	113	36.10
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า การขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 73.90 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 สรุปได้ว่า การขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.11 การขาดความสามัคคี ความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่แตกแยกกัน เป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมการรวมพลังกัน อาจเป็นพลังทางด้านความคิด พลังสติปัญญา พลังกายหรือพลังทรัพย์ก็ได้ ซึ่งจะส่งผลให้มีอำนาจในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ประสพผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความสามัคคี ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อขาดความสามัคคี

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดความสามัคคี	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	302	69.75
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	131	30.25
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า การขาดความสามัคคี จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 69.75 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 สรุปได้ว่า การขาดความสามัคคีจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.12 การขาดความอดทน ความอดทน เป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักอดทนอดกลั้นต่อสิ่งที่ได้รับ ทั้งด้านนามธรรมและรูปธรรม เช่น การอดทนต่อความยากลำบาก อดทนต่อความร้อน ความหนาวเย็น อดทนต่อความเจ็บปวด อดทนต่ออารมณ์ที่ทำให้จิตใจขุ่นมัว สะกดกั้นความโกรธ ความพยายบาท เป็นต้น จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความอดทน ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา
การขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดความอดทน

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ขาดความอดทน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	306	70.67
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	127	29.33
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่า การขาดความอดทน จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 70.67 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 29.33 สรุปได้ว่า การขาดความอดทนจัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.13 การเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ การเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ ในทางพระพุทธศาสนาจัดเป็นอบายมุข คือ ทางแห่งความเสื่อม เพราะการเที่ยวกลางคืนทำให้เสียประโยชน์หลายอย่าง เช่น ทำให้เสียงาน ทำให้ไม่มีเวลานอนพักผ่อน ทำให้ต้องละทิ้งทรัพย์สินในบ้านเรือนของตน ได้ชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สินที่มีอยู่ในบ้าน ไม่ได้อยู่บ้านเพื่อคุ้มครองปกป้องรักษาลูกเมีย เป็นต้น จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา
การขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	351	81.06
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	82	18.94
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่า การเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 81.06 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 18.94 สรุปได้ว่า การเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.14 การเล่นเกมพนัน การเล่นเกมพนัน คือเกมการแข่งขันที่เอาชนะกันโดยวางเงินหรือทรัพย์สินสิ่งของเป็นเดิมพัน ซึ่งเป็นสิ่งล่อใจให้อยากได้ ให้ลุ่มหลงและติดอยู่กับการพนันในทางพระพุทธศาสนา เรียกการพนันว่า อบายมุข แปลว่า ทางแห่งความเสื่อม เพราะผู้เล่นเกมพนันย่อมตกสู่ความเสื่อม เช่น เสียดทรัพย์ เมื่อชนะย่อมก่อเวร เมื่อแพ้ย่อมเสียดายทรัพย์ เป็นคนมีหนี้สินมากไม่มีใครเชื่อถือถ้อยคำ เป็นต้น จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการเล่นเกมพนัน ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อเล่นเกมพนัน

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อเล่นเกมพนัน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	293	67.67
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	140	32.33
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นว่า การเล่นเกมพนัน จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 67.67 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 32.33 สรุปได้ว่า การเล่นเกมพนัน จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.15 การเสพสิ่งเสพย์ติดให้โทษ การเสพสิ่งเสพย์ติดให้โทษในที่นี้หมายรวมถึงตั้งแต่ บุหรี่ สุรา กัญชา ยาบ้า ฝิ่น เฮโรอีน หรือสารเสพย์ติดอื่นที่มีลักษณะเดียวกันนี้ เป็นการนำสารเสพย์ติดเข้าไปในร่างกาย อาจใช้วิธีสูดดม หรือทา หรือรับประทาน หรือนิดเข้าไปในเส้นเลือดก็ได้ จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการเสพสิ่งเสพย์ติดให้โทษ ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา
การขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อเสนอเชิงเสพยาคิดให้โทษ

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อเสนอเชิงเสพยาคิดให้โทษ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	341	78.75
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	92	21.25
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่า การเสพยาคิดให้โทษ จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 78.75 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 สรุปได้ว่า การเสพยาคิดให้โทษ จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของ นักศึกษา

4.2.16 การเที่ยวเตร่เตร การเที่ยวเตร่เตร หมายถึง การเที่ยวเล่นสนุกสนาน ไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน ไม่สนใจทำงาน เอาแต่สนุกไปวันวัน ทำให้เสียการเรียน เสียการเสงาน เสียทรัพย์สิน จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการเที่ยวเตร่เตร ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา
การขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อเสนอเที่ยวเตร่เตร

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อการเตร่เตร	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	334	77.14
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	99	22.86
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นว่า การเที่ยวเตร่เตร จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 77.14 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มี

จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 สรุปได้ว่า การเที่ยวเตร่เตร่ จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.17 การมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว การมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว คือ การเสพคุ้น หรือคบหากับเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี เช่น คบเพื่อนเด็กเกเรหนีเรียน เพื่อนชอบเล่นการพนัน เพื่อนชอบเที่ยวกลางคืน เที่ยวเตร่เตร่ เพื่อนชอบลักขโมย เพื่อนมักกินเหล้า สูบบุหรี่ เพื่อนคดโกง เป็นต้น เมื่อคบเพื่อนชั่วแล้วย่อมพาตัวมั่วหมองไปด้วย ในทางพระพุทธศาสนา จึงจัดการคบเพื่อนชั่วว่าเป็นอบายมุข ทางแห่งความเสื่อม จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการคบเพื่อนชั่ว ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ค้อคบเพื่อนชั่ว

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ค้อคบเพื่อนชั่ว	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	299	69.05
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	134	30.95
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า การคบเพื่อนชั่ว จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 69.05 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95 สรุปได้ว่า การคบเพื่อนชั่ว จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.18 การประพฤติผิดทางกามารมณ์ การประพฤติผิดทางกามารมณ์ คือ การคบชู้หรือการทำประเวณี กับหญิงหรือชายที่ไม่ใช่สิทธิ์ของตน คืออยู่ในความคุ้มครองของคนอื่น การมั่วเพศมากฝัวหลายเมีย หรือการยุ่งเกี่ยวกับเพศเดียวกัน รวมถึงการร่วมหลับนอนของชายหญิงวัยรุ่นที่ยังไม่ได้แต่งงานกัน แต่คบกันหรืออยู่กินกันฉันสามีภรรยา โดยปกปิดไม่ให้ผู้ปกครองทราบ จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการประพฤติทางกามารมณ์ ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาด
คุณธรรมจริยธรรม ข้อประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	334	77.14
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	99	22.86
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.22 แสดงให้เห็นว่า การประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 77.14 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 สรุปได้ว่า การประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.19 การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น หมายถึง การกระทำใด ๆ ให้เกิดเสียงดังอีกทีก็กรีกโครม เช่น การตีหม้อเส็งเส็งเอะอะเฮฮา การร้องตะโกน การทะเลาะวิวาทกัน การขับรถเสียงดัง เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดเสียงดังรบกวนผู้อื่น จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหา
การขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	305	70.44
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	128	29.56
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นว่า การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 70.44 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรม

จริยธรรม มีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 29.56 สรุปได้ว่า การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.20 ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง การใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือ การสนใจแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ให้กับตนเอง อันเป็นการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมต่อไป จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับการขาดความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ข้อขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง

สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม/ ข้อขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	306	70.65
ไม่เป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม	127	29.33
รวม	433	100

จากตารางที่ 4.24 แสดงให้เห็นว่า การขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 70.65 ไม่จัดเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 29.33 สรุปได้ว่า การขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง จัดเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

4.2.21 ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ

ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ หมายถึง ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมอื่น นอกเหนือจากที่นำเสนอข้างต้น โดยข้อมูลปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ นี้ได้จากแบบสอบถามถามกลุ่มตัวอย่างชุดเดียวกัน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดซึ่งได้ถามเปิดกว้างไว้ว่า การขาดคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ ถ้ามีนอกเหนือจากที่กล่าวมาโปรดระบุพร้อมบอกสาเหตุของการขาดคุณธรรม จริยธรรมและมีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง จากแบบสอบถามปลายเปิดนี้ สามารถสรุปปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ ได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

4.2.21.1 การพูดนินทาว่าร้ายคนอื่น หมายถึง การพูดเรื่องผู้อื่นในทางเสียหายทั้งที่เป็นเรื่องจริงและไม่จริง อาจเป็นเรื่องที่ได้เห็น ได้รู้ หรือได้ยินได้ฟังมา ไม่ได้เห็นไม่ได้รู้ ไม่ได้ยินไม่ได้ฟังแต่ก็นำมาพูดให้สนุกปาก อาจพูดล้อเล่นหรือพูดจริง ซึ่งผลจากการพูดนินทาผู้อื่น อาจ

ทำให้ผู้ที่ถูกนิทาได้รับความเสียหายเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ และผู้ที่ชอบนิทาผู้อื่นย่อมไม่ได้รับความไว้วางใจจากสังคมเช่นเดียวกัน

4.2.21.2 การพูดโกหก หมายถึง การพูดให้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่พูดตามความเป็นจริง ซึ่งมีผลคือ ทำให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องราวไม่ถูกต้องส่งผลทำให้การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งผิดพลาดได้ เช่น นักศึกษาพูดโกหกผู้ปกครองว่า ไปทำรายงานกับเพื่อนแต่ในความเป็นจริงไม่ได้ไปทำรายงานกลับไปเที่ยวเล่นอย่างอื่น หรือโกหกผู้ครองว่า ขอเงินไปซื้ออุปกรณ์การเรียนแต่นำเงินไปเที่ยวกับเพื่อน เป็นต้น

4.2.21.3 การเป็นคนมีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจวณเร หูเบา หมายถึง เป็นคนที่ไม่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนหูเบาเชื่อคนง่าย ผลกระทบคือ อาจถูกหลอกให้หลงผิด กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องได้

4.2.21.4 มักประมาทในการดำเนินชีวิต หมายถึง การขาดสติพิจารณาไตร่ตรอง ไม่รู้จักคิดวิเคราะห์ ผลกระทบจากความประมาทคือทำให้การพูด การกระทำ การดำเนินชีวิตผิดพลาด เช่น รักสนุกไม่สนใจการเรียน ทำให้ผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ หรือสอบตก หรือผลการเรียนไม่ดี การขับรถเร็วพลอสติ อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินและชีวิต เป็นต้น

4.2.21.5 ขาดความรักความเมตตาต่อกัน หมายถึง ไม่มีความจริงใจต่อกัน เป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก สวมหน้ากากเข้าหากัน ผลทำให้ไม่สามารถพึ่งพาอาศัยกันได้

4.2.21.6 ไม่รู้จักประมาณตนเอง หมายถึง ไม่รู้จักสถานภาพและบทบาทของตน ว่าตนมีตำแหน่งมีบทบาทอย่างไร เมื่อไม่รู้จักตนเองก็ทำให้การวางตัวประพฤติตนไม่ถูกต้อง เช่น อยู่ในวัยนักเรียน นักศึกษา แต่กลับทำตัวเหลวไหลไม่ได้ใจการเรียน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน แต่งกายไม่เรียบร้อย ชอบดื่มสุรา สูบบุหรี่ เป็นต้น

4.2.21.7 ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค หมายถึง ไม่รู้จักประมาณในการใช้สอยสิ่งของ และดื่มกิน ไม่มีความพอดี เช่น ใช้จ่ายเงินที่มีราคาแพง นิยมสินค้าจากต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งทำให้สิ้นเปลืองเงินทอง ต้องแสวงหาเพิ่มมากขึ้น

4.2.21.8 การทำร้ายร่างกายผู้อื่น หมายถึง การเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อนทางร่างกาย เช่น การทะเลาะวิวาทต่อกัน เป็นต้น

4.3 สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ การใช้จ่ายสุรุษสุร่าย การขาดเหตุผล การขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การขาดความรับผิดชอบ การขาดความขยันหมั่นเพียร การไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม การ

ขาดความซื่อสัตย์สุจริต การขาดความกตัญญูรู้คุณ การขาดความละเอียดต่อความซั้ว/บาป การขาดความสามัคคี การขาดความอดทน การเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ การเล่นเกมพนัน การเสพสิ่งเสพติดให้โทษ การเที่ยวเตร่เตร่ การมั่วสุมคบเพื่อนซั้ว การประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองซั้วสาว การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น และการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง พบสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งสามารถแยกวิเคราะห์เป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

4.3.1 การขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ พบว่า การขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่

สาเหตุของการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 318)
ผู้ใหญ่ไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี	147	46.23
นักศึกษาขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน	217	68.24
นักศึกษขาดจิตสำนึกที่ดีงาม	217	68.24
นักศึกษามีจิตใจหยาบกระด้าง	132	41.50
ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง	157	49.37
การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	132	41.50

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.25 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ นักศึกษาขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน และนักศึกษขาดจิตสำนึกที่ดีงาม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 217 เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 68.24 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 157 คิดเป็นร้อยละ 49.37 ผู้ใหญ่ไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 147 คิดเป็นร้อยละ 46.23 นักศึกษามีจิตใจหยาบกระด้าง และการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีความถี่ของคำตอบเท่ากัน คือ จำนวน 132 คิดเป็นร้อยละ 41.50 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน และนักศึกษามีจิตใจหยาบกระด้าง

สาเหตุของการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่นอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.25 แล้ว ยังมีสาเหตุอื่นอีก ซึ่งเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ได้แก่ สาเหตุเกิดจากการขาดการปลูกฝังในสิ่งที่คืออย่างต่อเนื่อง

4.3.2 การใช้จ่ายสุรุษสุร่าย จากการวิจัยสาเหตุของการใช้จ่ายสุรุษสุร่าย พบว่า การใช้จ่ายสุรุษสุร่าย มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการใช้จ่ายสุรุษสุร่าย

สาเหตุของการใช้จ่ายสุรุษสุร่าย	จำนวนความถี่ของ การตอบ	ร้อยละ (N=352)
ขาดแบบอย่างที่ดี	117	33.23
ขาดผู้แนะนำที่ถูกต้อง	140	39.77
การบริโภควัตถุนิยม	283	80.39
การมีพฤติกรรมเลียนแบบแฟชั่น	302	85.79
การไม่รู้จักรหัสหลักการใช้จ่ายทรัพย์ที่ถูกต้อง	162	46.02
การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	95	26.98
ชอบความหรูหรา ฟุ้งเฟ้อ	155	44.03

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.26 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการใช้จ่ายสุรุษสุร่ายมีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การมีพฤติกรรมเลียนแบบแฟชั่น มีความถี่ของคำตอบจำนวน 302 คิดเป็นร้อยละ 85.79 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ การบริโภควัตถุนิยม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 283 คิดเป็นร้อยละ 80.39 การไม่รู้จักรหัสหลักการใช้จ่ายทรัพย์ที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 162 คิดเป็นร้อยละ 46.02 การชอบความหรูหรา ฟุ้งเฟ้อ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 155 คิดเป็นร้อยละ 44.03 ขาดผู้แนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 140 คิดเป็นร้อยละ 39.77 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 117 คิดเป็นร้อยละ 33.23 การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 95 คิดเป็นร้อยละ 26.98 สรุปได้ว่า สาเหตุของการใช้จ่ายสุรุษสุร่าย มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีพฤติกรรมเลียนแบบแฟชั่น

สาเหตุของการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.26 แล้วพบว่า สาเหตุอื่นอีก เป็นข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ได้แก่ สาเหตุเกิดจากการกระทำตามเพื่อน

4.3.3 การขาดเหตุผล จากการวิจัยสาเหตุของการขาดเหตุผล พบว่า การขาดเหตุผลมีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดเหตุผล

สาเหตุของการขาดเหตุผล	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 324)
นิยมความรุนแรง	110	33.95
ชอบใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา	243	75.00
ขาดสติในการพิจารณาเหตุผล	228	70.37
เพื่ออวดอ้างความยิ่งใหญ่	119	36.72
ถือตนเป็นใหญ่	128	39.50
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	111	34.25
เลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อต่าง ๆ	190	85.64
ขาดความรู้เรื่องวิถีประชาธิปไตย เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ	88	27.16

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.27 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดเหตุผลมีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ชอบใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา มีความถี่ของคำตอบจำนวน 243 คิดเป็นร้อยละ 75.00 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ขาดสติในการพิจารณาเหตุผล มีความถี่ของคำตอบจำนวน 228 คิดเป็นร้อยละ 70.37 การเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อมวลชน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 190 คิดเป็นร้อยละ 58.64 ถือตนเป็นใหญ่ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 128 คิดเป็นร้อยละ 39.50 เพื่ออวดอ้างความยิ่งใหญ่ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 119 คิดเป็นร้อยละ 36.72 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 111 คิดเป็นร้อยละ 34.25 นิยมความรุนแรง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 110 คิดเป็นร้อยละ 33.95 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดเหตุผล มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาชอบใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหา

4.3.4 การขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พบว่า การขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สาเหตุของการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 333)
ความเห็นแก่ตัว	80	24.02
มีนิสัยเห็นแก่ได้	30	9.00
ขาดแบบอย่างที่ดี	90	27.02
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	250	75.07
มีจิตใจหยาบกระด้าง	30	9.00
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	60	18.01
ไม่เห็นความสำคัญของการให้	120	36.03

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.28 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 250 คิดเป็นร้อยละ 75.07 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ การไม่เห็นความสำคัญของการให้ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 120 คิดเป็นร้อยละ 36.30 การขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 90 คิดเป็นร้อยละ 27.02 ความเห็นแก่ตน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 80 คิดเป็นร้อยละ 24.02 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 60 คิดเป็นร้อยละ 18.01 มีนิสัยเห็นแก่ได้ และมีจิตใจหยาบกระด้าง มีความถี่ของคำตอบเท่ากันจำนวน 30 คิดเป็นร้อยละ 9.00 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม

4.3.5 การขาดความรับผิดชอบ จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความรับผิดชอบ พบว่าการขาดความรับผิดชอบมีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความรับผิดชอบ

สาเหตุของการขาดความรับผิดชอบ	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 313)
ความเห็นแก่ตัว	260	83.06
ความมั่งงาย	90	28.75
ขาดแบบอย่างที่ดี	281	89.77
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	221	70.60
ขาดความตระหนักในหน้าที่	150	47.92
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	190	60.70

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.29 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความรับผิดชอบมีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 281 คิดเป็นร้อยละ 89.77 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ความเห็นแก่ตัว มีความถี่ของคำตอบจำนวน 260 คิดเป็นร้อยละ 83.06 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 221 คิดเป็นร้อยละ 70.60 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 190 คิดเป็นร้อยละ 60.70 ขาดความตระหนักในหน้าที่ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 150 คิดเป็นร้อยละ 47.92 ความมั่งงายมีความถี่ของคำตอบ จำนวน 90 คิดเป็นร้อยละ 28.75 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความรับผิดชอบ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ นักศึกษาขาดแบบอย่างที่ดี

4.3.6 การขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน พบว่า การขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน

สาเหตุของการขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 324)
สภาพจิตใจอ่อนแอ	85	26.23
มีนิสัยชอบสบาย	261	80.55
ขาดแบบอย่างที่ดี	130	40.12
ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต	163	50.30
ไม่เห็นโทษของความเกียจคร้าน	157	48.45
ไม่เห็นคุณค่าของความขยัน	172	53.08
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	120	37.03

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.30 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงานมีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ มีนิสัยชอบสบาย มีความถี่ของคำตอบจำนวน 261 คิดเป็นร้อยละ 80.55 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ไม่เห็นคุณค่าของความขยัน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 172 คิดเป็นร้อยละ 53.08 ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต มีความถี่ของคำตอบจำนวน 163 คิดเป็นร้อยละ 50.30 ไม่เห็นโทษของความเกียจคร้าน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 157 คิดเป็นร้อยละ 48.45 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 130 คิดเป็นร้อยละ 40.12 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบ จำนวน 120 คิดเป็นร้อยละ 37.03 สภาพจิตใจอ่อนแอ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 85 คิดเป็นร้อยละ 26.23 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีนิสัยชอบสบาย

4.3.7 การไม่เคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม จากการวิจัยสาเหตุของการไม่เคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม พบว่า การไม่เคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการไม่เคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม

สาเหตุของการไม่เคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม	จำนวนความถี่ของ การตอบ	ร้อยละ (N = 327)
เป็นคนมักง่าย	231	70.64
มีนิสัยชอบสบาย	235	71.86
ขาดแบบอย่างที่ดี	144	44.03
ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต	168	51.37
ขาดความรู้เรื่องกฎ ระเบียบ วินัยของสังคม	182	55.65
ขาดความตระหนักในกฎระเบียบวินัยของสังคม	116	35.47
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	68	20.79

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.31 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการไม่เคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ มีนิสัยชอบสบาย มีความถี่ของคำตอบ จำนวน 235 คิดเป็นร้อยละ 71.86 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ เป็นคนมักง่าย มีความถี่ของคำตอบจำนวน 231 คิดเป็นร้อยละ 70.64 ขาดความรู้เรื่องกฎ ระเบียบ วินัยของสังคม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 182 คิดเป็นร้อยละ 55.65 ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต มีความถี่ของคำตอบจำนวน 168 คิดเป็นร้อยละ 51.37 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 144 คิดเป็นร้อยละ 44.03 ขาดความตระหนักในกฎระเบียบวินัยของสังคม มีความถี่ของคำตอบ จำนวน 116 คิดเป็นร้อยละ 35.47 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 68 คิดเป็นร้อยละ 20.79 สรุปได้ว่า สาเหตุของการไม่เคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม มีสาเหตุที่สำคัญที่สุด เกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีนิสัยชอบสบาย

สาเหตุของการไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคมนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.31 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก ซึ่งได้ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ 2 ประการ คือ 1) สาเหตุเกิดจากผู้กำกับดูแลกฎระเบียบวินัยของสังคมกระทำผิดเอง ทำให้เกิดช่องว่างความเชื่อถือ ขาดหายไป และ 2) สาเหตุเกิดจากผู้ใหญ่ไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

4.3.8 ขาดความซื่อสัตย์สุจริต จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า การขาดความซื่อสัตย์สุจริต มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความซื่อสัตย์สุจริต

สาเหตุของการขาดความซื่อสัตย์สุจริต	จำนวนความถี่ของ การตอบ	ร้อยละ (N = 316)
ภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น	111	35.12
ขาดจิตสำนึกที่ดีงาม	241	76.26
ขาดแบบอย่างที่ดี	122	38.60
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	152	46.10
เป็นคนเห็นแก่ได้	197	62.02
ความด้อยในฐานะ อาชีพ การงานและสังคม	142	44.93
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	104	32.91

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.32 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความซื่อสัตย์สุจริต มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดจิตสำนึกที่ดีงาม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 241 คิดเป็นร้อยละ 76.26 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ เป็นคนเห็นแก่ได้ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 197 คิดเป็นร้อยละ 62.02 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 152 คิดเป็นร้อยละ 46.10 ความด้อยในฐานะ อาชีพ การงานและสังคม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 142 คิดเป็นร้อยละ 44.93 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 122 คิดเป็นร้อยละ 38.60 ภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น มีความถี่ของคำตอบจำนวน 111 คิดเป็นร้อยละ 35.12 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 104 คิดเป็นร้อยละ 32.91 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความซื่อสัตย์สุจริต มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาขาดจิตสำนึกที่ดีงาม

4.3.9 ขาดความกตัญญูรู้คุณ จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความกตัญญูรู้คุณ พบว่าการขาดความกตัญญูรู้คุณ มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความกตัญญูรู้คุณ

สาเหตุของการขาดความกตัญญูรู้คุณ	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 291)
ขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง	177	60.82
มองไม่เห็นความดีของบุคคลอื่น	126	43.29
ขาดแบบอย่างที่ดี	108	37.11
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	141	48.45
การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม	171	58.76
มีความเห็นผิด	135	46.39
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	92	31.61

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.33 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความกตัญญูรู้คุณ มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 177 คิดเป็นร้อยละ 60.82 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 171 คิดเป็นร้อยละ 58.76 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 141 คิดเป็นร้อยละ 48.45 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 135 คิดเป็นร้อยละ 46.39 มองไม่เห็นความดีของบุคคลอื่น มีความถี่ของคำตอบจำนวน 126 คิดเป็นร้อยละ 43.29 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 108 คิดเป็นร้อยละ 37.11 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 92 คิดเป็นร้อยละ 31.61 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความกตัญญูรู้คุณ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากปัจจัยภายนอก คือ นักศึกษาขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง

4.3.10 ขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป พบว่า การขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป

สาเหตุของการขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N= 320)
ความอยากได้ อยากมี อยากเป็น	235	73.43
ไม่มีความรู้เรื่องกฎแห่งกรรม บุญและบาป	173	54.06
ขาดแบบอย่างที่ดี	126	39.37
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	144	45.00
การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	169	52.81
มีความเห็นผิด	148	46.25
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	111	34.68

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.34 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ความอยากได้ อยากมี อยากเป็น มีความถี่ของคำตอบจำนวน 235 คิดเป็นร้อยละ 73.42 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ไม่มีความรู้เรื่องกฎแห่งกรรม บุญและบาป มีความถี่ของคำตอบจำนวน 173 คิดเป็นร้อยละ 54.06 การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 169 คิดเป็นร้อยละ 52.81 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 148 คิดเป็นร้อยละ 46.25 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 144 คิดเป็นร้อยละ 45.00 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 126 คิดเป็นร้อยละ 39.37 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 111 คิดเป็นร้อยละ 34.68 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความกตัญญูรู้คุณ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีความอยากได้ อยากมี อยากเป็น

สาเหตุของการขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาปนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.34 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ คือ นักศึกษาไม่ยอมรับฟังคำแนะนำที่ถูกต้อง

4.3.11 การขาดความสามัคคี จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความสามัคคี พบว่าการขาดความสามัคคี มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความสามัคคี

สาเหตุของการขาดความสามัคคี	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 302)
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน	226	74.83
ขาดแบบอย่างที่ดี	98	32.45
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	139	46.02
ขาดวิถีประชาธิปไตย	140	46.35
มีความเห็นผิด	106	35.09
ขาดจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม	209	69.20

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.35 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความสามัคคี มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 226 คิดเป็นร้อยละ 74.83 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ขาดจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 209 คิดเป็นร้อยละ 69.20 ขาดวิถีประชาธิปไตย มีความถี่ของคำตอบจำนวน 140 คิดเป็นร้อยละ 46.35 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 139 คิดเป็นร้อยละ 46.02 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 106 คิดเป็นร้อยละ 35.09 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 98 คิดเป็นร้อยละ 32.45 สรุปได้ว่าสาเหตุของการขาดความสามัคคี มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

4.3.12 การขาดความอดทน จากการวิจัยสาเหตุของการขาดความอดทน พบว่า การขาดความอดทน มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดความอดทน

สาเหตุของการขาดความอดทน	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 306)
ไม่ได้รับการฝึกฝนให้มีความอดทน	191	62.41
การอบรมเลี้ยงดูที่เอาใจตามใจมากเกินไป	207	67.64
ขาดแบบอย่างที่ดี	123	40.19
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	98	32.02
ความไม่เป็นตัวของตัวเอง	151	49.34
ไม่เคยได้รับความลำบาก	198	64.70
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	101	33.00

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.36 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดความอดทน มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่เอาใจตามใจมากเกินไป มีความถี่ของคำตอบจำนวน 207 คิดเป็นร้อยละ 67.64 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ไม่เคยได้รับความลำบาก มีความถี่ของคำตอบจำนวน 198 คิดเป็นร้อยละ 64.70 ไม่ได้รับการฝึกฝนให้มีความอดทน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 191 คิดเป็นร้อยละ 62.41 ความไม่เป็นตัวของตัวเอง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 151 คิดเป็นร้อยละ 49.34 ขาดแบบอย่างที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 123 คิดเป็นร้อยละ 40.19 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 101 คิดเป็นร้อยละ 33.00 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 98 คิดเป็นร้อยละ 32.02 สรุปได้ว่า สาเหตุของการขาดความอดทน มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากปัจจัยภายนอก คือ การอบรมเลี้ยงดูที่เอาใจตามใจมากเกินไป

สาเหตุของการขาดความอดทนนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.36 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ คือ นักศึกษาเกี่ยวคร้านการทำงาน

4.3.13 การเที่ยวกลางคืน และหรือสถานเริงรมย์ จากการวิจัยสาเหตุของการเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์ พบว่า การเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์ มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์

สาเหตุของการเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 351)
มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง	235	66.95
มีนิสัยชอบเที่ยว	212	60.39
ขาดจิตสำนึกชั่วดี	183	52.13
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	111	31.62
ไม่เห็นโทษของการเที่ยวกลางคืน	174	49.57
สภาพแวดล้อมช่วย	245	69.80
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	106	30.19
ความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง	246	70.08
มีสถานเริงรมย์เปิดบริการมาก	149	42.45

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.37 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์ มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 246 คิดเป็นร้อยละ 70.08 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ สภาพแวดล้อมช่วย มีความถี่ของคำตอบจำนวน 245 คิดเป็นร้อยละ 69.80 มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 235 คิดเป็นร้อยละ 66.95 มีนิสัยชอบเที่ยว มีความถี่ของคำตอบจำนวน 212 คิดเป็นร้อยละ 60.39 ขาดจิตสำนึกชั่วดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 183 คิดเป็นร้อยละ 52.13 ไม่เห็นโทษของการเที่ยวกลางคืน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 174 คิดเป็นร้อยละ 49.57 มีสถานเริงรมย์เปิดบริการมาก มีความถี่ของคำตอบจำนวน 149 คิดเป็นร้อยละ 42.45 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 111 คิดเป็นร้อยละ 31.62 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 106 คิดเป็นร้อยละ 30.19 สรุปได้ว่า สาเหตุของการเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง

สาเหตุของการเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมย์นอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.37 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ คือ นักศึกษาชอบกระทำตามอย่างเพื่อน

4.3.14 การเล่นเกมพนัน จากการวิจัยสาเหตุของการเล่นเกมพนัน พบว่า การเล่นเกมพนัน มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเล่นเกมพนัน

สาเหตุของการเล่นเกมพนัน	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 293)
ภาวะทางเศรษฐกิจบีบคั้น	85	29.01
ไม่เห็นโทษของเกมพนัน	220	75.08
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	139	47.44
มีนิสัยชอบเสี่ยงโชค	164	55.97
มีความเห็นผิด	124	42.32
ขาดจิตสำนึกชั่วดี	146	49.82

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.38 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการเล่นเกมพนัน มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ไม่เห็นโทษของเกมพนัน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 220 คิดเป็นร้อยละ 75.08 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ มีนิสัยชอบเสี่ยงโชค มีความถี่ของคำตอบจำนวน 164 คิดเป็นร้อยละ 55.97 ขาดจิตสำนึกชั่วดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 146 คิดเป็นร้อยละ 49.82 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 139 คิดเป็นร้อยละ 47.44 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 124 คิดเป็นร้อยละ 42.32 ภาวะทางเศรษฐกิจบีบคั้น มีความถี่ของคำตอบจำนวน 85 คิดเป็นร้อยละ 29.01 สรุปได้ว่า สาเหตุของการเล่นเกมพนัน มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาไม่เห็นโทษของเกมพนัน

สาเหตุของการเล่นเกมพนันนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.38 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ 2 ประการ คือ 1) นักศึกษาชอบสนุก 2) สภาพแวดล้อมสนับสนุนให้เล่นเกมพนัน เช่น รัฐบาลจัดให้มีการซื้อหวย เป็นต้น

4.3.15 การเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษ (บุหรี กัญชา สุรา เบียร์ รวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสิ่งเสพลติดทุกประเภท) จากการวิจัยสาเหตุของการเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษ พบว่าการเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษ มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษ

สาเหตุของการเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษ	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 341)
อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง	271	79.47
การเลียนแบบพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่ดี	239	70.08
ขาดจิตสำนึกชั่วดี	216	63.34
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	114	33.43
ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว	183	53.66
มีความเห็นผิด	156	45.74
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	118	34.60

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.39 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษ มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 271 คิดเป็นร้อยละ 79.47 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ การเลียนแบบพฤติกรรมทางสังคม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 239 คิดเป็นร้อยละ 70.08 ขาดจิตสำนึกชั่วดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 216 คิดเป็นร้อยละ 63.34 ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว มีความถี่ของคำตอบจำนวน 183 คิดเป็นร้อยละ 53.66 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 156 คิดเป็นร้อยละ 45.74 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 118 คิดเป็นร้อยละ 34.60 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 114 คิดเป็นร้อยละ 33.43 สรุปได้ว่า สาเหตุของการเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง

สาเหตุของการเสพลั้งเสพลย์ติดให้โทษนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.39 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ 3 ประการ คือ 1) นักศึกษาชอบสนุก 2) สภาพแวดล้อมชักนำให้เสพลั้งเสพลย์ติด 3) การกระทำตามเพื่อน

4.3.16 การเที่ยวเตร็ดเตร่ จากการวิจัยสาเหตุของการเที่ยวเตร็ดเตร่ พบว่า การเที่ยวเตร็ดเตร่ มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40
แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการเที่ยวเตร็ดเตร่

สาเหตุของการเที่ยวเตร็ดเตร่	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 334)
มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง	191	57.18
มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก	235	70.35
ขาดจิตสำนึกชั่วดี	170	50.89
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	118	35.32
ไม่เห็นโทษของการเที่ยวเตร็ดเตร่	180	53.89
ขาดสติพิจารณาเหตุผล	186	55.68
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	109	32.63

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.40 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการเที่ยวเตร็ดเตร่ มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก มีความถี่ของคำตอบจำนวน 235 คิดเป็นร้อยละ 70.35 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 191 คิดเป็นร้อยละ 57.18 ขาดสติพิจารณาเหตุผล มีความถี่ของคำตอบจำนวน 186 คิดเป็นร้อยละ 55.86 ไม่เห็นโทษของการเที่ยวเตร็ดเตร่ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 180 คิดเป็นร้อยละ 53.84 ขาดจิตสำนึกชั่วดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 170 คิดเป็นร้อยละ 50.89 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 118 คิดเป็นร้อยละ 35.32 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 109 คิดเป็นร้อยละ 32.63 สรุปได้ว่า สาเหตุของการเที่ยวเตร็ดเตร่ มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก

4.3.17 การมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว จากการวิจัยสาเหตุของมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว พบว่า การมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว

สาเหตุของการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 299)
ไม่เคารพนับถือผู้ใหญ่	126	42.14
ขาดสติพิจารณาในการเลือกคบเพื่อน	211	70.56
คิดว่าเพื่อนสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้	214	71.57
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	117	39.13
ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว	181	60.53
มีความเห็นผิด	129	43.14
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	92	30.76

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.41 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ คิดว่าเพื่อนสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 214 คิดเป็นร้อยละ 71.58 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ขาดสติพิจารณาในการเลือกคบเพื่อน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 211 คิดเป็นร้อยละ 70.56 ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว มีความถี่ของคำตอบจำนวน 181 คิดเป็นร้อยละ 60.53 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 129 คิดเป็นร้อยละ 43.14 ไม่เคารพนับถือผู้ใหญ่ มีความถี่ของคำตอบจำนวน 126 คิดเป็นร้อยละ 42.14 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 117 คิดเป็นร้อยละ 39.13 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 92 คิดเป็นร้อยละ 30.76 สรุปได้ว่า สาเหตุของการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีความคิดว่าเพื่อนสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

สาเหตุของการมั่วสุมคบเพื่อนช่วนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.41 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ คือ นักศึกษามีพฤติกรรมเป็นไปตามสภาพของสังคม

4.3.18 การประพาศิติดทางกามารมณในทำนองผู้สาว (การร่วมหลับนอนกับเพศตรงข้ามฉันสามีภรรยา โดยยังไม่ได้แต่งงาน หรือยังไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง) จากการวิจัยสาเหตุของการประพาศิติดทางกามารมณในทำนองผู้สาว พบว่า การประพาศิติดทางกามารมณในทำนองผู้สาว มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการประพาศิติดทางกามารมณในทำนองผู้สาว

สาเหตุของการประพาศิติดทางกามารมณในทำนองผู้สาว	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 334)
มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง	208	62.27
มีนิสัยรักสนุก	236	70.65
ขาดจิตสำนึกที่ดี	20	65.86
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	137	41.01
ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว	127	38.02
ขาดความละเอียด	229	68.56
มีความเห็นผิด	138	41.31
สนองความต้องการของตน	196	58.68
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	127	38.02
เพื่อประชดผู้ปกครอง	80	26.95

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.42 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการประพาศิติดทางกามารมณในทำนองผู้สาว มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ มีนิสัยรักสนุก มีความถี่ของคำตอบจำนวน 236 คิดเป็นร้อยละ 70.65 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ขาดความละเอียด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 229 คิดเป็นร้อยละ 68.56 ขาดจิตสำนึกที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 220 คิดเป็นร้อยละ 65.86 มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 208 คิดเป็นร้อยละ 62.27 สอนองความต้องการของตนเอง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 196 คิดเป็นร้อยละ 58.68 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 138 คิดเป็นร้อยละ 41.31 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 137 คิดเป็นร้อยละ 41.01 ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว และขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบเท่ากัน จำนวน 127 คิดเป็นร้อยละ 38.02 เพื่อประชดผู้ปกครอง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 80 คิดเป็นร้อยละ 23.95 สรุปได้ว่า

สาเหตุของการประพฤติดังกล่าวมารวมกันในการทำงานของผู้สวามี มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษามีนิสัยรักสนุก

สาเหตุของการประพฤติดังกล่าวมารวมกันในการทำงานของผู้สวามีนอกจากที่นำเสนอในตาราง 4.42 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก 3 ประการ ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ ดังนี้ 1) กระทำเพื่ออวดสังคมเพื่อนฝูง 2) กระทำเพราะความรักความหลง 3) กระทำเพื่อประกอบเป็นอาชีพหารายได้มาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยตามแฟชั่น

4.3.19 การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น เช่น ทำเสียงดังอีกทีก็กรีกโครม ขับรถเสียงดัง เมาแล้วทะเลาะวิวาทกับชาวบ้าน จากการวิจัยสาเหตุของการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น พบว่าการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น

สาเหตุของการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 305)
มีนิสัยรักสนุก	157	51.47
เพื่ออวดอ้างข่มขู่ผู้อื่น	179	58.68
ขาดจิตสำนึกที่ดี	206	67.54
ขาดความรู้เรื่องระเบียบวินัยทางสังคม	172	56.39
ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว	122	40.00
มีความเห็นผิด	140	45.90
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	99	32.45

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.43 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดจิตสำนึกที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 206 คิดเป็นร้อยละ 67.54 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ เพื่ออวดเบ่งข่มขู่ผู้อื่น มีความถี่ของคำตอบจำนวน 179 คิดเป็นร้อยละ 58.68 ขาดความรู้เรื่องกฎ ระเบียบวินัยของสังคม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 172 คิดเป็นร้อยละ 56.39 มีนิสัยรักสนุก มีความถี่ของคำตอบจำนวน 157 คิดเป็นร้อยละ 51.47 มีความเห็นผิด มีความถี่ของคำตอบจำนวน 140 คิดเป็นร้อยละ 45.90 ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว มีความถี่ของคำตอบจำนวน 122 คิดเป็นร้อยละ 40.00 ขาดการอบรม

แนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 99 คิดเป็นร้อยละ 32.45 สรุปได้ว่า สาเหตุของการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น มีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาขาดจิตสำนึกชั่วดี

4.3.20 การขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง จากการวิจัยสาเหตุของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง พบว่า การขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง มีสาเหตุหลายประการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44

แสดงจำนวนการตอบและร้อยละของสาเหตุการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง

สาเหตุของการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง	จำนวนความถี่ของการตอบ	ร้อยละ (N = 306)
มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง	130	42.48
มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก เกียจคร้าน	189	61.76
ไม่เห็นความสำคัญของการเรียน	221	72.22
ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม	114	37.25
ขาดการวางแผนชีวิตที่ดี	230	75.16
ขาดสติพิจารณาเหตุผล	162	52.94
ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง	112	36.60
สถานศึกษาไม่เอื้ออำนวยให้อยากศึกษาเล่าเรียน	52	16.99

ตอบได้หลายคำตอบ (multiple responses)

จากตารางที่ 4.44 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง มีหลายประการ โดยสาเหตุที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดการวางแผนชีวิตที่ดี มีความถี่ของคำตอบจำนวน 230 คิดเป็นร้อยละ 75.16 สาเหตุที่เป็นปัญหารองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ไม่เห็นความสำคัญของการเรียน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 221 คิดเป็นร้อยละ 72.22 มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก เกียจคร้าน มีความถี่ของคำตอบจำนวน 189 คิดเป็นร้อยละ 61.76 ขาดสติพิจารณาเหตุผล มีความถี่ของคำตอบจำนวน 162 คิดเป็นร้อยละ 52.94 มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 130 คิดเป็นร้อยละ 42.48 ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีความถี่ของคำตอบจำนวน 114 คิดเป็นร้อยละ 37.25 ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง มีความถี่ของคำตอบจำนวน 112 คิดเป็นร้อยละ 36.60 สถานศึกษาไม่เอื้ออำนวยให้อยากศึกษาเล่าเรียน มีความถี่ของคำตอบ จำนวน 52

คิดเป็นร้อยละ 16.99 สรุปได้ว่า สาเหตุของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีสาเหตุที่สำคัญที่สุดเกิดจากตัวนักศึกษา คือ นักศึกษาขาดขาดการวางแผนชีวิตที่ดี

สาเหตุของการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนนอกจากที่นำเสนอในตารางที่ 4.44 แล้วยังมีสาเหตุอื่นอีก 2 ประการ ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปสาเหตุได้ ดังนี้ 1) เกิดจากการกระทำตามเพื่อน 2) นักศึกษาขาดความรับผิดชอบไม่เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน

4.3.21 การขาดคุณธรรมจริยธรรมข้ออื่น จากการวิจัยสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้ออื่น ๆ ได้ข้อสรุป ดังนี้

4.3.21.1 การชอบนิทาว่าร้ายผู้อื่น มีสาเหตุมาจากขาดความเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีนิสัยอิจฉาริษยาผู้อื่น ไม่อยากให้ผู้อื่นได้ดีกว่าตน ไม่ได้ฝึกฝนเรื่องการพูดที่สุภาพ

4.3.21.2 การชอบพูดโกหก มีสาเหตุมาจากการไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา มีนิสัยเห็นแก่ได้และลัทธิโมฆะ ไม่ได้ฝึกฝนเรื่องการพูดที่สุภาพ

4.3.21.3 การเป็นคนมีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจรวนเร หูเบา มีสาเหตุมาจากการไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา มีการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมน้อย ขาดความมั่นใจในตนเอง

4.3.21.4 มักประมาทในการดำเนินชีวิต มีสาเหตุมาจากการไม่รู้และไม่เข้าใจหลักในการดำเนินชีวิต

4.3.21.5 ขาดความรักความเมตตาต่อกัน มีสาเหตุมาจากความเห็นแก่ได้ ความไม่มีน้ำใจ การไม่มีความจริงใจต่อกัน

4.3.21.6 การไม่รู้จักประมาณในตนเอง มีสาเหตุมาจากการไม่รู้และไม่เข้าใจหลักธรรมในการประมาณตนเอง

4.3.21.7 การไม่รู้จักประมาณในการบริโภค มีสาเหตุมาจากการไม่รู้และไม่เข้าใจหลักธรรมในการประมาณการบริโภค

4.3.21.8 การทำร้ายร่างกายผู้อื่น มีสาเหตุมาจากการมีนิสัยหยาบกระด้าง

4.4 แนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

จากการวิจัยสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ การใช้จ่ายสุรุษสุร่าย การขาดเหตุผล การขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การขาดความรับผิดชอบ การขาดความขยันหมั่นเพียร การไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม การขาดความซื่อสัตย์สุจริต การขาดความกตัญญูรู้คุณ การขาดความละเอียดต่อความซื่อ/บาป การขาดความสามัคคี การขาดความอดทน การเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ การเล่นเกมพนัน การเสพสิ่งเสพติดให้โทษ การเที่ยวเตร่เตร่ การมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว การประพฤติดังกล่าวมารวมกันในการทำงานสุสาว การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น และการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง พบแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา และได้วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาเป็นข้อ ๆ ดังนี้

4.4.1 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.4.1.1 ต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาตั้งแต่เยาว์วัย โดยเริ่มต้นที่ครอบครัว คือ มารดา บิดา ผู้ปกครองจะต้องเริ่มสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กตั้งแต่เยาว์วัย เพราะเป็นการฝึกนิสัยให้เคยชิน และบิดา มารดา ผู้ปกครองต้องมีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วย

4.4.1.2 ครอบครัวจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการฝึกมารยาทให้เด็กนั้นผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง บิดา มารดา ต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่เด็ก เพื่อเด็กจะได้จดจำในสิ่งดีแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติตาม

4.4.1.3 จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยสถาบันที่เกี่ยวข้องในการอบรมจัดเกล้าสังคม ได้แก่ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและวัฒนธรรม จะต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4.4.1.4 การปลูกจิตสำนึกที่ดีงาม ผู้ที่มีหน้าที่ปกครองดูแลเด็ก หรือเกี่ยวข้องกับ การจัดเกล้าทางสังคมจะต้องช่วยกันปลูกจิตสำนึกที่ดีงามให้แก่เด็กและเยาวชน เพราะวัยเด็กและเยาวชนนั้นเป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ถ้าหากพวกเขาได้รับสิ่งดีดีเข้ามาในชีวิต เขาจะเก็บประสบการณ์ดีดีเหล่านี้ไว้จนถึงวัยผู้ใหญ่

4.4.1.5 ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษานับเป็นบุคคลที่สำคัญรองจากบิดามารดา เพราะสถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการอบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทแก่เด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะต้องเข้าเรียนตามสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการรับช่วงการอบรมสั่งสอนต่อจากครอบครัว เด็กและ

เยาวชนจะต้องได้ประสบการณ์ตรงในเรื่องมารยาท การกราบ การไหว้ การแสดงความเคารพผู้ใหญ่ ทั้งทางกาย วาจา และใจ โดยครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี

4.4.1.6 สถานศึกษาจะต้องฝึกหัดเด็กและเยาวชนให้มีสัมมาคารวะ โดยจะต้องเน้นเรื่องมารยาทเป็นสิ่งสำคัญ

4.4.1.7 สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการวัดผลประเมินผลด้านมารยาทไทย โดยมีคะแนนด้านความประพฤติเกี่ยวกับมารยาทเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลด้านเนื้อหาวิชา

4.4.1.8 สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันกับเนื้อหาวิชา โดยผู้สอนจะต้องรู้จักหลักสูตรการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับเนื้อหาวิชาทุกวิชาที่มีการเรียนการสอน

4.4.1.9 สถานศึกษาควรเสริมเนื้อหาวิชาด้านคุณธรรมจริยธรรมทางศาสนาให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะในปัจจุบันเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือศาสนาได้หายไปจากหลักสูตร หรือมีอยู่แต่น้อยและถูกจัดอยู่ในกลุ่มวิชาเลือกซึ่งนักเรียนนักศึกษาอาจเลือกเรียนหรือไม่ก็ได้ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนวิชาการด้านคุณธรรมจริยธรรมและปรัชญาศาสนาให้มากขึ้นสถาบันการศึกษาควรจัดสอนเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือบรรจุไว้ในหลักสูตรให้เป็นวิชาบังคับเลือก

4.4.1.10 สื่อสารมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชนควรเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นและสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น

4.4.1.11 สถานศึกษาควรมีจุดแข็งในการควบคุมความประพฤติของนักศึกษา โดยเน้นให้นักศึกษาแสดงสัมมาคารวะต่อครูอาจารย์และผู้ใหญ่ในสังคม

4.4.1.12 อาจารย์ที่ปรึกษาควรเอาใจใส่ดูแลพฤติกรรมของนักศึกษาอย่างจริงจัง หากพบนักศึกษาคนไหนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้รีบแก้ปัญหาโดยการอบรมแนะนำ ตักเตือนให้รู้สำนึกก่อนที่จะสายเกินแก้

4.4.1.13 สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดเกล้าทางสังคมควรมีการเสริมแรง หรือจูงใจให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติในสิ่งดีงาม เช่น จัดมอบรางวัลแก่ผู้มีมารยาทดีเด่นเพื่อยกย่องชมเชย เป็นต้น

4.4.2 แนวทางแก้ปัญหาการใช้จ่ายสุร่ยสุร่าย จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการใช้จ่ายสุร่ยสุร่าย พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.4.2.1 สอนให้นักศึกษารู้จักการใช้จ่ายอย่างถูกวิธี โดยบิดา มารดา ครูอาจารย์ จะต้องสอนให้นักศึกษารู้วิธีใช้จ่ายทรัพย์สินอย่างถูกต้องโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะพึงได้รับสูงสุด

4.4.2.2 การสร้างจิตสำนึกที่ดีงาม โดยบิดา มารดา ครูอาจารย์จะต้องสอนให้นักศึกษามีจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการใช้จ่ายทรัพย์

4.4.2.3 การเอาใจใส่การเกี่ยวกับการใช้จ่ายของนักศึกษา บิดามารดาควรตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของบุตรธิดาให้อยู่ในขอบเขต หากพบว่ามีค่าใช้จ่ายเงินมากผิดปกติควรสอบถามถึงความจำเป็นในการใช้จ่าย

4.4.2.4 ครอบครัวต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี โดยบิดา มารดา ผู้ปกครองต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะนักศึกษาอยู่ใกล้ชิดครอบครัวมากที่สุด เป็นเหตุให้ได้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของสมาชิกในครอบครัว แล้วจึงได้นำไปประพฤติปฏิบัติตาม

4.4.2.5 สอนให้รู้จักการประหยัดและอดออม โดยผู้ปกครองไม่ควรจ่ายเงินให้นักศึกษามากเกินไป ควรให้แนะนำให้นักศึกษารู้จักประหยัดและอดออมทรัพย์ไว้ใช้จ่ายในคราวจำเป็น

4.4.2.6 ครูอาจารย์ต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพราะการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างป็นวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากตัวอย่างจริงในชีวิตประจำวัน

4.4.2.7 สอนไม่ให้เลียนแบบอย่างแฟชั่น เพราะการเลียนแบบแฟชั่นเป็นค่านิยมชั่วครั้งชั่วคราวไม่มั่นคงถาวรเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นเหตุทำให้ต้องมีการใช้จ่ายเกินความจำเป็น

4.4.2.8 ให้นักศึกษาทำงานหารายได้ด้วยตนเอง เพื่อให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของเงิน

4.4.2.9 สอนให้นักศึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภค เช่น สอนให้ใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ บริโภคอาหารตามฤดูกาล เป็นต้น

4.4.2.10 รณรงค์ให้มีการออมทรัพย์

4.4.2.11 ผู้ปกครองและสถาบันการศึกษาควรร่วมกันแก้ปัญหา เช่น ประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ผู้ปกครองช่วยสอดส่องดูแลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษา ผู้ปกครองช่วยให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักศึกษาแก่สถานศึกษา เป็นต้น

4.4.2.12 ผู้ปกครองให้เงินนักศึกษาใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

4.4.2.13 จัดอบรมให้ความรู้เรื่องระบบเศรษฐกิจพอเพียง

4.4.2.14 จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตลอดเวลา

4.4.2.15 ออกกฎหมายห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ใช้เป็นของตนเอง

4.4.3 แนวทางแก้ปัญหาการเหตุผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดเหตุผล พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.3.1 ครูอาจารย์และผู้ปกครองควรอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง
- 4.4.3.2 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นหลักเหตุและผล
- 4.4.3.3 จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.3.4 ฝึกให้นักศึกษาเป็นคนใจเย็นหัดใช้สติในการพิจารณาเหตุผล ให้มีความรอบคอบในการตัดสินใจต่าง ๆ
- 4.4.3.5 ปลุกจิตสำนึกเกี่ยวกับการใช้เหตุผล
- 4.4.3.6 ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยให้มากขึ้น เพื่อให้ นักศึกษารู้จักเคารพสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของสมาชิกในสังคม ให้รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม ให้โอกาสสมาชิกเสียงข้างน้อย ขอมรับมติเสียงข้างมาก
- 4.4.3.7 จัดการเรียนการสอนโดยเสริมเนื้อหาสาระด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น
- 4.4.3.8 จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกหรือบูรณาการหลักธรรมทางศาสนาตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง
- 4.4.3.9 ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.3.10 สอนโดยชี้ให้เห็นโทษของความรุนแรง หรือการขาดเหตุผล
- 4.4.3.11 ให้เริ่มฝึกหัดปฏิบัติธรรมตั้งแต่เด็ก ๆ

4.4.4 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.4.1 จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.4.2 สอนให้เห็นความสำคัญของการให้
- 4.4.4.3 ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.4.4 สอนให้รู้จักการเสียสละ
- 4.4.4.5 สอนให้รู้จักมีเมตตากรุณาต่อสรรพสัตว์
- 4.4.4.6 ให้การอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง
- 4.4.4.7 สอนไม่ให้มีนิสัยเห็นแก่ตัว
- 4.4.4.8 ปลุกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการให้

4.4.4.9 สอนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

4.4.5 แนวทางแก้ปัญหาการความรับผิดชอบ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการความรับผิดชอบ พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.4.5.1 ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4.4.5.2 ปลุกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบ

4.4.5.3 จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม

4.4.5.4 ฝึกฝนความรับผิดชอบตั้งแต่เยาว์วัย

4.4.5.5 สอนให้รู้จักตระหนักในหน้าที่และการงาน

4.4.5.6 สอนไม่ให้เป็นคนมั่งง่าย

4.4.5.7 สอนให้เห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

4.4.6 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.4.6.1 สอนโดยชี้ให้เห็นความสำคัญของความขยัน

4.4.6.2 ฝึกให้มีนิสัยรักการทำงาน

4.4.6.3 ครอบครัวยต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4.4.6.4 ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ต้องอบรมสั่งสอน โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ของความขยันและเห็นโทษของความเกียจคร้าน

4.4.6.5 สอนโดยยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพราะอาศัยความขยันเป็นพื้นฐานในการทำงาน

4.4.6.6 กระตุ้นเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มัวมัวในการทำงาน

4.4.6.7 ส่งเสริมให้รู้จักทำงานหารายได้ในระหว่างเรียน

4.4.6.8 จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม

4.4.6.9 สอนโดยสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

4.4.6.10 สอนโดยให้นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4.4.6.11 สอนโดยเน้นให้รู้ว่าความสำเร็จจะต้องเริ่มต้นจากความลำบาก

4.4.7 แนวทางแก้ปัญหาการไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.7.1 ต้องปลูกจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการเคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม
- 4.4.7.2 จัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎระเบียบวินัยของสังคม
- 4.4.7.3 สอนให้ตระหนักในการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของสังคม
- 4.4.7.4 ปลูกฝังด้านระเบียบวินัยตั้งแต่เยาว์วัย
- 4.4.7.5 ครอบครัวต้องประพฤติตนเป็นอย่างที่ดี
- 4.4.7.6 สถาบันการศึกษาต้องเข้มงวดในระเบียบวินัยของสถานศึกษา
- 4.4.7.7 ให้มีบทลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง
- 4.4.7.8 ผู้สอน ครูอาจารย์ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.7.9 จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.7.10 สอนให้ใช้สติกำกับในการดำเนินชีวิต

4.4.8 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความซื่อสัตย์สุจริต จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดความซื่อสัตย์สุจริต พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.8.1 ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต
- 4.4.8.2 ต้องให้การอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง
- 4.4.8.3 จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.8.4 ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม
- 4.4.8.5 จัดการเรียนการสอนโดยเสริมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- 4.4.8.6 สอน โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตและเห็นโทษของ

การทุจริต

4.4.9 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความกตัญญูรู้คุณ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดความกตัญญูรู้คุณ พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.9.1 ให้การอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง
- 4.4.9.2 ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.9.3 ต้องปลูกจิตสำนึกในสิ่งที่ดีเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ
- 4.4.9.4 อบรมสั่งสอน โดยชี้ให้เห็นความดีของผู้อื่น
- 4.4.9.5 จัดอบรมเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.9.6 ปลูกฝังให้รู้จักคุณบิดามารดา
- 4.4.9.7 สอนให้รู้จักแสดงความเคารพต่อผู้มีพระคุณ

4.4.9.8 อบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย

4.4.9.9 จัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

4.4.9.10 จัดกิจกรรมส่งเสริมความกตัญญู

4.4.9.11 สอนให้รู้จักที่ต่ำที่สูง

4.4.10 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความละเอียดต่อความชั่ว ไม่เกรงกลัวต่อบาป จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดความละเอียดต่อความชั่ว ไม่เกรงกลัวต่อบาป พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.4.10.1 จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม

4.4.10.2 จัดเข้าค่ายฟังเทศน์เรื่องบาปบุญ

4.4.10.3 สอนให้รู้จักบาปและบุญ คุณและโทษ

4.4.10.4 ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงามให้รู้จักละเอียดต่อความชั่วความ และเกรงกลัวต่อบาป

4.4.10.5 สอนให้รู้เรื่องกฎแห่งกรรม

4.4.10.6 ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4.4.10.7 อบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

4.4.10.8 จัดกิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม

4.4.10.9 จัดสอนเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม

4.4.10.10 สถาบันสื่อมวลชนต้องร่วมรณรงค์ให้ความรู้และประชาสัมพันธ์หลักคุณธรรมจริยธรรมให้ประชาชนและเยาวชนรับรู้อย่างต่อเนื่อง

4.4.10.11 จัดกิจกรรมให้มีส่วนร่วมที่ดีต่อสังคม

4.4.10.12 สอนให้มีสติ รู้จักคิดรู้จักแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล

4.4.10.13 จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

4.4.10.14 ให้การยกย่องชมเชยบุคคลผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ

4.4.11 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความสามัคคี จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดความสามัคคี พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.4.11.1 ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

4.4.11.2 จัดกิจกรรมให้เข้ามีส่วนร่วมในสังคม

4.4.11.3 จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม

4.4.11.4 สอนให้รู้จักสามัคคี สอนให้รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม

- 4.4.11.5 สอนให้เรียนรู้การเข้าสังคม หรือการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- 4.4.11.6 ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.11.7 จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.11.8 จัดอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม
- 4.4.11.9 จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในสถาบันการศึกษา
- 4.4.11.10 จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับเนื้อหาวิชาทุกวิชา

4.4.12 แนวทางแก้ปัญหาการขาดความอดทน จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดความอดทน พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.12.1 สอนให้รู้จักสู้งาน และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน
- 4.4.12.2 ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามเกี่ยวกับความอดทน
- 4.4.12.3 ฝึกอบรมให้มีความอดทน
- 4.4.12.4 จัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.12.5 บิคา มารดาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.12.6 ครอบครัว ผู้ปกครองต้องอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยไม่ตามใจบุตรเกินไป
- 4.4.12.7 จัดกิจกรรมอบรมแบบสถานการณ์จำลอง

4.4.13 แนวทางแก้ปัญหาการเที่ยวกลางคืนและสถานเริงรมย์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการเที่ยวกลางคืนและสถานเริงรมย์ พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.13.1 ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี
- 4.4.13.2 ต้องสอนโดยชี้ให้เห็นโทษของการเที่ยวกลางคืน
- 4.4.13.3 รัฐต้องจัดการควบคุมสถานเริงรมย์
- 4.4.13.4 บิคา มารดา ผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.13.5 ต้องมีการเข้มงวดในการตรวจจับ
- 4.4.13.6 ใช้ระบบควบคุมอายุ
- 4.4.13.7 ผู้ปกครองและสถานศึกษาต้องร่วมมือกันในการอบรมดูแลให้คำแนะนำในสิ่งที่ดีงาม ไม่ปล่อยปละละเลยให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- 4.4.13.8 ควรให้ปิดสถานเริงรมย์
- 4.4.13.9 จัดให้มีการฝึกปฏิบัติธรรม

4.4.13.10 สอนให้รู้จักการบริหารเวลา ว่า เวลาใดควรเที่ยว เวลาใดต้องทำงาน

4.4.13.11 จำกัดหรือควบคุมเวลาในการเปิดบริการสถานเริงรมย์

4.4.13.12 ผู้ประกอบการสถานเริงรมย์ต้องมีจิตสำนึกไม่ปล่อยให้เยาวชนเข้าไป

มั่วสุมในสถานประกอบการของตน

4.4.13.13 จัดหางานให้เยาวชนและนักศึกษาทำในยามว่าง

4.4.13.14 จัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานรื่นเริงในสถานศึกษา

4.4.13.15 จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูอาจารย์ก่อนเพื่อนำความรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรมไปสอนนักศึกษาต่อไป

4.4.13.16 ให้องค์กรนักศึกษาตรวจติดตามพฤติกรรมของนักศึกษาด้วยกัน

4.4.13.17 สร้างแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในสถานศึกษา

4.4.13.18 รมรงค์ให้จัดสิ่งแวดล้อมในบ้านให้ดีน่าอยู่อาศัย

4.4.13.19 ระดมความช่วยเหลือจากทุกหน่วยงานช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรม

ของเยาวชนและนักศึกษา

4.4.13.20 ขอความร่วมมือสถานบริการเริงรมย์ห้ามมิให้นักศึกษาเข้าใช้บริการ

4.4.13.21 ควรจัดระเบียบทางสังคม

4.4.14 แนวทางแก้ปัญหาการเล่นการพนัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการเล่นการพนัน พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.4.14.1 อบรมสั่งสอนโดยชี้ให้เห็นโทษของการพนัน

4.4.14.2 ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับการพนันทุกประเภท

4.4.14.3 เพิ่มบทลงโทษในการกระทำผิดเกี่ยวกับการพนัน

4.4.14.4 จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม

4.4.14.5 บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4.4.14.6 บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำตักเตือนเมื่อพบ

นักศึกษากระทำผิดเกี่ยวกับการพนัน

4.4.14.7 รัฐบาลควรจัดหางานให้นักศึกษาทำในช่วงเวลาว่าง

4.4.14.8 ต้องส่งเสริมกิจกรรมออกกำลังกายและนันทนาการในยามว่าง

4.4.14.9 เจ้าหน้าที่ ครู อาจารย์ต้องหมั่นตรวจดูแลหอพักนักศึกษาไม่ให้มีการมั่ว

สุมเล่นการพนัน

4.4.15 แนวทางแก้ปัญหาการเสพสิ่งเสพยัดดิให้โทษ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการเสพสิ่งเสพยัดดิให้โทษ พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.15.1 รณรงค์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพยัดดิ
- 4.4.15.2 ปลุกฝังจิตสำนึกที่ติงามไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพยัดดิ
- 4.4.15.3 ครอบครัวต้องให้ความอบอุ่นแก่บุตรธิดา
- 4.4.15.4 ครอบครัวและสังคมต้องเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.15.5 จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.15.6 รัฐต้องมีบทลงโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพยัดดิให้รุนแรงกว่านี้
- 4.4.15.7 จัดอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องแก่เยาวชน
- 4.4.15.8 รัฐต้องควบคุมไม่ให้ผลิต หรือจำหน่ายสิ่งเสพยัดดิทุกประเภท
- 4.4.15.9 ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ต้องร่วมกันดูแลว่ากล่าวตักเตือน
- 4.4.15.10 ต้องถือเป็นนโยบายจังหวัดร่วมกันป้องกันป้องปราม
- 4.4.15.11 จัดระเบียบสังคมควบคุมกำหนดเวลาซื้อขายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- 4.4.15.12 สื่อมวลชนทุกประเภทไม่ควรนำเสนอ โฆษณาหรือแพร่ภาพเกี่ยวกับการเสพสิ่งเสพยัดดิให้โทษทุกชนิด เช่น บุหรี่ เหล้า เบียร์ เป็นต้น
- 4.4.15.13 รณรงค์ให้เยาวชนดื่มนมแทนการดื่มเหล้า เบียร์
- 4.4.15.14 จัดกิจกรรมที่น่าสนใจสนุกสนานในสถาบันการศึกษา
- 4.4.15.15 ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

4.4.15 แนวทางแก้ปัญหาการเที่ยวเตร็ดเตร่ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการเที่ยวเตร็ดเตร่ พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.16.1 ปลุกสร้างจิตสำนึกที่ติงาม
- 4.4.16.2 จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.16.3 บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.16.4 สอนโดยชี้ให้เห็นข้อเสียของการเที่ยวเตร็ดเตร่
- 4.4.16.5 สอนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 4.4.16.6 รณรงค์และจัดกิจกรรมนันทนาการ การกีฬาและดนตรีแก่นักศึกษา
- 4.4.16.7 เริ่มปลุกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย
- 4.4.16.8 จัดหางานให้นักศึกษาทำและฝึกให้รู้จักการทำงานหารายได้

- 4.4.16.9 สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง
- 4.4.16.10 ผู้ปกครองต้องควบคุมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษา
- 4.4.16.11 จัดสิ่งแวดล้อมทั้งในบ้านและสถานศึกษาให้น่าอยู่อาศัย
- 4.4.16.12 ผู้ปกครองต้องให้ความอบอุ่นและเป็นທີ່ปรึกษาที่ดี
- 4.4.16.13 บังคับใช้กฎหมายห้ามเด็กและเยาวชนเที่ยวเตร็ดเตร่โดยไม่มีผู้ปกครอง

ไปด้วย

4.4.17 แนวทางแก้ปัญหาการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.17.1 ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงาม
- 4.4.17.2 บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องสร้างความอบอุ่นในครอบครัว
- 4.4.17.3 สอนให้รู้จักเลือกคบเพื่อน
- 4.4.17.4 จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.17.5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น
- 4.4.17.6 จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
- 4.4.17.7 ร่วมรณรงค์สร้างความเห็นให้ถูกต้อง
- 4.4.17.8 จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

4.4.18 แนวทางแก้ปัญหาการประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.18.1 ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงาม
- 4.4.18.2 อบรมว่ากล่าวตักเตือนอย่างสม่ำเสมอ
- 4.4.18.3 สอนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.18.4 อบรมแนะนำให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่
- 4.4.18.5 สอนให้เห็นโทษของความสำส่อน
- 4.4.18.6 สอนให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง
- 4.4.18.7 จัดกิจกรรมเข้าค่ายจริยธรรม
- 4.4.18.8 พานักศึกษาเข้าวัดปฏิบัติธรรม
- 4.4.18.9 ผู้ปกครองไม่ควรให้นักศึกษาเช่าหอพักอยู่ตามลำพัง
- 4.4.18.10 สอนให้นักศึกษารู้จักวิธีป้องกันตนเอง

- 4.4.18.11 สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง
- 4.4.18.12 บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่นักศึกษา
- 4.4.18.13 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย
- 4.4.18.14 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อน
- 4.4.18.15 ออกกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิด

4.4.19 แนวทางแก้ปัญหาการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น เช่น ทำเสียงดังอีกทีก็กรีกโครม ขับรถเสียงดัง เมาแล้วทะเลาะวิวาทกับชาวบ้าน เป็นต้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.19.1 จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.19.2 บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.4.19.3 สอนให้เห็นโทษของการดื่มสุรา
- 4.4.19.4 ควบคุมโดยการลงโทษให้หนัก
- 4.4.19.5 สอนให้รู้จักความเกรงใจ และเคารพสิทธิของผู้อื่น
- 4.4.19.6 ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงาม
- 4.4.19.7 บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องสร้างบรรยากาศความอบอุ่นให้เกิดขึ้นใน

ครอบครัว

4.4.20 แนวทางแก้ปัญหาการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง พบแนวทางแก้ปัญหาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.4.20.1 ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ร่วมกันแนะนำให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการศึกษา
- 4.4.20.2 ต้องพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 4.4.20.3 จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 4.4.20.4 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานที่น่ารื่นรมย์ น่าอยู่อาศัย และพัฒนางาน

วิชาการให้ก้าวหน้า

- 4.4.20.5 ครูผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้
- 4.4.20.6 สอนและฝึกให้นักศึกษารักการอ่าน และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ตลอดเวลา

- 4.4.20.7 จัดการวัดผลประเมินผลให้มีคุณภาพเพื่อให้นักศึกษาตั้งใจเรียน

4.4.20.8 มอบหมายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียน

4.4.20.9 สร้างกิจกรรมเพื่องานอาชีพ

4.4.20.10 จัดกิจกรรมลูกศิษย์ช่วยงานครูตามความสนใจ

4.4.21 แนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้ออื่น ๆ จากการวิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้ออื่น ๆ ได้ข้อสรุปดังนี้

4.4.21.1 การพูดนินทาว่าร้ายผู้อื่น แก้ปัญหาโดยการสอนให้รู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น สอนให้มีเมตตาธรรมไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น ฝึกฝนให้รู้จักการพูดคำที่สุภาพและไพเราะ

4.4.21.2 การพูดโกหก แก้ปัญหาโดยการสอนให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดามีนิสัยรักการให้ไม่ลักขโมย ฝึกฝนให้รู้จักการพูดคำที่สุภาพและไพเราะ

4.4.21.3 การมีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจรวนเร หูเบา แก้ปัญหาโดยการสอนให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา จัดการศึกษาอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น

4.4.21.4 มักประมาทในการดำเนินชีวิต แก้ปัญหาโดยการสอนให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

4.4.21.5 ขาดความรักความเมตตาต่อกัน แก้ปัญหาโดยการสอนรู้จักการให้ สอนให้มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนและสรรพสัตว์ ไม่เห็นแก่ได้ ฝึกฝนให้มีความจริงใจต่อกัน

4.4.21.6 การไม่รู้จักประมาณในตนเอง แก้ปัญหาโดยการสอนให้มีความรู้และเข้าใจหลักการประมาณตนเอง

4.4.21.7 การไม่รู้จักประมาณในการบริโภค แก้ปัญหาโดยการสอนให้รู้และเข้าใจหลักการประมาณในการบริโภค

4.4.21.8 การทำร้ายร่างกายผู้อื่น แก้ปัญหาโดยการสอนให้มียุติธรรมอ่อนโยน มีเมตตากรุณารักพวกรักพ้อง เคารพในสิทธิของผู้อื่น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 2) เพื่อศึกษาสาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีผลสรุป ดังนี้

5.1.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 433 คน เพศชายร้อยละ 49.88 เพศหญิงร้อยละ 50.12 อายุต่ำกว่า 31 ปีมากที่สุด ร้อยละ 29.10 สถานภาพทางการงานเป็นครู – อาจารย์มากที่สุด ร้อยละ 48.62 และสังกัดสถาบันการศึกษาของรัฐบาลมากที่สุด ร้อยละ 91.69

5.1.2 สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

จากหัวข้อคุณธรรมจริยธรรมที่นำมาศึกษา จำนวน 20 ข้อ โดยมุ่งประเด็นว่า นักศึกษขาดคุณธรรมจริยธรรมในหัวข้อเหล่านี้หรือไม่ สรุปได้ว่า ทุกข้อเป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งสามารถจัดเรียงอันดับความสำคัญของสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้ค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ร้อยละ 81.30 เทียบกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ ร้อยละ 81.06 เสพสิ่งเสพติดให้โทษ ร้อยละ 78.75 เทียวเตร็ดเตร่ ร้อยละ 77.14 ประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว ร้อยละ 77.14 ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ร้อยละ 77.00 ไม่เคารพ กฎระเบียบวินัยของสังคม ร้อยละ 75.52 ขาดเหตุผล ร้อยละ 75.00 ขาดความขยัน หมั่นเพียร ร้อยละ 74.83 ขาดความละเอียดต่อความขี้ไม่เกรงกลัวต่อบาป ร้อยละ 73.90 ขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ ร้อยละ 73.44 ขาดความรับผิดชอบ ร้อยละ 73.28 ขาดความซื่อสัตย์ สุจริต ร้อยละ 72.98 ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง ร้อยละ 70.67 ขาดความอดทน ร้อยละ 70.67

ก่อนความรำคาญรบกวนผู้อื่น ร้อยละ 70.44 ขาดความสามัคคี ร้อยละ 69.75 มั่วสุมคบเพื่อนชั่ว ร้อยละ 69.05 เล่นการพนัน ร้อยละ 67.67 ขาดความกตัญญูรู้คุณ ร้อยละ 67.20

นอกจากสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม 20 ข้อที่นำมาเป็นประเด็นศึกษาแล้ว ยังพบว่า นักศึกษาระดับอุดมศึกษาขาดคุณธรรมจริยธรรมข้ออื่น ๆ อีก ซึ่งสรุปได้จากความคิดเหตุของผู้ตอบแบบสอบถามเรียงตามลำดับความสำคัญของสภาพปัญหาได้ดังนี้ พุคตินิทาว่าร้ายผู้อื่น พุคโกหก เป็นคนมีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจรวนเร หูเบา ประมาทในการดำเนินชีวิต ขาดความรัก ความเมตตาต่อกัน ไม่รู้จักประมาณตนเอง ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค ทำร้ายร่างกายผู้อื่น

5.1.3 สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

จากการวิจัยพบว่า การขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในแต่ละข้อเกิดจากสาเหตุหลายประการ โดยสรุปเรียงอันดับความสำคัญของสาเหตุการขาดคุณธรรมจริยธรรมจากมากไปหาน้อย ดังนี้

5.1.3.1 ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย มีสาเหตุมาจาก 1) นักศึกษาขาดจิตสำนึกที่ดีงาม 2) นักศึกษาขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน 3) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 4) ผู้ใหญ่ไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี 5) การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และ 5) นักศึกษามีจิตใจหยาบกระด้าง

5.1.3.2 เกี่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ มีสาเหตุมาจาก 1) ความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง 2) สภาพแวดล้อมชั่ว 3) มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง 4) มีนิสัยชอบเที่ยว 5) ขาดจิตสำนึกชั่วดี 6) ไม่เห็นโทษของการเที่ยวกลางคืน 7) มีสถานเริงรมย์เปิดบริการมาก 8) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 9) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 10) กระทำตามอย่างเพื่อน

5.1.3.3 เสพสิ่งเสพติดให้โทษ มีสาเหตุมาจาก 1) ความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง 2) การเลียนแบบพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่ดี 3) ขาดจิตสำนึกชั่วดี 4) ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว 5) มีความเห็นที่ผิด 6) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 7) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 8) มีนิสัยชอบสนุก 9) สภาพแวดล้อมชักนำไปให้เสพติด และ 9) กระทำตามอย่างเพื่อน

5.1.3.4 เที่ยวเตร่เตร มีสาเหตุมาจาก 1) มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก 2) มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง 3) ขาดสติพิจารณาเหตุผล 4) ไม่เห็นโทษของการเที่ยวเตร่เตร 5) ขาดจิตสำนึกชั่วดี 6) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง

5.1.3.5 ประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทางของชู้สาว มีสาเหตุมาจาก 1) มีนิสัยรักสนุก 2) ขาดความละอาย 3) ขาดจิตสำนึกที่ดี 4) มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง 5) สนองความต้องการของตนเอง 6) มีความเห็นที่ผิด 7) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 8) ขาดความอบอุ่นจาก

ครอบครัว 9) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 10) เพื่อประชดผู้ปกครอง 11) เพื่อสังคมเพื่อนฝูง 12) เพราะความรักความหลง และ 13) เพื่อประกอบเป็นอาชีพหารายได้มาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยตามอย่างแฟชั่น

5.1.3.6 ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีสาเหตุมาจาก 1) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ไม่เห็นความสำคัญของการให้ 3) ขาดแบบอย่างที่ดี 4) ความเห็นแก่ตัว 5) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 6) มีนิสัยเห็นแก่ได้ และ 7) มีจิตใจหยาบกระด้าง

5.1.3.7 ไม่เคารพกฎระเบียบ วินัยของสังคม มีสาเหตุมาจาก 1) มีนิสัยชอบสบาย 2) เป็นคนมักง่าย 3) ขาดความรู้ด้านกฎ ระเบียบ วินัยของสังคม 4) ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต 5) ขาดแบบอย่างที่ดี 6) ขาดความตระหนักในเรื่อง กฎ ระเบียบ วินัยของสังคม 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 8) ผู้กำกับดูแลกฎระเบียบวินัยของสังคมกระทำผิดเอง ทำให้เกิดช่องว่างความเชื่อถือขาดหายไป และ 9) ผู้ใหญ่ไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

5.1.3.8 ขาดเหตุผล มีสาเหตุมาจาก 1) ชอบใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา 2) ขาดสติในการพิจารณาเหตุผล 3) การเลียนแบบพฤติกรรมทางสื่อมวลชน 4) ถือตนเป็นใหญ่ 5) เพื่ออวดอ้างความยิ่งใหญ่ 6) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง และ 7) นิยมความรุนแรง

5.1.3.9 ขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน มีสาเหตุมาจาก 1) มีนิสัยชอบสบาย 2) ไม่เห็นคุณค่าของความขยัน 3) ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต 4) ไม่เห็นโทษของความเกียจคร้าน 5) ขาดแบบอย่างที่ดี 6) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง และ 7) สภาพจิตใจอ่อนแอ

5.1.3.10 ขาดความละเอียดต่อความชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป มีสาเหตุมาจาก 1) ความอยากได้ อยากมี อยากเป็น 2) ไม่มีความรู้เรื่องกฎแห่งกรรม บุญและบาป 3) การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 4) มีความเห็นผิด 5) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 6) ขาดแบบอย่างที่ดี 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง และ 8) นักศึกษาไม่ยอมรับฟังคำแนะนำที่ถูกต้อง

5.1.3.11 ขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ มีสาเหตุมาจาก 1) นักศึกษาขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน 2) นักศึกษาขาดจิตสำนึกที่ดีงาม 3) ผู้ใหญ่ไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี 4) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 5) นักศึกษามีจิตใจหยาบกระด้าง 6) การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และ 7) ขาดการปลูกฝังในสิ่งที่คืออย่างต่อเนื่อง

5.1.3.12 ขาดความรับผิดชอบ มีสาเหตุมาจาก 1) ขาดแบบอย่างที่ดีงาม 2) ความเห็นแก่ตัว 3) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 5) ขาดความตระหนักในหน้าที่การงาน และ 6) ความมักง่าย

5.1.3.13 ขาดความซื่อสัตย์สุจริต มีสาเหตุมาจาก 1) ขาดจิตสำนึกที่ดีงาม 2) เป็นคนเห็นแก่ได้ 3) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ความด้อยในฐานะอาชีพการงาน และสังคม 5) ขาดแบบอย่างที่ดี 6) ภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น และ 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง

5.1.3.14 ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง มีสาเหตุมาจาก 1) ขาดการวางแผนชีวิตที่ดี 2) ไม่เห็นความสำคัญของการเรียน 3) มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก เกียจคร้าน 4) ขาดสติพิจารณาเหตุผล 5) มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง 6) ขาดความด้านคุณธรรมจริยธรรม 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 8) สถานศึกษาไม่เอื้อให้อยากศึกษาเล่าเรียน 9) การกระทำตามอย่างเพื่อน และ 10) ขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน

5.1.3.15 ขาดความอดทน มีสาเหตุมาจาก 1) การอบรมเลี้ยงดูที่เอาใจมากเกินไป 2) ไม่เคยได้รับความลำบาก 3) ไม่ได้รับการฝึกฝนให้มีความอดทน 4) ความไม่เป็นตัวของตัวเอง 5) ขาดแบบอย่างที่ดี 6) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง 7) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 8) นักศึกษาเกียจคร้านการทำงาน

5.1.3.16 ก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น มีสาเหตุมาจาก 1) ขาดจิตสำนึกที่ดีงาม 2) เพื่ออวดอ้างข่มผู้อื่น 3) ขาดความรู้เรื่องระเบียบวินัยของสังคม 4) มีนิสัยรักสนุก 5) มีความเห็นผิด 6) ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว และ 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง

5.1.3.17 ขาดความสามัคคี มีสาเหตุมาจาก 1) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน 2) ขาดจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม 3) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ขาดวิถีประชาธิปไตย 5) มีความเห็นผิด และ 6) ขาดแบบอย่างที่ดีงาม

5.1.3.18 มั่วสุมคบเพื่อนชั่ว มีสาเหตุมาจาก 1) คิดว่าเพื่อสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ 2) ขาดสติพิจารณาในการเลือกคบเพื่อน 3) ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว 4) มีความเห็นผิด 5) ไม่เคารพนับถือผู้ใหญ่ 6) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง และ 8) นักศึกษามีพฤติกรรมเป็นไปตามสภาพของสังคม

5.1.3.19 เล่นการพนัน มีสาเหตุมาจาก 1) ไม่เห็นโทษของการพนัน 2) มีนิสัยชอบเสี่ยงโชค 3) ขาดจิตสำนึกชั่วดี 4) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) มีความเห็นผิด 6) ภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น 7) นักศึกษาชอบสนุก และ 8) สภาพแวดล้อมสนับสนุนให้เล่นการพนัน เช่น รัฐบาลจัดให้มีการซื้อขายหวยบนดิน เป็นต้น

5.1.3.20 ขาดความรู้กตัญญูรู้คุณ มีสาเหตุมาจาก 1) ขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง 2) การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 3) ขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) มีความเห็นผิด 5) ไม่เห็นความดีของบุคคลอื่น 6) ขาดแบบอย่างที่ดีงาม และ 7) ขาดการอบรมแนะนำที่ถูกต้อง

5.1.3.21 การขาดคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ เกิดจากสาเหตุ ดังนี้

- 1) การพุดนินทาว์ร้ายผู้อื่น มีสาเหตุมาจากขาดความเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีนิสัยอิจฉาริษยาผู้อื่น ไม่อยากให้ผู้อื่นได้ดีกว่าตน ไม่ได้ฝึกฝนเรื่องการพุดที่สุภาพ
- 2) การพุดโกหก มีสาเหตุมาจากการไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา มีนิสัยเห็นแก่ได้และลักขโมย ไม่ได้ฝึกฝนเรื่องการพุดที่สุภาพ
- 3) มีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจรวนเร หูเบา มีสาเหตุมาจากการไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา มีการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมน้อย ขาดความมั่นใจในตนเอง
- 4) ประมาทในการดำเนินชีวิต มีสาเหตุมาจากการไม่รู้และไม่เข้าใจหลักในการดำเนินชีวิต
- 5) ขาดความรักความเมตตาต่อกัน มีสาเหตุมาจากความเห็นแก่ได้ ความไม่มีน้ำใจ การไม่มีความจริงใจต่อกัน
- 6) ไม่รู้จักประมาณในตนเอง มีสาเหตุมาจากการไม่รู้และไม่เข้าใจหลักธรรมในการประมาณตนเอง
- 7) ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค มีสาเหตุมาจากการไม่รู้และไม่เข้าใจหลักธรรมในการประมาณการบริโภค
- 8) ทำร้ายร่างกายผู้อื่น มีสาเหตุมาจากการมีนิสัยหยาบกระด้าง

5.1.4. แนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับ อุดมศึกษา

5.1.4.1 การแก้ปัญหาการขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้

- 1) ต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาตั้งแต่เยาว์วัย 2) ครอบครัวจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) การปลูกจิตสำนึกที่ดีงาม 5) ครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 6) สถานศึกษาจะต้องฝึกหัดเด็กและเยาวชนให้มีสัมมาคารวะ 7) สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการวัดผลประเมินผลด้านมารยาทไทย 8) สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันกับเนื้อหาวิชาหลัก 9) สถานศึกษาควรเสริมเนื้อหาวิชาด้านคุณธรรมจริยธรรมทางศาสนาให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ใน 10) สื่อสารมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชนควรเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นและสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น 11) สถานศึกษาควรมีจุดแข็งในการควบคุมความประพฤติของนักศึกษา 12) อาจารย์ที่ปรึกษาควรเอาใจใส่ดูแลพฤติกรรมของนักศึกษาอย่างจริงจัง 13) สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการขัดเกลาทางสังคมควรมีการเสริมแรง หรือจูงใจให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติในสิ่งดีงาม

5.1.4.2 การแก้ปัญหาการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) สอนให้นักศึกษารู้จักการใช้จ่ายอย่างถูกวิธี 2) การสร้างจิตสำนึกที่ดีงาม 3) การเอาใจใส่การเกี่ยวกับการใช้จ่ายของนักศึกษา 4) ครอบครัวยังต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี 5) สอนให้รู้จักการประหยัดและอดออม 6) ครู-อาจารย์ต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี 7) สอนไม่ให้เลียนแบบอย่างแฟชั่น 8) ให้นักศึกษาทำงานหารายได้ด้วยตนเอง 9) สอนให้นักศึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภค 10) รมณรงค์ให้มีการออมทรัพย์ 11) ผู้ปกครองและสถาบันการศึกษาควรร่วมกันแก้ปัญหา 12) ผู้ปกครองให้เงินนักศึกษาใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น 13) จัดอบรมให้ความรู้เรื่องระบบเศรษฐกิจพอเพียง 14) จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตลอดเวลา 15) ออกกฎหมายห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ใช้เป็นคนของตนเอง

5.1.4.3 การแก้ปัญหาการเหตุผล มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ครู-อาจารย์และผู้ปกครองควรอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง 2) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นหลักเหตุและผล 3) จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม 4) ฝึกให้นักศึกษาเป็นคนใจเย็นหัดใช้สติในการพิจารณาเหตุผล ให้มีความรอบคอบในการตัดสินใจต่าง ๆ 5) ปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการใช้เหตุผล 6) ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยให้มากขึ้น 7) จัดการเรียนการสอนโดยเสริมเนื้อหาสาระด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น 8) จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกหรือบูรณาการหลักธรรมทางศาสนาตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง 9) ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 10) สอนโดยชี้ให้เห็นโทษของความรุนแรง หรือการขาดเหตุผล 11) ให้เด็กได้เริ่มฝึกหัดปฏิบัติธรรมตั้งแต่เด็ก ๆ

5.1.4.4 การแก้ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม 2) สอนให้เห็นความสำคัญของการให้ 3) ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) สอนให้รู้จักการเสียสละ 5) สอนให้รู้จักมีเมตตากรุณาต่อสรรพสัตว์ 6) ให้การอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง 7) สอนไม่ให้มีนิสัยเห็นแก่ตัว 8) ต้องปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการให้ 9) สอนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

5.1.4.5 การแก้ปัญหาการความรับผิดชอบ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบ 3) จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ฝึกฝนความรับผิดชอบตั้งแต่เยาว์วัย 5) สอนให้รู้จักตระหนักในหน้าที่และภาระงาน 6) สอนไม่ให้เป็นคนมักง่าย 7) สอนให้เห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

5.1.4.6 การแก้ปัญหาการขาดความขยันหมั่นเพียร/เกียจคร้านการทำงาน มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) สอนโดยชี้ให้เห็นความสำคัญของความขยัน 2) ฝึกให้มินิสัยรักการทำงาน 3) ครอบครัวยังต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ต้องอบรมสั่งสอนโดย

ชี้ให้เห็นประโยชน์ของความขยันและเห็นโทษของความเกียจคร้าน 5) สอนโดยยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพราะอาศัยความขยันเป็นพื้นฐานในการทำงาน 6) กระตุ้นเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มูมานะในการ 7) ส่งเสริมให้รู้จักทำงานหารายได้ในระหว่างเรียน 8) จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม 9) สอนโดยสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 10) สอนโดยให้นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 11) สอนโดยเน้นให้รู้ว่าความสำเร็จจะต้องเริ่มต้นจากความลำบาก

5.1.4.7 การแก้ปัญหาการไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ต้องปลูกจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการเคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม 2) จัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎระเบียบวินัยของ 3) สอนให้ตระหนักในการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของสังคม 4) ปลูกฝังด้านระเบียบวินัยตั้งแต่ 5) ครอบครัวต้องประพฤติตนเป็นอย่างดี 6) สถาบัน การศึกษา ต้องเข้มงวดในระเบียบวินัยของสถานศึกษา 7) ให้มีบทลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง 8) ผู้สอน ครูอาจารย์ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 9) จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม 10) สอนให้ใช้สติกำกับในการดำเนินชีวิต

5.1.4.8 การแก้ปัญหาการขาดความซื่อสัตย์สุจริต มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต 2) ต้องให้การอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง 3) จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม 5) จัดการเรียนการสอนโดยเสริมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 6) สอนโดยชี้ให้เห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตและเห็นโทษของการทุจริต

5.1.4.9 การแก้ปัญหาการขาดความกตัญญูรู้คุณ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ให้การอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง 2) ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) ต้องปลูกฝังจิตสำนึกในสิ่งที่ดีเกี่ยวกับความกตัญญู 4) อบรมสั่งสอนโดยชี้ให้เห็นความดีของผู้อื่น 5) จัดอบรมเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 6) ปลูกฝังให้รู้จักคุณบิดามารดา 7) สอนให้รู้จักแสดงความเคารพต่อผู้มีพระคุณ 8) อบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย 9) จัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน 10) จัดกิจกรรมส่งเสริมความกตัญญู 11) สอนให้รู้จักที่ต่ำที่สูง

5.1.4.10 การแก้ปัญหาการขาดความละเอียดอ่อนความซื่อ ไม่เกรงกลัวต่อบาป มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม 2) จัดเข้าค่ายฟังเทศน์เรื่องบาปบุญ 3) สอนให้รู้จักบาปและบุญ คุณและโทษ 4) ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามให้รู้จักละเอียดอ่อนต่อความซื่อและเกรงกลัวต่อบาป 5) สอนให้รู้เรื่องกฎแห่งกรรม 6) ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 7) อบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม 8) จัดกิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม 9) จัดสอนเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม 10) สถาบันสื่อมวลชนต้องร่วมรณรงค์ให้ความรู้และประชาสัมพันธ์หลัก

คุณธรรมจริยธรรมให้ประชาชนและเยาวชนรับรู้อย่างต่อเนื่อง 11) จัดกิจกรรมให้มีส่วนร่วมที่ดีต่อสังคม 12) สอนให้มีสติ รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล 13) จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 14) ให้การยกย่องชมเชยบุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ

5.1.4.11 การแก้ปัญหาการขาดความสามัคคี มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม 2) จัดกิจกรรมให้เข้ามีส่วนร่วมในสังคม 3) จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม 4) สอนให้รู้จักสามัคคี 5) สอนให้รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม 6) สอนให้เรียนรู้การเข้าสังคมหรือการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 7) ผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 8) จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 9) จัดอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม 10) จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยใน 11) จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในทุกสาขาวิชา

5.1.4.12 การแก้ปัญหาการขาดความอดทน มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) สอนให้รู้จักสู้งานและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน 2) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงามเกี่ยวกับความอดทน 3) ฝึกรบรรมให้มีความอดทน 4) จัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม 5) บิดามารดาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 6) ครอบครัวยุติธรรมต้องอบรมเลี้ยงดูบุตรโดยไม่ตามใจบุตรเกินไป 7) จัดกิจกรรมอบรมแบบสถานการณ์จำลอง

5.1.4.13 การแก้ปัญหาการเที่ยวกลางคืนและสถานเริงรมย์ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) การปลุกฝังจิตสำนึกที่ดี 2) สอนโดยชี้ให้เห็นโทษของการเที่ยวกลางคืน 3) รัฐต้องจัดการควบคุมสถานเริงรมย์ 4) บิดามารดา ผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 5) ควรมีการเข้มงวดในการตรวจจับ 6) ใช้ระบบควบคุมอายุ 7) ผู้ปกครองและสถานศึกษาต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการอบรมดูแลให้คำแนะนำในสิ่งที่ดีงาม ไม่ปล่อยปละละเลย 8) ควรให้ปิดสถานเริงรมย์ 9) จัดให้มีการฝึกปฏิบัติธรรม 10) สอนให้รู้จักการบริหารเวลาในการเที่ยว และเวลาทำงาน 11) จำกัดหรือควบคุมเวลาในการเปิดบริการสถานเริงรมย์ 12) ผู้ประกอบการสถานเริงรมย์ต้องมีจิตสำนึกไม่ปล่อยให้เยาวชนเข้าไปมั่วสุมในสถานประกอบการของตน 13) จัดหางานให้เยาวชนและนักศึกษาทำในยามว่าง 14) จัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานรื่นเริงในสถานศึกษา 15) จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูอาจารย์ก่อนเพื่อนำความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมไปสอนนักศึกษาต่อไป 16) ใช้องค์กรนักศึกษาตรวจติดตามพฤติกรรมของนักศึกษาด้วยกัน 17) สร้างแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในสถานศึกษา 18) รมณรงค์ให้จัดสิ่งแวดล้อมในบ้านให้ดีน่าอยู่อาศัย 19) ระดมความช่วยเหลือจากทุกหน่วยงานช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเยาวชนและนักศึกษา 20) ประสานขอความร่วมมือสถานบริการเริงรมย์ห้ามไม่ให้นักศึกษาเข้าใช้บริการ 21) ควรจัดระเบียบทางสังคม

5.1.4.14 การแก้ปัญหาการเล่นการพนัน มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) อบรมสั่งสอนโดยชี้ให้เห็นโทษของการพนัน 2) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับการพนันทุกประเภท 3) เพิ่มบทลงโทษในการกระทำผิดเกี่ยวกับการพนัน 4) จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 6) บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำตักเตือนเมื่อพบนักศึกษากระทำผิด 7) รัฐบาลควรจัดหางานให้นักศึกษาทำในช่วงเวลาว่าง 8) ต้องส่งเสริมกิจกรรมออกกำลังกายและนันทนาการในยามว่าง 9) เจ้าหน้าที่ ครู อาจารย์ต้องหมั่นตรวจดูแลหอพักนักศึกษาไม่ให้มีการมั่วสุมเล่นการพนัน

5.1.4.15 การแก้ปัญหาการเสพยาเสพติดให้โทษ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) รณรงค์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด 2) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงามไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด 3) ครอบครัวต้องให้ความอบอุ่นแก่บุตรธิดา 4) ครอบครัวและสังคมต้องเป็นแบบอย่างที่ดี 5) จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม 6) รัฐต้องมีบทลงโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้รุนแรงกว่านี้ 7) จัดอบรมแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องแก่เยาวชน 8) รัฐต้องควบคุมไม่ให้ผลิต หรือจำหน่ายสิ่งเสพติดทุกประเภท 9) ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ต้องร่วมกันดูแลว่ากล่าวตักเตือน 10) ต้องถือเป็นนโยบายจังหวัดร่วมกันป้องกันปราบปราม 11) จัดระเบียบสังคมควบคุมกำหนดเวลาซื้อขายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 12) สื่อมวลชนทุกประเภทไม่ควรนำเสนอ โฆษณา หรือแพร่ภาพเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดให้โทษทุกชนิด เช่น บุหรี่ เหล้า เบียร์ เป็นต้น 13) รณรงค์ให้เยาวชนดื่มนมแทนการดื่มเหล้า เบียร์ 14) จัดกิจกรรมที่น่าสนใจสนุกสนานในสถาบันการศึกษา 15) ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

5.1.4.15 การแก้ปัญหาการเที่ยวเตร่เตร่ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ปลุกสร้างจิตสำนึกที่ดีงาม 2) จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม 3) บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี 4) สอนโดยชี้ให้เห็นข้อเสียของการเที่ยวเตร่เตร่ 5) สอนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 6) รณรงค์และจัดกิจกรรมนันทนาการ การกีฬาและดนตรีแก่นักศึกษา 7) เริ่มปลุกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย 8) จัดหางานให้นักศึกษาทำและฝึกให้รู้จักการทำงานหารายได้ 9) สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง 10) ผู้ปกครองต้องควบคุมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษา 11) จัดสิ่งแวดล้อมทั้งในบ้านและสถานศึกษาให้น่าอยู่อาศัย 12) ผู้ปกครองต้องให้ความอบอุ่นและเป็นที่ปรึกษาที่ดี 13) บังคับใช้กฎหมายห้ามเด็กและเยาวชนเที่ยวเตร่เตร่โดยไม่มีผู้ปกครองไปด้วย

5.1.4.17 การแก้ปัญหาการมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงาม 2) บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องสร้างความอบอุ่นในครอบครัว 3) สอนให้รู้จักเลือกคบเพื่อน 4) จัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น 6) จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 7) ร่วมรณรงค์สร้างความเห็นให้ถูกต้อง 8) จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

5.1.4.18 การแก้ปัญหาการประพฤติดีทางกามารมณ์ในทำนองผู้สาว มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงาม 2) อบรมว่ากล่าวตักเตือนอย่างสม่ำเสมอ 3) สอนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม 4) อบรมแนะนำให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่ 5) สอนให้เห็นโทษของความสำส่อน 6) สอนให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง 7) จัดกิจกรรมเข้าค่ายจริยธรรม 8) พานักศึกษาเข้าวัดปฏิบัติธรรม 9) ผู้ปกครองไม่ควรให้นักศึกษาเช่าหอพักอยู่ตามลำพัง 10) สอนให้นักศึกษารู้จักวิธีป้องกันตนเอง 11) สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง 12) บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่นักศึกษา 13) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย 14) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อน 15) ออกกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดศีลธรรม

5.1.4.19 การแก้ปัญหาการก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น เช่น ทำเสียงดังอีกทีก็กรีกโครม ขับรถเสียงดัง เมาแล้วทะเลาะวิวาทกับชาวบ้าน เป็นต้น มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) จัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) สอนให้เห็นโทษของการดื่มสุรา 4) ควบคุมโดยการลงโทษให้หนัก 5) สอนให้รู้จักความเกรงใจ และเคารพสิทธิของผู้อื่น 6) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีงาม 7) บิดามารดาผู้ปกครองต้องสร้างบรรยากาศความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในครอบครัว

5.1.4.20 การแก้ปัญหาการขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้ 1) ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ร่วมกันแนะนำให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการศึกษา 2) ต้องพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) จัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานที่น่ารื่นรมย์ น่าอยู่อาศัย และพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า 5) ครูผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ 6) สอนและฝึกให้นักศึกษารักการอ่าน และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา 7) จัดการวัดผลประเมินผลให้มีคุณภาพเพื่อให้นักศึกษาดึงใจเรียน 8) มอบหมายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียน 9) สร้างกิจกรรมเพื่องานอาชีพ 10) จัดกิจกรรมลูกศิษย์ช่วยงานครูตามความสนใจ

5.1.4.21 การแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้ออื่น ๆ มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้

1) พูดยุติโทษว่าร้ายผู้อื่น แก้ปัญหาโดยการสอนให้รู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น สอนให้มีเมตตาธรรมไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น ฝึกฝนให้รู้จักการพูดคำที่สุภาพและไพเราะ

- 2) พุดโกหก แก้ปัญหาโดยการสอนให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ให้มีนิสัยรักการให้ ไม่ลักขโมย ฝึกฝนให้รู้จักการพูดคำที่สุภาพและไพเราะ
- 3) มีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจรวนเร หูเบา แก้ปัญหาโดยการสอนให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา จัดการศึกษาอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น
- 4) ประมาทในการดำเนินชีวิต แก้ปัญหาโดยการสอนให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง
- 5) ขาดความรักความเมตตาต่อกัน แก้ปัญหาโดยการสอนรู้จักการให้ สอนให้มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนและสรรพสัตว์
- 6) ไม่รู้จักประมาณในตนเอง แก้ปัญหาโดยการสอนให้มีความรู้และเข้าใจหลักการประมาณตนเอง
- 7) ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค แก้ปัญหาโดยการสอนให้รู้และเข้าใจหลักการประมาณในการบริโภค
- 8) ทำร้ายร่างกายผู้อื่น แก้ปัญหาโดยการสอนให้มียุติธรรมอ่อนโยน มีเมตตา กรุณา รักพวก รักพ้อง เคารพในสิทธิของผู้อื่น

5.2 อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

5.2.1. สภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

จากการวิจัย พบว่า การขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ต่อไปนี้ คือ ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย สุรุ่ยสุร่าย เทียวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์ เสพสิ่งเสพยาเสพติดให้โทษ เทียวเตร็ดเตร่ ประพฤติผิดทางกามารมณ์ในทำนองชู้สาว ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม ขาดเหตุผล ขาดความขยันหมั่นเพียร ขาดความละเอียดต่อความซั้วไม่เกรงกลัวต่อบาป ขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ ขาดความรับผิดชอบ ขาดความซื่อสัตย์ สุจริต ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง ขาดความอดทน ก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น ขาดความสามัคคี มั่วสุมคบเพื่อนชั่ว เล่นการพนัน ขาดความกตัญญูรู้คุณ พุดนิทาว่าร้ายผู้อื่น พุดโกหก มีจิตใจไม่หนักแน่น จิตใจรวนเร หูเบา ประมาทในการดำเนินชีวิต ขาดความรักความเมตตาต่อกัน ไม่รู้จักประมาณตนเอง ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เป็นการไม่ใส่ใจประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสั่งสอนทางศาสนาและกฎระเบียบทางสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ การล่วงละเมิดในข้อห้าม หรือข้อควรงดเว้น และการไม่ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมที่ควรปฏิบัติ

หลักบุคคลหาได้ยาก 2 อย่าง ได้แก่ บุพการี บุคคลผู้มีอุปการะก่อน กัตถุญญกตเวที บุคคลผู้รู้
อุปการะที่ท่านทำแล้วตอบแทน

5.2.2 สาเหตุการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

จากการวิจัย พบว่า การขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาเกิดมาจากสาเหตุหลาย
ประการ อาจสรุปได้ว่า เกิดจากสาเหตุปัจจัยภายในตัวนักศึกษา และสาเหตุปัจจัยภายนอกตัว
นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อุดลย์ ต้นประยูร¹ สรุปสาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดไว้ดังนี้
1) สาเหตุจากตัวผู้กระทำผิดเอง ได้แก่ เกิดจากพันธุกรรม หรือสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากบิดามารดา
ความพิกลพิการ โรคภัยไข้เจ็บ ภาวะแห่งจิตวิญญูณ วิชคะนอง ลััญชาตัญญาและสติปัญญา
2) สาเหตุจากครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญลำดับแรกในการอบรมขัดเกลา
สร้างลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพของเด็ก 3) สาเหตุจากภาวะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจชุมชน
และเศรษฐกิจของเด็กที่บีบคั้นให้กระทำผิด 4) สาเหตุเกิดจากสังคมและสิ่งแวดล้อม
ได้แก่ การเพิ่มของประชากร ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา การศึกษาอบรม สถานศึกษาทำหน้าที่
ให้การอบรมรับช่วงต่อจากสถาบันครอบครัว อาจทำหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควรเพราะมีข้อจำกัดหลาย
อย่าง สิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ ได้แก่ ศาสนา หลักธรรมคำสอนต่าง ๆ อาจไม่เข้าถึงจิตใจของ
เยาวชน สภาพถิ่นที่อยู่ที่อยู่หรือล่อแหลมต่อการกระทำผิด สถานเริงรมย์หรือแหล่งอบายมุขมีมาก
อาจชักจูงหรือเป็นช่องทางให้เด็กหลงใหลและเป็นเหตุกระทำผิด ตัวอย่างที่ไม่ดีจากผู้ใหญ่
บางคน หรือจากสังคมสิ่งแวดล้อม การผสมของวัฒนธรรม ทำให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบ
สังคมอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อนชั่ว ชักชวนกันกระทำผิด ยาเสพติดให้โทษ
เมื่อเสพแล้วทำให้มีความต้องการมากยิ่งขึ้น และแสวงหาให้ได้มาโดยทางที่ผิด หรือเมื่อเสพเข้า
แล้วทำให้ขาดสติพิจารณาเหตุผลนำไปสู่การกระทำผิด สื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
นำเสนอข้อมูลที่เป็นพิษเป็นภัย เป็นการชักชวนให้เกิดการเบี่ยงเบนทางจิตใจได้

5.2.3 แนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

จากการวิจัย พบว่า มีแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาหลาย
แนวทาง ซึ่งบางแนวทางสามารถแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมได้หลายข้อ เช่น การปลูก
ฝังคุณธรรมจริยธรรม การสร้างจิตสำนึกที่ดี การได้แบบอย่างที่ดี การจัดเข้าค่ายอบรมคุณธรรม
จริยธรรม การสอนโดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับเนื้อหาวิชาหลักทุกวิชา การอบรมแนะ
ในสิ่งที่ถูกต้อง การจัดกิจกรรมสอนเสริมเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น การสร้างความ
อบอุ่นในครอบครัว การร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ

¹ อุดลย์ ต้นประยูร, ปัญหาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ : พีระพัทธนา, 2526), หน้า 104 – 109.

การอบรมขัดเกลาทางสังคม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ อคฺลฺยฺ ตันประยูร¹ ได้รวบรวมข้อเสนอแนะในการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิดไว้ 14 ข้อ ดังนี้ 1) การทำบ้านให้เป็นบ้านน่าอยู่อาศัย 2) ควรสนับสนุนให้มีการสังคมสงเคราะห์ครอบครัว 3) ควรสนับสนุนให้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับ 4) ควรปลูกฝังการอบรมศีลธรรม 5) ควรแก้ไขปรับปรุงถิ่นที่อยู่บางแห่งให้ดีขึ้น 6) ควรลดสถานเริงรมย์และแห่งอบายมุข 7) ควรกวาดขันการคบเพื่อนของเด็กและเยาวชน 8) ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้ประชาชนอยู่ดีกินดียิ่งขึ้น 9) ควรส่งเสริมนักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัคร 10) ควรควบคุมสื่อมวลชนที่เป็นพิษเป็นภัยหรือมอมเมาเยาวชน 11) ควรเร่งป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ 12) ควรปลูกฝังวัฒนธรรมให้มั่นคงเจริญอกงาม 13) ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์เยาวชนให้มาก 14) ควรส่งเสริมสามัคคีธรรม และยังคงสอดคล้องกับ สุพัตรา สุภาพ² ได้เสนอแนวทางช่วยเหลือหนุ่มสาวให้พัฒนาความคิด ความสามารถและอุดมการณ์ไปในทางที่ถูก ดังนี้ 1) การยอมรับฟังด้วยเหตุและผล 2) การยอมให้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนหรือกลุ่มตามควร ถ้าไม่เป็นการชักนำไปในทางเสียหาย 3) เรื่องเพศและเรื่องคนต่างเพศไม่ควรปิดบังเรื่องเพศ ควรสอนความรู้เรื่องเพศตามความเป็นจริง 4) การให้คำแนะนำที่ถูกต้อง 5) ให้เสรีภาพตามควรแก่วัย ไม่ควรปล่อยจนเหลือล้น 6) ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ 7) สร้างความซื่อสัตย์ อบรมสั่งสอนทำตัวอย่างให้เห็น 8) สร้างระเบียบวินัย ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่อันชอบ 9) การเป็นแบบอย่างที่ดี 10) ปลูกฝังการช่วยตัวเองไม่มอมเมา 11) ส่งเสริมให้ใช้สติปัญญา ความสามารถอย่างถูกต้อง 12) สอนให้รู้จักหลักการประหยัด พระธรรมญาณมุนี³ เสนอแนะแนวทางพัฒนาจริยธรรมของชาติไว้ ดังนี้ 1) ผู้ใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะท่านที่เป็นผู้นำคือ บิคา มารดา ครู อาจารย์ พระภิกษุสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา และบรรดาหัวหน้าสถานที่ทำการทั่วไป จะต้องมีความสำนึกถึงความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำการพัฒนาจริยธรรมอย่างจริงจัง 2) หัวหน้าครอบครัว สถานศึกษา วัดวาอาราม ต้องพยายามปรับปรุงครอบครัว สถานศึกษาและวัด ของตนให้เป็นที่น่ารัก น่าอยู่อาศัย 3) ต้องยอมรับทั่วกันว่า จุดประสงค์ที่แท้จริงของการศึกษา คือการปลูกฝังจริยธรรม เพราะจริยธรรมเท่านั้นแก้ปัญหาคได้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้และนำไปสู่ความรู้ วิชาการทั้งหลาย 4) ผู้ที่จะสอนจริยธรรมได้ผล ต้องเป็นผู้มีความพร้อม คือ มีความรู้ความเข้าใจ มีความเลื่อมใสในจริยธรรมนั้น ๆ 5) การสอน จริยธรรมต้องเริ่มที่ความมีวินัย 6) คนมีวินัย มีสติจะเมตตา สามัคคี คือ คนมีทรัพยากรแห่งจริยธรรมทั้งหลาย

¹ อ่างแก้ว, อคฺลฺยฺ ตันประยูร, ปัญหาสังคม, หน้า 111 – 114.

² อ่างแก้ว, สุพัตรา สุภาพ, ปัญหาสังคม, หน้า 46-48.

³ อ่างแก้ว, พระธรรมญาณมุนี, พระธรรมญาณมุนี 84, หน้า 108-109.

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา¹ ซึ่งสรุปประเด็นการร่วมเสวนาทางวิชาการเรื่อง กระบวนการเสริมสร้างจริยธรรม : บูรณาการระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนไว้ 4 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของชาติ จะต้องได้รับความร่วมมือจากบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของชาติ ดังนี้ 1) ความร่วมมือและสามัคคีร่วมใจ 2) ผู้ปกครองต้องให้ความรู้ ให้คำปรึกษาหรือสร้างคุณธรรมจริยธรรม ที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นภายในบ้าน นำบุตรหลานเข้าวัดและทำบุญให้ทาน 3) ควรให้บ้าน (ครอบครัว) มีส่วนช่วยและมีส่วนสัมพันธ์กับโรงเรียน รวมทั้งวัดเป็นศูนย์กลางและจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนด้วย 4) ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ในการอบรมสั่งสอน แนะนำความรู้และการประพฤติที่ดีแก่นักเรียน

ประเด็นที่ 2 การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหาสาระพุทธธรรมในทุกกลุ่มวิชา โดยให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้ 1) หลักสูตรต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริงมากกว่าการเรียนรู้จากทฤษฎี ครูต้องสอนคุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มวิชา 2) ต้องให้นักเรียนทุกคนสอบหรือมีความรู้พื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ก่อนนำมาบูรณาการด้วยกิจกรรมต่าง ๆ โดยครูให้คะแนนเพื่อเป็นการวัดพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 3) ควรให้พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนด้วย 4) วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมควรจัดสอนแบบเดิมก่อนการปฏิรูปการศึกษาแต่ควรปรับปรุงเนื้อหาบ้างเล็กน้อย 5) โรงเรียนและวัดควรช่วยกันพัฒนาเด็กด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม การป้องกันยาเสพติด และบำบัดจิตใจ

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้ 1) ครูต้องอบรมสั่งสอน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) นิมนต์พระภิกษุไปสอนจริยธรรมหรือให้นักเรียนมาเรียนที่วัด ให้ได้ความรู้ความเข้าใจธรรมะทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจริง 3) ครูและผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และช่วยอบรมเยาวชนให้เป็นคนดี

ประเด็นที่ 4 ข้อเสนอแนะนโยบายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนและประชาชนในระดับชาติ ได้เสนอแนวทางในการจัดทำนโยบายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้ 1) ผู้บริหารทุกระดับต้องมีความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างดีและสามารถนำมาใช้ใน

¹ อ่างแล้ว, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการเสวนาทางวิชาการเรื่อง กระบวนการเสริมสร้างจริยธรรม : บูรณาการระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน, หน้า 94-99.

การบริหารการปกครองได้ 2) ควรให้เยาวชนทุกคนสอบธรรมศึกษาตรี โท เอก ตามระดับ 3) ควรจัดงบประมาณให้มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งให้มากขึ้น 4) ทุกสถาบันต้องช่วยกัน สอดส่องดูแล ให้คำแนะนำแก่เยาวชนให้เกิดความซาบซึ้งในคำสั่งสอนของสถาบันศาสนา 5) รัฐ ต้องสนับสนุนเสริมสร้างให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ครู และหน่วยงานราชการเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานอื่นนำไปปฏิบัติ 6) ควรบรรจุหลักสูตรการ สร้างคุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับชั้นเรียน 7) ต้องมีหลักสูตรเกี่ยวกับพุทธธรรมเป็นหลักสูตร แกนกลาง 70% และมีหลักสูตรท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น 30%

และบุญทัน ดอกไธสง¹ ได้สรุปข้อเสนอแนะในงานวิจัยเรื่องกระบวนการและวิธี พัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย ไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจ ของประชาชนในชาติในทุกระดับอย่างจริงจังและเป็นระบบ 2) รัฐควรจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมให้มี ภาระหน้าที่ในการจัดฝึกอบรมพัฒนาจิตใจโดยตรง มีเจ้าหน้าที่ งบประมาณ สถานที่และอุปกรณ์ ฝึกอบรมให้ทันสมัยและสมบูรณ์ 3) รัฐบาลควรมีนโยบายในการพัฒนาจิตใจของประชาชนใน ชาติอย่างชัดเจน โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 4) รัฐบาลควรให้ ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มากพอกับการพัฒนาประเทศ ในส่วนอื่น ๆ 5) รัฐบาลหรือหน่วยงานรวมทั้งองค์กรเอกชน ควรจะได้สร้างวิทยาการในการ ฝึกอบรมพัฒนาจิตใจให้มีอย่างเพียงพอ มีความสามารถในการถ่ายทอด มีความรู้และประสบการณ์ เป็นแบบอย่างที่ดีได้ 6) การพัฒนาจิตใจนั้นหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมควรเน้นที่กิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมการพึ่งตนเอง การร่วมมือร่วมใจ ความขยันหมั่นเพียร การมีระเบียบวินัย และ เคารพกฎหมาย รวมทั้งการละอบายมุข

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1. ข้อเสนอแนะการผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 รัฐบาลสามารถใช้ข้อมูลผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนด นโยบาย และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยพิจารณาด้านการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ด้วยการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป

5.3.1.2 กระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพิจารณา กำหนดนโยบายและวางแผนงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการศึกษาของชาติ

¹ อ่างแก้ว, บุญทัน ดอกไธสง, กระบวนการและวิธีการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย, หน้า 298-301.

5.3.1.3 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา สามารถใช้ข้อมูลจากผลการวิจัย เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

5.3.1.4 บุคคล หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ด้านการอบรมขัดเกลาทางสังคม มีข้อมูลแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในการอบรมสั่งสอน หรือเกิดความตระหนักในการปรับปรุงตัวเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน

5.3.1.5 รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านอบรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่พลเมืองของชาติให้มากพอกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น ส่งเสริมศูนย์ปฏิบัติธรรม โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย วัด หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เพื่อร่วมกันพัฒนาเยาวชน และพลเมืองของชาติให้มีคุณธรรมจริยธรรม เมื่อพลเมืองของชาติมีความเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรมแล้วจักสามารถเป็นเกราะกำบังป้องกันภัยไม่ให้ตกไปในที่เสื่อม ทำให้มีความประพฤติปฏิบัติชอบ จักเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม และประเทศชาติ ต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

5.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับอุดมศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดสุรินทร์

5.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วย เพื่อเปรียบเทียบกับระดับอุดมศึกษา

5.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางหรือปัจจัยส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติธรรมของนักศึกษา

5.2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยผลกระทบของการมีแหล่งอบายมุขในชุมชน เช่น ผลกระทบจากบ่อนการพนันที่ชายแดนประเทศกัมพูชา ด้านห้องจอม เป็นต้น

บรรณานุกรม

1. หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ, กฏ. ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515.

กระทรวงศึกษาธิการ, กฏ. ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2518) ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515.

กิริติ บุญเจือ. จริยธรรมกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินติ้ง เฮาส์, 2541.

_____. ชุดพื้นฐานจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

_____. ชุดพื้นฐานจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลียงเชียง. ธรรมวิภาคและคิหิปฏิบัติ ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง, 2535.

จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545.

ทินพันธ์ นาคะตะ. พุทธศาสนากับสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สหายบลิ๊อคและการพิมพ์, 2543.

นินา วัน กอร์คอม. พระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน. แปลโดย สุจินต์ บริหารวนเขตต์. กรุงเทพฯ : เณรนิชาญ, 2528.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สุริยาสาสน์, 2535.

บุญทัน ดอดไธสง. กระบวนการและวิธีการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รัชดา, 2529.

บุญมี แทนแก้ว. ความจริงของชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินติ้ง เฮาส์, 2546.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2538.

- พรธรรม เหล่าสินชัย. **แผนที่สังเขปสำหรับผู้แสวงหาโมกขธรรม** : รวบรวมจากข้อธรรมในธรรมวิภาค
ชั้นธรรมศึกษาตรี และโท. ฉะเชิงเทรา : เกษมรัตติการพิมพ์, ม.ป.ป.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ฐัมมะจิตโต). **พุทธธรรมเพื่อการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). **กระแสนิยมเพื่อชีวิตและสังคม**. นนทบุรี : กองทุนวุฒิชัยธรรม, 2536.
 _____. **ศาสนาและเยาวชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2533.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). **หลักการพัฒนาคตน**. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง, 2542.
- พระธรรมญาณมุนี. **พระธรรมญาณมุนี 84**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2531.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **การพัฒนาจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2538.
 _____. **ธรรมกับการพัฒนาชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2539.
- พระเทพวินทร์ เทวินโท. **พุทธจริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สหมิตรพริ้นติ้ง, 2544.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **ธรรมบุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 3, นครปฐม : โรงพิมพ์การศาสนา
 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2547.
 _____. **จริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์บ้านสมเด็จพระยา, 2530.
- ยศ สันติสมบัติ. **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2544.
- ลำคาน ศรีมณี. **จริยธรรมและจริยศาสตร์ตะวันออก**. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ม.ป.ป.
- เสนาะ ผดุงฉัตร. **ธรรมะกับเยาวชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
 _____. **ธรรมะกับเยาวชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.
- สมภาร พรหมทา. **ชีวิตกับความขัดแย้ง : ปัญหาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
 _____. **พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุชา จันทรเอม. **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- สุพิตรา สุภาพ. **ปัญหาสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุวิมล ว่องวาณิช และนางลัดกษณ์ วิรัชชัย. **ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับ
 บุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย**. 2543.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการเสวนาทางวิชาการเรื่อง กระบวนการเสริมสร้าง
จริยธรรม : บูรณาการระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : ภาพ
พิมพ์, 2546.

อดุลย์ ต้นประยูร. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : พีระพรีนา, 2526.

2. วิทยานิพนธ์

ณัฐนันท์ ประกายสันติสุข. ประสิทธิภาพของการสื่อสารในการเผยแพร่ธรรมะ หลักสูตรการพัฒนาจิต
ให้เกิดปัญญาและสันติสุข. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

พระมหาอาทิตย์ นามแก้ว. บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา :
ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในเขตยานนาวา-สาทร สังกัดกรมสามัญศึกษา. สารนิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารโครงการองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกริก, 2542.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถาม

(สำหรับถามกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม)

โครงการวิจัย

เรื่อง การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขต
จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

1. โครงการนี้ได้รับทุนอุดหนุนให้ศึกษาวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาวิชาปรัชญา กลุ่มวิชาศาสนา ประเภทการวิจัยประยุกต์ ตามแผนวิจัยด้านประชากร สังคม วัฒนธรรมและจริยธรรม ประจำปี 2547 โดยมีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาสาเหตุของ การขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

2. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ขอความกรุณาท่านช่วยตอบคำถาม โดยให้ข้อมูลตามความเป็นจริงมากที่สุดข้อมูลที่ได้จะปกปิดเป็นความลับแต่จะนำมาไปศึกษาวิเคราะห์เชิงวิชาการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยต่อไป

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

แบบสอบถาม
(สำหรับถามกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม)
โครงการวิจัย

เรื่อง การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
ในเขตจังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการขาดคุณธรรมจริยธรรม สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรม
และแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนข้อความ ลงในช่องว่าง หรือ ทำเครื่องหมาย / ลงในวงเล็บ () ที่ตรงกับ
ความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () ต่ำกว่า 30 ปี () 31 – 35 ปี
 () 36 – 40 ปี () 41 – 45 ปี
 () 46 – 50 ปี () 51 – 55 ปี
 () 56 – 60 ปี () 61 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ
 () ครู- อาจารย์ () อาจารย์ฝ่ายปกครอง
 () ผู้ปกครอง () เจ้าหน้าที่สนับสนุนการศึกษา
 () อาจารย์สอนวิชาศาสนา หรือปรัชญา หรือจริยศึกษา

4. สถาบันการศึกษาของท่านสังกัดหน่วยงาน
 () รัฐ () เอกชน

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการขาดคุณธรรมจริยธรรม สาเหตุของการขาดคุณธรรมจริยธรรม และแนว
ทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในวงเล็บ () หรือเขียนข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
ต่อไปนี้เป็นสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันแห่งนี้หรือไม่

1. การขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() ผู้ใหญ่ไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

() นักศึกษาขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน

() นักศึกษาขาดจิตสำนึกที่ดีงาม

() นักศึกษามีจิตใจหยาบกระด้าง

() ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง

() การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

() อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

2. การใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้

มากกว่า 1 ข้อ

() ขาดแบบอย่างที่ดี

() ขาดผู้แนะนำที่ถูกต้อง

- () ความนิยมบริโภควัตถุ
- () พฤติกรรมการเลียนแบบแฟชั่น
- () ไม่รู้หลักการใช้จ่ายทรัพย์สินที่ถูกต้อง
- () การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- () ชอบความหรูหรา ฟุ้งเฟ้อ
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. มักขาดเหตุผล

- () ไม่เป็นปัญหา
 - () เป็นปัญหา
- ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้

มากกว่า 1 ข้อ

- () นิยมความรุนแรง
- () ชอบใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา
- () ขาดสติในการพิจารณาเหตุผล
- () เพื่ออวดอ้างความยิ่งใหญ่
- () ถือตนเป็นใหญ่
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () เลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อต่าง ๆ
- () ขาดความรู้เรื่องวิถีประชาธิปไตย เกี่ยวกับ สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

 ไม่เป็นปัญหา เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

 ความเห็นแก่ตัว มีนิสัยเห็นแก่ได้ ขาดแบบอย่างที่ดี ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม จิตใจหยาบกระด้าง ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง ไม่เห็นความสำคัญของการให้ อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

5. ขาดความรับผิดชอบ

 ไม่เป็นปัญหา เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

 ความเห็นแก่ตัว ความมั่งง่าย ขาดแบบอย่างที่ดี ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม ขาดความตระหนักในหน้าที่ ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

6. ขาดความขยันหมั่นเพียร / เกียจคร้านการทำงาน

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() สภาพจิตใจอ่อนแอ

() มีนิสัยชอบสบาย

() ขาดแบบอย่างที่ดี

() ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต

() ไม่เห็นโทษของความเกียจคร้าน

() ไม่เห็นคุณค่าของความขยัน

() ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง

() อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

.....

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

7. ไม่เคารพกฎ ระเบียบ วินัยของสังคม

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() เป็นคนมักง่าย

() มีนิสัยชอบสบาย

() ขาดแบบอย่างที่ดี

- () ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต
- () ขาดความรู้เรื่องกฎ ระเบียบ วินัยของสังคม
- () ขาดความตระหนักในกฎ ระเบียบ วินัยของสังคม
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

8. ขาดความซื่อสัตย์สุจริต

- () ไม่เป็นปัญหา
 - () เป็นปัญหา
- ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- () ภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น
- () ขาดจิตสำนึกที่ดีงาม
- () ขาดแบบอย่างที่ดี
- () ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม
- () เป็นคนเห็นแก่ได้
- () ความด้อยในฐานะ อาชีพ การงาน และสังคม
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

9. ขาดความกตัญญูรู้คุณ

- () ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() ขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง

() มองไม่เห็นความดีของบุคคลอื่น

() ขาดแบบอย่างที่ดี

() ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม

() การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และวัฒนธรรม

() มีความเห็นผิด

() ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง

() อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....
 ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

10. ขาดความละเอียดต่อความชั่ว ไม่เกรงกลัวต่อบาป

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() ความอยากได้ อยากมี อยากเป็น

() ไม่มีความรู้เรื่องกฎแห่งกรรม บุญและบาป

() ขาดแบบอย่างที่ดี

() ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม

() การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และวัฒนธรรม

() มีความเห็นผิด

() ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง

() อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

11. ขาดความสามัคคี

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

() ขาดแบบอย่างที่ดี

() ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม

() ขาดวิถีประชาธิปไตย

() มีความเห็นผิด

() ขาดจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

() อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

12. ขาดความอดทน

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() ไม่ได้รับการฝึกฝนให้มีความอดทน

() การอบรมเลี้ยงดูที่เอาใจ ตามใจมากเกินไป

() ขาดแบบอย่างที่ดี

() ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม

- () ความเป็นตัวของตัวเอง
- () ไม่เคยได้รับความลำบาก
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

13. การเที่ยวกลางคืนและหรือสถานเริงรมณ์

- () ไม่เป็นปัญหา
- () เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- () มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง
- () มีนิสัยชอบเที่ยว
- () ขาดจิตสำนึกชั่วดี
- () ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม
- () ไม่เห็นโทษของการเที่ยวกลางคืน
- () สภาพแวดล้อมช่วย
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง
- () มีสถานเริงรมณ์เปิดบริการมาก
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

14. เล่นการพนัน

- () ไม่เป็นปัญหา
- () เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้
มากกว่า 1 ข้อ

- () ภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น
- () ไม่เห็นโทษของการพนัน
- () ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม
- () มีนิสัยชอบเสี่ยงโชค
- () มีความเห็นผิด
- () ขาดจิตสำนึกชั่วดี
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

15. การเสพติดให้โทษ (เหล้า บุหรี่ เบียร์ กัญชา รวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสิ่งเสพติดทุกประเภท)

- () ไม่เป็นปัญหา
- () เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้
มากกว่า 1 ข้อ

- () อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง
- () การเลียนแบบพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่ดี
- () ขาดจิตสำนึกชั่วดี
- () ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม
- () ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว
- () มีความเห็นผิด
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

16. การเที่ยวเตร่เตร

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

() มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

() มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก

() ขาดจิตสำนึกที่ดี

() ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม

() ไม่เห็นโทษของการเที่ยวเตร่เตร

() ขาดสติพิจารณาเหตุผล

() ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง

() อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

.....

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

17. การมั่วสุมคบเพื่อนชั่ว

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้

มากกว่า 1 ข้อ

() ไม่เคารพนับถือผู้ใหญ่

() ขาดสติพิจารณาในการเลือกคบเพื่อน

() คิดว่าเพื่อนสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้

- () ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม
- () ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว
- () มีความเห็นผิด
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

18. การประพฤติดังกล่าวมารณในทำนองผู้สาว (การร่วมหลับนอนกับเพศตรงข้ามกันสามิ-
ภรรยา โดยยังไม่ได้แต่งงาน หรือได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง)

- () ไม่เป็นปัญหา
 - () เป็นปัญหา
- ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้

มากกว่า 1 ข้อ

- () มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง
- () มีนิสัยรักสนุก
- () ขาดจิตสำนึกที่ดี
- () ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม
- () ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว
- () ขาดความละเอียด
- () มีความเห็นผิด
- () สนองความต้องการของตน
- () ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง
- () เพื่อประชดผู้ปกครอง
- () อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

19. การก่อความรำคาญรบกวนผู้อื่น เช่น ทำเสียงดังอีกทีก็กรีกโครม ขับรถเสียงดัง เมาแล้ว ทะเลาะวิวาทระรานชาวบ้าน เป็นต้น

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้

มากกว่า 1 ข้อ

() มีนิสัยรักสนุก

() เพื่ออวดเบ่งข่มผู้อื่น

() ขาดจิตสำนึกชั่วดี

() ขาดความรู้เรื่องระเบียบวินัยทางสังคม

() ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว

() มีความเห็นผิด

() ขาดการอบรม แนะนำที่ถูกต้อง

() อื่น ๆ ถ้ามี (ระบุ)

.....
ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้อย่างไรบ้าง

20. ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเอง

() ไม่เป็นปัญหา

() เป็นปัญหา

ถ้าเป็นปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมท่านคิดว่าปัญหานี้มีสาเหตุมาจากข้อใด ตอบได้

มากกว่า 1 ข้อ

() มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

() มีนิสัยชอบเที่ยว ชอบสนุก เกียจคร้าน

() ไม่เห็นความสำคัญของการเรียน

() ขาดความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม

() ขาดการวางแผนชีวิตที่ดี

() ขาดสติพิจารณาเหตุผล

ประวัติผู้วิจัย และคณะ

ประวัติหัวหน้าโครงการ

ชื่อ	นายประสงค์ ทองประ
วัน เดือน ปีเกิด	25 พฤศจิกายน 2506
สถานที่เกิด	อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	46/1 หมู่ที่ 3 บ้านกระวัน ตำบลบ้านไทร อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ 32140 โทร. 0-1067-2523
ตำแหน่งงาน	นักวิชาการศาสนา 5 สังกัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ที่ทำงาน	สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000 โทร./โทรสาร 0-4451-4608

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2531	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2537	ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) เกียรตินิยม เอก รัฐศาสตร์ (การบริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
พ.ศ. 2538	ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอก ภาษาไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
พ.ศ. 2545	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาวิชา การจัดการและการประเมินผลโครงการ สถาบันราชภัฏสุรินทร์
พ.ศ. 2546	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศส.ม.) วิชาเอก ภาษาไทย ม. มหาสารคาม

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

พ.ศ. 2543	รายงานวิจัย เรื่อง ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษากรณีโครงการพระสงฆ์ร่วมพัฒนาชายแดนไทยกัมพูชา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ และบุรีรัมย์
พ.ศ. 2544	รายงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระบบเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสตรีออมทรัพย์ จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2546	รายงานการศึกษาอิสระ เรื่อง การศึกษาคำที่มีความสอดคล้องกันระหว่างคำไทย และคำเขมร
พ.ศ. 2546	รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดระเบียบสังคมตามแนวพุทธศาสตร์

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ	นายทวิศักดิ์ ทองทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	- - 2503
สถานที่เกิด	อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	195 หมู่ที่ 6 ถนนโชคชัย-เดชอุดม ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดสุรินทร์ 31140 โทร.0-1725-8693 0-4467-0362, 0-4465-1588
ตำแหน่งงาน ที่ทำงาน	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000 โทร.0-4451-4039, 0-4451-4037
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ. 2529 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตีตรธรรมวิทยา ป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ</p> <p>พ.ศ. 2534 ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) วิชาเอก ศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร</p> <p>พ.ศ. 2536 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) วิชาเอก ภาษาสันสกฤต มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร</p>
ผลงานวิจัยที่ผ่านมา	<p>พ.ศ. 2543 รายงานวิจัย เรื่อง ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษากรณี โครงการพระสงฆ์ร่วมพัฒนาชายแดนไทยกัมพูชา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ และบุรีรัมย์</p> <p>พ.ศ. 2544 รายงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระบบเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสตรีอ้อมทรัพย์ จังหวัดสุรินทร์</p> <p>พ.ศ. 2546 รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดระเบียบสังคมตามแนวพุทธศาสตร์</p> <p>พ.ศ. 2546 รายงานวิจัย เรื่อง วิจัยและส่งเสริมวัดเพื่อการพัฒนาการศึกษาและเผยแพร์ ศาสนธรรม : กรณีศึกษาวัดกลางสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์</p>

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ	นายบรรจง โสคาดี
วัน เดือน ปีเกิด	19 กรกฎาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	7/8 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 31140
ตำแหน่งงาน ที่ทำงาน	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000 โทร. 0-4451-4039, 0-4451-4037

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2521	น.ช.เอก สำนักเรียนวัดกลาง จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2532	ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) วิชาเอก ปรัชญา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) วิชาเอก ปรัชญา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

พ.ศ. 2546	วิทยานิพนธ์ เรื่องการใช้ตรรกะในวิธีสอนของพระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทฺโท)
พ.ศ. 2546	รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดระเบียบสังคมตามแนวพุทธศาสตร์

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ	นายธนู ศรีทอง
วัน เดือน ปีเกิด	24 กรกฎาคม 2509
สถานที่เกิด	อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
ที่อยู่ปัจจุบัน	250/63 ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 31140
ตำแหน่งงาน ที่ทำงาน	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000 โทร. 0-4451-4039, 0-4451-4037

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2521	ป.ช.5 สำนักเรียนวัดดาวดึงษาราม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535	ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) วิชาเอก ภาษาอังกฤษ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	M.A. (Englist) Kurushetra University, India.
พ.ศ. 2541	Post-Graduate Diploma (Journalism) Bharatiya Vidya Bhavan, India.

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

พ.ศ. 2546	รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดระเบียบสังคมตามแนวพุทธศาสตร์
-----------	---
